

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Tuarascáil Bhliantúil

& Ráitis
Airgeadais

2018

Ráiteas misean

“A chinntiú go bhfuil acmhainní nádúrtha luachmhara na n-iascach intíre agus na slatiascaireachta farraige á gcaomhnú, á mbainistiú, á bhforbairt, agus á gcur chun cinn ar mhaithe le toradh dearfach a chruthú don phobal agus don timpeallacht.”

Príomhfheidhmeanna Iascach Intíre Éireann

Is é Iascach Intíre Éireann an comhlacht reachtúil atá freagrach as iascaigh intíre na hÉireann. Feidhmíonn sé faoi scáth na Roinne Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (RCGAC).

Tá príomhfheidhm Iascach Intíre Éireann leagtha amach faoi Alt 7 (2) d'Acht um Iascach Intíre 2010. Is é sin cosaint, bainistíocht agus caomhnú acmhainní na n-iascach intíre. Seo a leanas feidhmeanna ginearálta Iascach Intíre Éireann (IIE):

- a.** Aird an Aire a tharraingt ar chaomhnú, cosaint, bainistíocht, margaíocht, forbairt agus feabhas iascach inmheánach, lena n-áirítear slatiascaireacht farraige, agus tacú leis an Aire, a chuid oibre a éascú agus comhairle a chur air.
- b.** Polasaí agus straitéisí náisiúnta a bhaineann le hiascaigh intíre, lena n-áirítear slatiascaireacht farraige, a fhorbairt agus comhairle a chur ar an Aire maidir leo, agus
- c.** Cur chun feidhme agus seachadadh polasaithe agus straitéisí forbartha faoi (b) mar atá comhaontaithe leis an Aire, a chinntiú.

Iascach Intíre Éireann
3044 Céide an Locha
Campas Gnó Iarthar na Cathrach
Baile Átha Cliath D24 Y265

Suíomh gréasáin: www.fisheriesireland.ie

Ríomhphost: info@fisheriesireland.ie

Teileafón: + 353 (0)1 8842 600

Clár na nÁbhar

Réamhrá an Chathaoirligh	2
Réamhfhocail an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin	4
Iascach Intíre Éireann: Comhaltaí Boird	7
Iascach Intíre Éireann: An Fhoireann	
Cheannaireachta Shinsearach	9
1. Acmhainn Iascaigh na hÉireann a Chosaint agus a Chaomhnú	10
Ár nIascaigh a chosaint	11
Na gnáthóga agus an timpeallacht a theastaíonn ó éisc a chosaint	19
Impleachtaí na forbartha ar an acmhainn iascaigh a mheas agus a mhaolú	22
2. Cur lena bhfuil ar Eolas againn faoi Acmhainn Iascaigh na hÉireann	30
Sonraí maidir le héisc agus a ngnáthóga a thiomsú	32
Staidéar ar speicis ar leith	39
Taighde chun Tacú le ceanglais tuairiscithe náisiúnta agus idirnáisiúnta	44
Cláir taighde eile	49
Foilseacháin taighde IIE 2018	52
3. Ár nAcmhainn Slatiascaireachta a Fhorbairt	54
Maoiniú le haghaidh forbairt slatiascaireachta a shainaithint	57
Rannpháirtíocht páirtithe leasmhara i bhforbairt iascaigh a spreagadh	60
Forbairt Inbhuanaithe ár n-acmhainní slatiascaireachta a chinntiú	62
An acmhainn iascaigh a chosaint agus a chaomhnú	69
Fógraíocht agus margaíocht a dhéanamh ar an tslatiascaireacht	74
Rochtain ar shlatiascaireacht a chur ar fáil	79
4. Tacú le hÉifeachtúlacht agus le hÉifeachtacht	88
Acmhainní Daonna	89
Bainistíocht airgeadais	89
Faisnéis agus trédhearcacht	91
Sláinte & sábháilteacht	92
Bainistíocht réadmhaoine agus flít	92
Gluais	93
Aguisíní	96
Tuarascáil Bhliantúil an Choiste Iniúchta agus Riosca 2018	97
Ráitis Airgeadais	107

Réamhrá an Chathaoirligh

Cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil Iascach Intíre Éireann 2018 a chur in bhur láthair. Díritear sa tuarascáil seo ar phríomhfheidhmeanna Iascach Intíre Éireann, mar atá sonraithe in Acht um Iascach Intíre 2010. Is iad na príomhfheidhmeanna atá i gceist cosaint, caomhnú agus bainistíocht acmhainní na n-iascach intíre.

Feidhm speisialta de chuid an Bhoird é comhairle a chur ar an Aire maidir le polasaithe agus straitéisí a bhaineann le hiascaigh intíre, slatiascaireacht farraige san áireamh. Ceadáíonn an tAcht don Bhord fochoistí a bhunú, a mheasann sé atá riachtanach chun cabhrú leis an mBord polasaithe a fhorbairt i réimsí sonracha.

Tá an Bord cuntasach don Aire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, agus tá sé freagrach as dea-rialachas agus comhlíontacht le forálacha an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú a chinntiú. Cuireann an Bord

a shainchúram reachtúil i bhfeidhm trí phleananna agus spriocanna straitéiseacha a shonrú ina phlean bliantúil cúig bliana agus ina phlean gnó bliantúil agus sa bhuiséad tionlacain. Déanann an Bord cinntí straitéiseacha maidir le príomhcheisteanna gnó agus déileálann sé le feidhmeanna forchoimeádta atá sonraithe in Acht 2010.

Is é an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus an fhoireann bhainistíochta shinsearach atá freagrach as bainistíocht laethúil, treo agus rialú Iascach Intíre Éireann. Ní mór don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus don fhoireann bhainistíochta shinsearach an treo straitéiseach ginearálta atá glactha ag an mBord a leanúint, agus a chinntiú go bhfuil tuiscint shoiléir ag gach comhalta boird ar an dul chun cinn atá á dhéanamh maidir le cur chun feidhme an pholasáí straitéisigh agus aon rioscaí suntasacha a d'fhéadfadh a bheith i gceist. Chomh maith leis sin, tá an Bord freagrach as taifid chuntasaíochta oiriúnacha a choimeád agus as a shócmhainní a chosaint agus, dá réir sin, bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Is comhalta ex-officio de Bhord Iascach Intíre Éireann é an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus feidhmíonn sé mar idirghabhálaí díreach idir an Bord agus an fhoireann bhainistíochta.

I rith 2018 lean comhaltaí foirne cosanta lena dtréaniarrachtaí ár stoic éisc agus ár ngnáthóga luachmhara a chosaint agus bhí an cinneadh deireadh a chur le haon éiginnteacht maidir le húdarás Iascach Intíre Éireann

cionta iascaigh a ionchúiseamh riachtanach d'fheidhmiú na seirbhíse. Admhaíonn agus tuigeann na comhaltaí Boird an timpeallacht chasta agus dhúshlánach ina gcuirtear go leor de na príomhfheidhmeanna cosanta i gcrích agus tá siad airdeallach ar an luach díspregtha a bhaineann le ciontuithe le haghaidh sáruithe a bhaineann leis na hAchtanna Iascaigh a bhfuil neart poiblíochta déanta orthu. Beidh seachadadh céimnithe 12 bhád righne inséidte (BRI) nua farraige mar bhonn le breis tacaíochta a thabhairt do phatróil chosanta agus iad a fheabhsú.

Bhí tionchar diúltach ag an tonn teasa i rith shamhradh 2018 ar éisc agus ar shlatiascaireacht. D'fhulaing iascaigh fhionnuisce, le haghaidh tréimhse fhada, mar gheall ar uisceleibhéil ísle agus chiallaigh ardteochtaí i roinnt sruthanna salmainide go raibh oibríochtaí tástála éisc riachtanach. Teastaíonn gnáthóga a dtugtar aire mhaith dóibh ó stoic éisc sláintiúla agus tá an eagraíocht ag leanúint le tús áite a thabhairt do ghnáthóga éisc a chothú agus a fheabhsú. Táthar ag leanúint le hinfheistíocht chaipitil sa Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta a úsáid chun tionscadail infreastruchtúir a mhaoiniú chun áiseanna feabhsaithe a sholáthar agus rochtain níos fearr ar shlatiascaireacht a éascú.

Tuigeann na comhaltaí Boird, áfach, go dteastaíonn foinse inbhuanaithe de mhaoiniú oibríochtúil chun na leibhéil d'fheabhas agus de chothú na ngnáthóg éisc atá riachtanach chun feabhas suntasach ar na stoic éisc a chinntiú.

Le déanaí, d'fhaomh an Bord maoiniú suntasach caipitil chun an flít feithiclí a uasghrádú. Cinnteoidh bainisteoir an fhlít go bhfuil líon agus cineál na bhfeithiclí oiriúnach do riachtanais na heagraíochta.

Táthar ag leanúint le go leor de phróisis Iascach Intíre Éireann a dhigitiú agus beidh an obair seo mar bhonn le héifeachtúlacht a fheabhsú agus tabharfaidh sé níos mó ama dúinn ár n-aird a dhíriú ar phríomhghníomhaíochtaí.

Is mian liom mo bhuíochas agus meas a chur in iúl do na comhaltaí Boird, do na hAirí Stáit sa Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, Seán Kyne agus Seán Canney, agus dá n-oifigigh chúirtéiseacha agus dhíograiseacha as a dtacaíocht agus tiomantas leanúnach.

Ar deireadh, is mian liom mo bhuíochas a chur in iúl arís, agus thar ceann chomhaltaí an Bhoird, don fhoireann dhíograiseach agus thiomanta atá ag leanúint le seirbhís éifeachtach agus ghairmiúil iascaigh a sholáthar.

Fíatah Bonna

Cathaoirleach

Réamhfhocail an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin

Cúis áthais dom an deis a bheith agam Tuarascáil Bhliantúil 2018 Iascach Intíre Éireann (IIE) a chur in bhur láthair, Tuarascáil a leagtar amach ann an t-ardleibhéal oibre atá curtha i gcrích againn in 2018. Ón tús, is mian liom buíochas a ghabháil lenár bhfoireann as an obair mhór atá déanta acu lena chinntiú gur éirigh go maith linn in 2018, ainneoin roinnt dúshlán a bheith le sárú.

Chomh fada is a bhaineann le cúrsaí timpeallachta, bhain na príomhdheacrachtaí a bhí againn in 2018 le teagmhais adhaimsire, teagmhais a chruthaigh deacrachtaí ní hamháin don tír trí chéile ach do na hiascaigh intíre go háirithe. Thit méid suntasach sneachta i mí Márta agus thit an teocht go dtí -7°C, bhí triomach ann i rith an tsamhraidh,

bhí cosc ar úsáid a bhaint as píobáin uisce agus bhí an teocht chomh hard le 32°C – an teocht ab airde le beagnach 40 bliain agus sách gar don teocht ab airde a taifeadadh in Éirinn riamh (33.3°C i gCill Chainnigh in 1887). Chruthaigh teochtaí uisce sa bhreis ar 20°C le haghaidh tréimhsí fada i rith an tsamhraidh dúshlán ar leith dár n-éisc intíre, agus i rith na dtréimhsí seo chaith ár gcomhaltaí foirne oibríochtúla go leor ama ag iarraidh éisc a bhí sáinnithe in uisce éadomhain nó a bhí leochaileach in áiteanna ina raibh aibhneacha triomaithe a tharrtháil agus a athlonnú. Bhí na coinníollacha aimsire agus tionchar níos déine na dteagmhais truaillithe i gcoinníollacha ísle, te uisce mar bhonn le líon básanna éisc. I bhfianaise na gcoinníollacha diana, áfach, ábhar faoisimh ba ea nach ndearnadh tuilleadh damáiste fós don daonra éisc. Ceann de na gnéithe dearfacha a d’eascair ón teagmhais adhaimsire seo ba ea gur thug sé raon gníomhaireachtaí le chéile a bhfuil freagrachtaí reachtúla orthu maidir le huisce chun cabhrú leis an ngéarchéim a bhainistiú agus oibriú le chéile ar bhealach i bhfad níos comhtháite ná mar a tugadh faoi deara roimhe seo. Chomh maith leis sin, mar thoradh ar an ngéarchéim aimsire, leagadh níos mó béime ar thionchar an athraithe aeráide ar ár gcórais fhionnuisce agus daonraí éisc, agus rinneadh scrúdú ar na gníomhartha a d’fhéadfaí a dhéanamh chun cabhrú lena leithéid sin de theagmhais a mhaolú amach anseo.

Maidir le forbairt na n-iascach in IIE, leanadh le béim a leagan ar rialachas, agus go háirithe ar conas a sheachadann IIE tionscadail forbartha iascaigh le linn dó an leibhéal is airde de chaighdeán rialachais airgeadais agus timpeallachta agus is féidir a chinntiú. Is í an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta (SNFS) ár bpríomhstraitéis forbartha iascaigh agus trí shruthanna maoinithe na straitéise tá na leibhéil de rialachas airgeadais agus timpeallachta ar fud na hearnála feabhsaithe againn. Bunaíodh Oifig Bainistíochta Cláir SNFS in 2018 agus d'oibrigh oifigigh tionscadail an Chláir le clubanna agus le grúpaí deonacha ó cheann ceann na tíre chun tionscadail iascaigh a phleanáil agus a chur ar fáil agus lena chinntiú go raibh caighdeán chuí á gcomhlíonadh. Ní nach ionadh, chruthaigh an t-aistriú seo roinnt deacrachtaí do pháirtithe leasmhara áirithe, mar go bhfuil méadú suntasach tagtha ar an leibhéal rialachais a bhaineann le tionscadail ghaolmhara le blianta beaga anuas.

Maidir le gnéithe inmheánacha an ghnó in 2018, d'éirigh go breá le IIE in 2018 agus tá feabhas agus nuachóiriú le tabhairt faoi deara an t-am ar fad. Caitheadh beagnach €3.5 milliún ar 12 BRI farraige a chuirfidh go mór le cumas ár gcomhaltaí foirne stoic bradán san fharraige a chosaint. Tá na báid seo tógtha de réir na gcaighdeán is airde agus is cothrom le dáta, agus ó tharla gurb é 2019 Bliain Idirnáisiúnta an Bhradáin, is ionann soláthar

na mbád seo agus infheistíocht shuntasach agus thráthúil sa bhradán. Chomh maith leis sin, bhunaigh IIE Córas Bainistíochta Ama san eagraíocht iomlán don fhoireann ar fad – tá an córas seo á chur i bhfeidhm trí fhóin phóca agus éascóidh sé tuiscint níos fearr ar conas agus cá háit a bhfuil an méid is mó brú ar ár n-acmhainní foirne. Is éacht suntasach é rolladh amach an chórais i bhfianaise nádúr scaipthe ár gcomhaltaí foirne, agus tá an raon patrún oibre i bhfeidhm ar fud na heagraíochta. Chomh maith leis sin, beidh sé mar bhonn lena chinntiú go bhfuil na hoibleagáidí atá orainn i ndáil le rialachas agus reachtaíocht fostaíochta á mbainistiú againn.

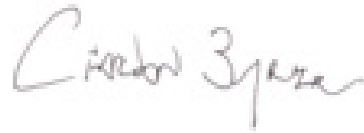
Athraíodh ár bhflít feithiclí in 2018, laghdaíodh líon na bhfeithiclí atá in úsáid agus athraíodh comhdhéanamh an fhlít agus ár gcórais bhainistíochta flít. Tá aip mhóibíleach ag gach comhalta foirne anois a chuireann ar a gcumas a tseiceáil feithicle a thaifeadadh sula dtosaíonn siad ag tiomáint, cur chuige a chiallaíonn go bhfuil na hAchtanna um Shábháilteacht ar Bhóithre á gcomhlíonadh.

Chomh maith leis sin, tá córas teiliméadrachta feistithe i ngach feithicil a chinntíonn gur féidir leis an bhflít feidhmiú ag uasleibhéal éifeachtúlachta. Buntáiste suntasach dearfach eile a d'eascair as athruithe ar an gcóras flít ba ea an laghdú ar úsáid breosla, a bheidh mar bhonn ní hamháin le hairgead a shábháil ach a chabhróidh linn ár spriocanna laghdaithe astaíochtaí a chomhlíonadh.

Ar deireadh, i dtreo dheireadh 2018, chuir IIE tús le cur chuige nua bainistíochta clár maidir le conas a gcuirimid ár seirbhísí ar fáil. Cabhróidh sé seo linn tosaíochtaí a shainaithint agus acmhainní a leithdháileadh ar bhealach níos fearr, ionas gur féidir linn a bheith níos éifeachtaí nuair atá príomhchláir eagraíochtúla á seachadadh againn – ag cinntiú go ndéanaimid na rudaí cearta agus go ndéanaimid na rudaí sin i gceart. Áirítear an cur chuige bainistíochta clár seo i measc ceann de na foghníomhaíochtaí a bhfuiltear ag tacú leo i bplean bainistíochta agus nuálaíochta na Roinne Caitheachais agus Athchóirithe, *Ár Seirbhís Phoiblí 2020*.

Ar deireadh, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an Aire Kyne agus leis an Aire Canney agus le Bord IIE as tacú linn i rith

2018, tacaíocht a chur ar chumas na foirne ceannaireachta agus na gcomhaltaí foirne na gníomhaíochtaí ar fad a bhfuil cur síos déanta orthu sa tuarascáil bhliantúil seo a chur i gcrích. Ba mhaith liom an deis a thapú freisin, chun aird a tharraingt arís ar ár dtiomantas dár n-iarrachtaí ar fad a dhíriú ar ár bpríomhról - acmhainní iascach intíre na hÉireann a bhainistiú agus a chaomhnú ar an mbealach is éifeachtaí agus is féidir

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin
Aibreán 2019

Iascach Intíre Éireann: Comhaltaí Boird

Fintan Gorman, Cathaoirleach

Is comhalta de Bhord Iascach Intíre Éireann é Fintan ó 2013 agus ceapadh ina Chathaoirleach é in 2015, agus athcheapadh é le haghaidh an dara téarma 5 bliana i Meán Fómhair 2018. Roimhe sin, bhí sé ag obair mar Phríomhoide ar Scoil Náisiúnta Naomh Iósaef, Conga, Co. Mhaigh Eo, agus tá neart taithí aige ar a bheith ag obair le Boird bhainistíochta, tionscadail pobail agus a chlub slatiascaireachta áitiúil, club a bhunaigh sé féin.

An Dr Ciaran Byrne, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (ex officio)

Bhí ról lárnach ag Ciaran i bhforbairt Acht um Iascach Intíre 2010, agus i mbunú Iascach Intíre Éireann, trí ocht nGníomhaireacht Stáit ar leith a chónascadh. Bhí sé ag feidhmiú mar POF ó 2010, agus i rith an ama sin sholáthair sé ceannaireacht straitéiseach d'fhonn a chinntiú go bhfuil fíis, misean agus luachanna na heagraíochta á gcomhlíonadh.

Martin McEnroe

Bhí Martin ina chomhalta de Bhord Iascaigh Réigiúnach na Sionainne le haghaidh 20 bliain agus bhí baint aige le tionscadail áitiúla agus náisiúnta, agus bhí sé páirteach i roinnt fochoistí Boird.

Niall Greene

Tá Niall ina chathaoirleach ar Bhord *Salmon Watch Ireland* Teoranta agus is comhalta é de Chumann Slatiascairí na Sionainne, na Maoilchearna agus Ceantair agus Cumann Slatiascairí Ceantair Thrá Lí.

An tOllamh Frances Lucy

Is í Frances Ceann Roinn Eolaíocht an Chomhshaoil agus Stiúrthóir an Ionaid um Nuálaíocht agus Inbhuanaitheacht Taighde Comhshaoil in Institiúid Teicneolaíochta, Sligeach. I measc na bpríomhréimsí spéise atá aici tá speicis ionracha uisceacha, eolaíocht na n-iascach agus cáilíocht an uisce.

Patrick Gibbons

Is dlíodóir tráchtála é Patrick agus tá neart taithí aige ar an rialachas corparáideach agus ar bhainistíocht riosca fiontair. Is comhalta Boird é ar chuideachtaí airgeadais, ar Bhord an Chiste Náisiúnta um Cheannach Cóireála, agus ar Bhord Ghníomhaireacht na Lochanna i dTuaisceart Éireann.

Sean Coady

Toghadh Sean mar ainmní oibrithe Iascach Intíre Éireann an Bhoird in 2015. Tá formhór a shaoil caite aige ag obair in iascaigh, agus tá sé ag obair mar Chigire Cúnta faoi láthair agus is lonnaithe i nGaillimh atá sé.

Bernadette Orbinski Burke

Is cuntasóir cairte í Bernadette agus tá 23 bliain de thaithí bainistíochta airgeadais ag leibhéal sinsearach aici i roinnt eagraíochtaí móra. Roimhe seo bhí baint aici le hathrú agus riosca in eagraíochtaí a bhainistiú. Chomh maith leis sin, tá taithí shuntasach aici ar a bheith ina comhalta Boird, ar Bhoird náisiúnta agus idirnáisiúnta san áireamh.

Iascach Intíre Éireann: An Fhoireann Cheannaireachta Shinsearach

An Dr Ciaran Byrne

Príomhoifigeach Feidhmiúcháin
(agus comhalta Boird ex officio)

An tUasal Pat Doherty

Ceannasaí Airgeadais & Lóistíochta

Roisin Bradley, Uasal

Ceannasaí Acmhainní Daonna

An Dr Greg Forde

Ceannasaí Oibríochtaí

An Dr Cathal Gallagher

Ceannasaí Taighde & TFC

Suzanne Champion, Uasal

Ceannasaí na Forbartha Gnó

An tUasal Brian Beckett

Stiúrthóir, IIE Bhaile Átha Cliath
(Ceantar Abhantraí an Oirthir – CAO)

An tUasal David McInerney

Stiúrthóir, IIE Chluain Meala (Ceantar
Abhantraí an Oirdheiscirt – CAOD)

An tUasal Sean Long

Stiúrthóir, IIE Mhaigh Chromtha (Ceantar
Abhantraí an Iardheiscirt – CAID)

Amanda Mooney, Uasal

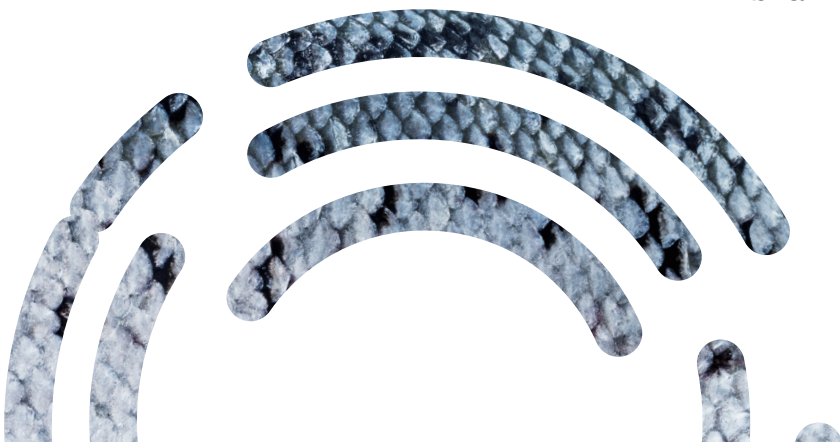
Stiúrthóir, IIE Luimnigh (Ceantar
Abhantraí na Sionainne – CAS)

An Dr John Conneely

Stiúrthóir, IIE na Gaillimhe Bhéal an Átha
(Ceantar Abhantraí an Iarthair – CAI)

An Dr Milton Matthews

Stiúrthóir, IIE Mhaigh Chromtha (Ceantar
Abhantraí Bhéal Átha Seanaidh – CABS)

1. Acmhainn lascaigh na hÉireann a Chosaint agus a Chaomhnú

Tá Iascach Intíre Éireann freagrach ach acmhainn iascaigh na hÉireann, na héisc agus a ngnáthóga i ngach uiscebhealach intíre agus teorainn 12 mhíle amach ón gcósta a chosaint agus a chaomhnú.

Cuimsítear i measc na speiceas atá á gcosaint againn gach speiceas éisc fionnuisce cosúil le bradán, breac geal, eascann agus loimpre mar aon le speicis chaomhantais lena n-áirítear ruabhreac Artach agus sead. Chomh maith leis sin, táimid freagrach as iascaireacht an oisre fhiáin a chosaint agus a cheadúnú agus trí Mheabhrán Tuisceana (MT) leis an Údarás um Chosaint Iascaigh Mhara (UCIM), tá reachtaíocht iascaigh bas á forfheidhmiú againn.

Le cois fhorálacha na nAchtanna Iascaigh 1959 go dtí 2017 a fhorfheidhmiú, tá an chumhacht againn Achtanna um Thruailliú Uisce 1977 agus 1990 a fhorfheidhmiú nuair a bhíonn doirteadh chuig uiscí íogaire iascaigh mar bhonn le meath cháilíocht an uisce nó éisc a mharú uaireanta.

Tá ár bhfreagrachtaí acmhainn iascaigh na hÉireann a chosaint agus a chaomhnú á gcomhlíonadh againn ar cheithre phríomhbhealach:

- Cuirimid obair i gcrích chun **iascaigh a chosaint** go díreach le gréasán de chomhaltaí foirne allamuigh a bhfuil barántais acu, atá ag obair ar fud na tíre chun tacar rialachán agus fodhlíthe a fhorfheidhmiú atá achtaithe chun bainistíocht inbhuanaithe na hacmhainne iascaigh a chinntiú
- Tá na **gnáthóga agus an timpeallacht a theastaíonn ó éisc**, á gcosaint againn, agus tá aird ar leith á tabhairt againn ar cháilíocht an uisce agus ar an limistéar atá thart ar aibhneacha agus lochanna
- Déanaimid **measúnú ar impleachtaí** agus déanaimid iarracht an tionchar atá ag forbairtí beartaithe a mhaolú d'fhonn a chinntiú go gcuirtear an riachtanas ár n-iascaigh a chosaint san áireamh agus todhchaí na n-iasc a chinntiú
- Soláthraímid taighde eolaíoch a thacaíonn le treo an pholasaí iascaigh.

Ár nIascaigh a Chosaint

Áirítear san obair a dhéanaimid chun ár n-iascaigh a chosaint raon leathan gníomhaíochtaí a bhfuil baint ag pearsanra a bhfuil scileanna difriúla acu leo:

- Déanaimid aibhneacha, lochanna agus limistéir chósta, inbhir agus farraige a phatrólú chun póitseáil a stopadh agus a chosc
- Déanaimid **iniúchadh** ar shlatiascairí áineasa agus ar shealbhóirí ceadúnais agus chomh maith leis sin **seiceálaimid** díoltóirí éisc agus bialanna/óstáin lena chinntiú go bhfuil rialacháin á gcomhlíonadh acu, agus eisiúnn muid fógraí pionóis muirir sheasta áit ar cuí in ionad ionchúisimh a chur i gcrích trí na cúirteanna
- Déanaimid míreanna neamhdhleathacha agus míreanna eile a úsáideadh le haghaidh gníomhaíocht mhídhleathach, lena n-áirítear báid, feithiclí, eangacha, slata iascaireachta agus éisc a **ghabháil**
- Déanaimid daoine a sháraíonn reachtaíocht iascaigh agus chomhshaoil a **ionchúiseamh**.

Ár bpatróil

Déanann ár bhfoirne patróil frithphóitseála iarracht ghníomhach póitseáil a stopadh agus a chosc. Úsáideann siad faisnéis chun na háiteanna is dócha a dtarlóidh póitseáil a aithint, agus úsáideann siad raon trealamh chun a bpatróil a chur i gcrích – lena n-áirítear báid, cadhcanna, árthaí uisce pearsanta (AUPanna), feithiclí ilraoin agus, rothair; agus, ar ndóigh, déanann siad patróil coise chomh maith. Le cois úsáid a bhaint as modhanna traidisiúnta patróil, bhí infhaighteacht trealamh faireachais shofaisticiúil lena n-áirítear scóipeanna oíche, scóipeanna braite teasa agus faireachas optúil feabhsaithe an-úsáideach chun roinnt oibreoirí mídhleathacha a ghabháil. Chomh maith leis sin, tá foireann madraí traenáilte againn chun eangacha atá curtha i bhfolach nó curtha faoin talamh a aimsiú.

Tá sé mar aidhm ag ár bhfoireann phatróil na speicis atá i mbaol i rith séasúr ar leith a chosaint, lena n-áirítear bradán, breac, breac geal, bas, liús, iasc garbh, oisrí agus eascanna. Leagann na foirne béim ar leith ar mhonatóireacht a dhéanamh ar ‘spotaí’ aitheanta póitseála, agus déanann siad breis iarrachtaí cosanta nuair is léir go bhfuil speicis i mbaol.

Eolas faoinár bhfoireann allamuigh

Tá thart ar 200 oifigeach a bhfuil barántais acu fostaithe ag Iascach Intíre Éireann. Bunaithe ar mhéid acmhainn uisceach na hÉireann, ciallaíonn sé seo go bhfuil gach oifigeach freagrach as limistéar suntasach. Formhór an ama, tá siad ag obair i suíomhanna sceirdiúla, i rith na drochaimsire, agus le linn uaireanta neamhshóisialta. Tá siad ardoilte, díograiseach agus tá fios a ngnó acu, agus tá ardmheas ag a gcomhghleacaithe ar an obair mhór a dhéanann siad.

Chomh maith leis sin, molaimid do bhaill den phobal cabhrú lenár bhfoireann allamuigh leis an obair atá ar bun acu chun ár n-acmhainn iascaigh a chosaint. Tá beolíne rúnda 24 uair an chloig againn (1890 347424) ar féidir glaoch uirthi chun truailliú nó gníomhaíochtaí mídhleathacha iascaireachta a thuairisciú nuair a tharlaíonn siad.

Ár bhflít nua de Bháid Righne Inséidte Delta (BRI)

I ndiaidh próiseas fada dearaidh agus tairisceana cuireadh tús lenár bhflít nua BRI eischósta a sholáthar in 2018. Ar an iomlán, tá 12 ártach Cosanta lascaigh 7.8 méadar Delta á bhfáil againn, agus tá an trealamh is nua-aimseartha le fáil i ngach ceann agus tá dhá inneall each-chumhachta Yamaha 115 iontu. Chuir siad seo ar ár gcumas patrólú a dhéanamh go sábháilte níos faide amach ón gcósta – suas le 12 mhíle ón gceanncheathrú. Tá gach bád feistithe de réir sonraíocht an-ard agus ceadúnaithe ag Oifig Suirbhéireachta Mara na Roinne Iompair. Tá na comhaltaí foirne riachtanacha ar fad oilte in úsáid shábháilte na n-árthaí seo.

Cuireadh na chéad BRIanna seo ar fáil d'fhoireann Leitir Ceanainn ar an 18 Aibreán 2018. Ag tús mhí Iúil, ghabh an criú 1,100 méadar d'eangach mhídhleathach iascaireachta bradán ar oileán amach ón gcósta.

Gníomhaíocht phatróil in 2018

I rith 2018, chaith ár bhfoireann phatróil **172,559 uair an chloig** i mbun gníomhaíochtaí patrólaithe, mar atá sonraithe i dTábla 1.1. Tá líon agus miondealú ar na cineálacha éagsúla patróil le fáil i dTábla 1.2.

Tábla 1.1: Uaireanta caite i mbun patról frithphóitseála

Uaireanta caite i mbun patról frithphóitseála	2018	2017
Patról locha	31,030	33,370
Patról abhann	84,273	104,006
Patról farraige	6,507	6,078
Patról chósta/inbhir	36,794	36,670
Patról bas	13,955	7,302*
Líon iomlán na n-uaireanta	172,559	187,426

* Ní chlúdaíonn sé seo ach tréimhse 6 mhí de bhrí nár cuireadh tús le huaireanta a bhaineann go sonrach ach le patról bas a thaifeadadh i mí Iúil 2017

Tábla 1.2: Líon na bpatról de réir cineáil

An cineál patróil	2018	2017
Líon iomlán na bpatról feithicle agus coise	28,640	29,899
Patról báid	807	873
Patról cadhc	187	190
Patról AUP	16	30
Patról bád ceathrair	21	18
Patról rothair	758	489
Patról an Aerchóir	16	2
Líon iomlán na bpatról	30,445	31,501

Feachtas patróil shéasúr na cuile Bealtaine

In 2018, reáchtáladh feachtas mór cosanta agus forfheidhmiúcháin d'fhonn comhlíontacht a chinntiú i rith shéasúr na cuile Bealtaine ar na príomhlochanna aolchloiche – Loch Arbhach, Loch Con, Loch Cuilinn, Loch Measca, Loch Coirib, Loch Ainninn, Loch Uail, Loch Rí, Loch Cé agus Loch Síleann.

Reáchtáladh feachtas oideachais agus feasachta ar dtús tráth a ndearnadh neart fógraíochta ar na rialacháin a bhaineann leis an mbreac donn fiáin. Agus ina dhiaidh sin, reáchtáladh seiceálacha forfheidhmiúcháin agus seiceáladh an raibh 2,452 slatiascaire ar fad comhlíontach. Tugadh rabhadh do sheisear slatiascairí mar go raibh éisc a bhí róbheag acu, agus eisíodh fógra muirir sheasta do shlatiascaire amháin a raibh éisc a bhí i bhfad róbheag aige. Fianaise ba ea an t-ardleibhéal comhlíontachta ar éifeachtacht fheachtas na meán chun a chur ina luí ar shlatiascairí gur cheart dóibh cloí leis na rialacháin.

Bradáin leochaileacha a chosaint

Gach bliain i rith an earraigh agus an tsamhraidh, filleann bradáin ar Éirinn agus cuireann siad tús lena dturas dúshlánach suas an abhainn chuig a suíomhanna sceite. Tá na bradáin an-leochaileach ag an bpointe seo mar go bhféadfadh eangach atá ag síneadh ó bhrúach amháin go brúach eile d'abhainn na héisc ar fad ag an suíomh sin ag an am sin a scuabadh chun bealaigh. Chuige sin, tá go leor ama agus acmhainní á leithdháileadh againn d'aibhneacha bradáin – faireachas, patrólú agus bailiú faisnéise.

Caithfear iarracht mhór a dhéanamh chun iascaireacht bradáin a ghabháil 'nuair atá sé ag tarlú', ach is léir, arís agus arís eile,

go bhfuil na patróil seo éifeachtach mar bheart coiscitheach fadtéarmach i gcoinne iascaireacht mhídhleathach.

Patróil rothair

I gceantair áirithe den tír, tá patróil rothair in úsáid againn mar mhodh patrólaithe atá sábháilte agus neamhdhíobhálach don timpeallacht. Tá an modh seo úsáideach go háirithe feadh cosán tarraingthe canála agus feadh na Bearú áit ar féidir limistéir fhada a chlúdach go héifeachtach ar an rothar. Chomh maith leis sin, bhí patróil rothair úsáideach go háirithe feadh Ghormbhealach na Siúire ó Chluain Meala go dtí Carraig na Siúire, stráice gnóthach uisce slatiascaireachta ag ar eisigh comhaltaí foirne ar rothair roinnt fógraí pionóis muirir sheasta (FPMSanna) in 2018.

Tacaíocht ón Aerchóir agus ón gCabhlach le haghaidh patról

I rith 2018, thugamar faoi 16 aerphatról leis an Aerchóir mar aon le ceithre seachtaine oibre ar phatróil chladaigh in áirthe patróil chósta an Chabhlaigh. Le haghaidh na hoibre cladaigh, cabhraíonn patróil Cessna an Aerchóir linn limistéir fhada d'aibhneacha agus d'innhir a chlúdach, ach de bhrí gur aerárthaí aon innill iad, ní phatrólann siad an limistéar eischósta. Bhaineamar úsáid as an aerárthach patróil mhuirí dhá-inneall Casa chun na patróil chosanta ar na hiascaigh eischósta a dhéanamh.

An tAonad Náisiúnta Drón

In 2018 seoladh Aonad Náisiúnta Drón Iascach Intíre Éireann, agus chuir an Chosaint Shibhialta oiliúint ar na comhaltaí foirne a bhfuil baint acu leis an bhforbairt seo – beidh siad i mbun seirbhíse in 2019.

Ag déileáil le haimsir eisceachtúil

Tá ról suntasach ag an aimsir sa tús áite a thugaimid do ghníomhaíochtaí cosanta difriúla.

Tugadh coinníollacha eisceachtúla aimsire faoi deara in 2018, bhí an aimsir an-fhuar ag deireadh an earraigh agus bhí sneachta trom in oirthear na tíre. Bhí triomach ann i rith an tsamhraidh agus bhí teocht an uisce an-ard, rud a chiallaigh go mb'éigean dár bhfoireann na gníomhaíochtaí a bhí pleanáilte acu a athrú agus a chinntiú go raibh uisce sna haibhneacha agus nach raibh éisc á marú ag na teochtaí arda agus ag an leibhéal íseal uisce. Chruthaigh sé seo deacracht mhór i rith an tsamhraidh agus chuir sé stop leis na bradáin ó dhul isteach sna haibhneacha go dtí mí Lúnasa nó níos déanaí fiú. In oirthear na tíre, bhí na leibhéil uisce íseal ar feadh go leor seachtainí i ndiaidh don chuid eile den tír teacht chuici féin.

Iniúchtaí agus seiceálacha comhlíontachta ar ár n-iascaigh

Déanann ár bhfoirne iniúchta spotseiceálacha ar shlatiascairí áineasa, sealbhóirí ceadúnais bradán agus breac geal, agus ar iascairí tráchtála. Is é an aidhm atá leis na hiniúchtaí seo a chinntiú go bhfuil téarmaí uile a gceadanna nó a gceadúnas á gcomhlíonadh ag gach slatiascaire agus sealbhóir ceadúnais, lena n-áirítear na téarmaí a bhaineann le trealamh, teorainneacha maidir le málaí agus méid, agus mar sin de. In 2018, rinneamar **37,525** iniúchadh – féach ar Thábla 1.3 áit a bhfuil mionsonraí maidir le hiniúchtaí iascaigh.

Chomh maith leis sin, déanaimid spotseiceálacha ar dhíoltóirí éisc agus ar bhialanna/óstáin/tithe lóistín lena chinntiú nach bhfuil aon éisc a mbeirtear orthu go neamhdhleathach á ndíol nó á gcur ar fáil mar bhia. In 2018, rinneamar 806 seiceáil – féach ar Thábla 1.5 áit a bhfuil mionsonraí maidir leis na seiceálacha seo.

Ag eascairt ónár n-iniúchtaí agus spotseiceálacha, eisíonn muid foláirimh le haghaidh mionsáruithe agus fógraí pionóis muirir sheasta le haghaidh sáruithe níos tromchúisí ar na hAchtanna lascaigh, rialacháin nó fodhlíthe – féach ar Thábla 1.4. I gcás cionta tromchúiseacha, tionscnaímid ionchúisimh – **féach ar Thábla 1.7**
Ionchúisimh Leathanach 16.

Tábla 1.3: Líon na n-iniúchtaí iascaigh

Iniúchtaí ar shealbhóirí ceadúnais agus slatiascairí	2018	2017
Iniúchtaí ar shealbhóirí ceadúnas tráchtála bradán agus breac geal	2,069	1,375
Iniúchtaí ar shlatiascairí áineasa le haghaidh ceadúnais agus/nó ceada	15,674	17,448
Iniúchtaí ar shlatiascairí eile	17,321	15,506
Líon na slatiascairí bas seiceáilte le haghaidh comhlíontachta le reachtaíocht agus rialacháin iascaigh*	2,461	1,301
Líon iomlán na n-iniúchtaí iascaigh	37,525	35,630

Féach ar www.fisheriesireland.ie/Press-releases/new-eu-regulations-for-irish-seabass-fishery.html

Tábla 1.4: Líon na bhfoláireamh agus na bhfógraí pionóis muirir sheasta eisithe

Foláirimh agus fógraí pionóis muirir sheasta	2018	2017
Foláirimh eisithe chuig slatiascairí	588	343
Fógraí pionóis muirir sheasta eisithe	165	128

Tábla 1.5: Líon na seiceálacha comhlíontachta

Seiceálacha comhlíontachta	2018	2017
Díoltóirí éisc seiceáilte	433	375
Bialanna/óstáin/tithe lóistín seiceáilte	373	300
Líon iomlán na seiceálacha comhlíontachta	806	675

Míreanna mídhleathacha gafa in 2018

Le linn dúinn ár bpatróil agus iniúchtaí a chur i gcrích, tagaimid trasna ar éagsúlacht mhór míreanna mídhleathacha agus míreanna atá in úsáid chun críocha mídhleathacha.

I measc na míreanna gafa in 2018 bhí slata iascaireachta, dingí, sleánna agus pící, spiléir agus eangacha. Ar an iomlán, gabhadh **808** mír iascaireachta mídhleathach, lena n-áirítear 266 eangach a bhí **11,575 méadar** ar fad. Chomh maith leis sin, ghabhamar líon feithiclí lena n-áirítear cuadrothar agus báid agus innill transaim.

Tábla 1.6: Míreanna mídhleathacha gafa

Míreanna gafa	2018	2017
Eangacha gafa (in 2018 bhí an fad iomlán cothrom le 11,575 méadar)	266	264
<i>Gafa ar farraige</i>	42	54
<i>Gafa i bhfionnuisce</i>	147	145
<i>Gafa in inbhir</i>	77	65
Éisc ghafa	363	184
Slata gafa	151	114
Míreanna eile gafa	28	85
Líon iomlán na míreanna gafa	808	647

Méadú sa líon gaistí gafa

n 2018, thugamar méadú suntasach faoi deara i líon na ngaistí éisc a gabhadh. D'fhéadfadh cuid de na gaistí seo roinnt de na piardóga cosanta fionnuisce a sciobadh leo. Le dhá bhliain anuas, tá leathadh suntasach phlá na bpiardóg tugtha faoi deara againn, agus mar thoradh air sin, scriostar a leithéid sin de ghaistí a ndéanann ár bhfoireann iad a ghabháil chun iarracht a dhéanamh leathadh an ghalair seo a chosc.

Úsáid á baint as líontáin fonsaí mídhleathacha

Réimse imní eile in 2018 ba ea úsáid leanúnach a bheith á baint as líontáin fonsaí mídhleathacha chun breith ar eascanna ag bun lochanna i gcórais na Coiribe agus na Sionainne. Tá eascanna luaite ar liosta dearg na hEorpa de speiceas i mbaol faoi láthair agus tá gach iascaireacht tráchtála le haghaidh eascann mídhleathach i láthair na huaire – ach amháin i gcásanna ina ndéantar a leithéid le húdarú speisialta chun iad a aistriú thar áiseanna hidrileictreacha go sábháilte. Dá ainneoin sin, tá eangacha á ngabháil againn gach bliain. De bhrí go mbíonn siad seo le fáil ag bun lochanna agus aibhneacha, uaireanta bíonn sé deacair teacht orthu agus leanann siad orthu i mbun ‘iascach sí’ ar feadh blianta fada, rud is cúis le ráta suntasach básmaireachta éisc, agus maraítear dobharchúnna agus éin eile freisin.

Ionchúisimh tionscanta agus tugtha chun críche in 2018

I gcás cionta níos tromchúisí i gcoinne reachtaíocht iascaigh agus chomhshaoil, tionscnaíonn Iascach Intíre Éireann ionchúisimh. In 2018, tionscnaíodh 83 cás ionchúisimh a bhain le reachtaíocht iascaigh agus chomhshaoil a shárú. Is ionann é seo agus laghdú de 103 cás ionchúisimh i gcomparáid le figiúirí 2016.

De bhrí go dtógann sé roinnt míonna an páipéarachas agus na próisis riachtanacha dlí a phróiseáil, is iondúil go mbaineann ár n-ionchúisimh le teagmhais a tharla sa bhliain roimhe sin. Dá réir sin, in 2018 chuireamar 54 cás i gcrích a bhain le cionta iascaigh agus chuireamar tús le 52 cás breise.

Chomh maith leis sin, chuireamar 13 chás eile i gcrích a bhain le cionta comhshaoil agus chuireamar tús le 31 cás breise.

I gcásanna inar bagraíodh nó ina ndearnadh ionsaí ar ár bhfoireann phatróil, bíonn sé riachtanach An Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí a chur ar an eolas. Cuireadh ionchúiseamh amháin dá leithéid i gcrích in 2018.

Tábla 1.7: Líon na n-ionchúiseamh tionscanta agus curtha i gcrích

Ionchúisimh	2018	2017
Ionchúisimh le haghaidh cionta iascaigh tionscanta	52	66
Ionchúisimh le haghaidh cionta comhshaoil tionscanta	31	16
Ionchúisimh le haghaidh cionta iascaigh curtha i gcrích	54	14
Ionchúisimh le haghaidh cionta comhshaoil curtha i gcrích	13	8

Cionta iascaigh

Baineann go leor de na cásanna iascaigh le húsáid a bheith á baint as eangacha i bhfionnuisce áit ar rugadh ar phóitseálaí ‘i mbun póitseála’. Is iondúil gurb iad cásanna mar sin an bealach is fearr chun cosc a chur ar ghníomhaíochtaí mídhleathacha amach anseo, agus de ghnáth ainmnítear póitseálaithe ciontaithe i dtuairiscí faoi na cásanna sna nuachtáin áitiúla.

Baineann ciontú suntasach amháin le duine ar rugadh air ag deireadh Mheitheamh 2017 a raibh 40 bradán úr, gafa go mídhleathach, ina sheilbh – tugadh an cheist seo chun críche ag tús 2018. I gcás eile, ghabhamar 22 bradán, gafa go mídhleathach, i ndiaidh tabhairt faoi oibríocht faireachais, agus táthar ag feitheamh le hionchúiseamh a dhéanamh sa chás seo.

Gach bliain, tógaimid roinnt cásanna a bhaineann le gabháil mhídhleathach oisrí fiáine atá róbhag. Déanann a leithéid seo

de ghníomhaíocht go leor damáiste mar go gciallaíonn láithreach *Bonaemia sp.* (seadán pataigineach) go bhfuil oisrí fiáine ag streachailt chun daonra maith pórúcháin a chruthú. Baineann fíorthábhacht le bainistíocht inbhuanaithe cheart na n-oisrí dúchasacha fiáine chun athshlánú an stoic a fhorbairt.

Cionta comhshaoil

Tioscnaímid ionchúisimh le haghaidh cionta comhshaoil i gcásanna ina ndearnadh damáiste shuntasach do ghnáthóga, inar maraíodh éisc nó inar tharla truailiú. Go hiondúil, bíonn na hionchúisimh seo á ndéanamh in aghaidh cuideachtaí, eagraíochtaí nó daoine aonair (feirmeoirí ina measc) nár chinntigh go bhfuil abhainn áitiúil á cosaint go cuí i gcoinne a ngníomhaíochtaí. D’fhéadfadh go mbeadh fíneálacha agus costais shuntasacha i gceist sna cásanna seo.

Na Gnáthóga agus an Timpeallacht a theastaíonn ó Éisc a Chosaint

Gné lárnach dár gcuid oibre chun iascaigh a chosaint agus a chaomhnú é na gnáthóga agus an timpeallacht a theastaíonn ó éisc a chosaint, agus áirítear san obair sin na gníomhaíochtaí seo a leanas:

- **Iniúchadh ar cháilíocht an uisce** agus gnáthóga iascaigh.
- **Iniúchadh agus tuairisciú** ar aon slad ar éisc a tharlaíonn.

Bhain deacracht ar leith leis an obair a rinneamar in 2018 chun na gnáthóga agus an timpeallacht d’éisc a chosaint. Tharla stoirmeacha toirní, tonnta teasa agus gaoithe fórsa stoirme, agus bhí an samhradh an-tirim agus te. Is baol suntasach é triomach, go háirithe, do dhaonraí na n-iasc óg.

Iniúchadh ar cháilíocht an uisce

Is é cáilíocht an uisce an fachtóir is tábhachtaí i ndáil lena chinntiú go bhfuil gnáthóg ann d’éisc ar féidir leo maireachtáil inti. Tá sé de nós againn iniúchtaí a dhéanamh ar cháilíocht an uisce chun na leibhéil truailithe i ngnáthóga difriúla a mheas. Agus chomh maith leis sin, déanaimid measúnú ar shuíomhanna áirithe a gcreidimid go bhféadfadh baol a bheith ann do cháilíocht an uisce, ag eascairt as teagmhas nó deacracht atá ar eolas nó ó ghnáthghníomhaíocht dhaonna.

Déantar achoimre i dTábla 1.8 ar na cineálacha éagsúla iniúchtaí comhshaoil a rinneamar in 2018.

Tábla 1.8: Líon na n-iniúchtaí ar cháilíocht an uisce agus ar ghnáthóga

An Cineál Iniúchta	2018	2017
Iniúchtaí talmhaíochta	2,060	1,511
Iniúchtaí tionsclaíocha	1,527	956
Iniúchtaí Fuíolluisce agus Ionad Cóireála Uisce	2,611	2,379
Iniúchtaí innealtóireachta sibhialta / tionscadal infreastruchtúir	2,599	2,999
Iniúchtaí foraoiseachta	995	637
Iniúchtaí gnáthóige	18,862	18,244
Iniúchtaí iomlána	28,654	26,726

Rinneadh **28,654** iniúchadh ar fad in 2018, agus tugadh méaduithe suntasacha faoi deara sa líon iniúchtaí talmhaíochta agus tionsclaíocha.

Slad éisc a iniúchadh agus a thuairisciú

Is éard atá i gceist le slad éisc eachtra báis ollmhór agus áitiúil a d'fhéadfadh tarlú mar gheall ar ghalar nó cúiseanna nádúrtha eile, cleachtais talmhaíochta, oibríochtaí tionsclaíocha, oibreacha bardasacha nó cúiseanna eile lena n-áirítear athruithe ar leibhéal uisce agus ar theochtaí. I ngach cás, ina dtarlaíonn slad éisc, ní mór dúinn an méid seo a leanas a dhéanamh:

- An rud ba chúis leis an slad éisc a bhunú
- Eolas a bhailiú faoin líon éisc agus na speicis atá i gceist
- Tuairisciú faoin méid is féidir a dhéanamh chun an riosca go dtarlódh a leithéid de theagmhas arís a laghdú.

Le haghaidh na gcúiseanna seo, a luaith a chuirtear in iúl d'Iascach Intíre Éireann go bhfuil slad éisc tar éis tarlú, tugann ár bhfoirne saineolaithe cuairt ar an suíomh chun iniúchadh a dhéanamh agus tuairisciú ar an méid atá tar éis tarlú.

Tá Iascach Intíre Éireann ag leanúint le monatóireacht a dhéanamh ar fhoinsí aitheanta de dhoirteadh eisiltigh mar aon le haon eachtra tuairiscithe de thruailliú a aithníonn foireann Iascach Intíre Éireann le linn dóibh a gcuid oibre a dhéanamh nó a thuairiscíonn baill den phobal dúinn. Áit ar cuí, oibríonn Iascach Intíre Éireann le hUisce Éireann nuair is ábhar imní é astarraingt nó doirteadh féideartha, ach cuirimid ár gcuid oibre i gcrích go neamhspleách agus tugaimid faoi ionchúisimh nuair a tharlaíonn slad éisc nó truailliú tromchúiseach.

Déantar achoimre i dTábla 1.9 ar bhunús an 40 slad éisc a tuairiscíodh in 2018. I gcás drochshlad éisc amháin (in Abhainn Chalatroma, Co. Thiobraid Árann), maraíodh breis is 10,500 loimpre agus breis is 4,000 iasc a bhain le speicis eile,

Tábla 1.9: Slad éisc de réir bunúis

Slad éisc	2018	2017
Líon iomlán an tslada éisc tuairiscithe	40	14
<i>mar thoradh ar chleachtas talmhaíochta</i>	7	0
<i>mar thoradh ar oibríochtaí tionsclaíocha</i>	2	0
<i>mar thoradh ar oibríochtaí bardasacha</i>	8	4
<i>cúiseanna eile (galar, cúiseanna nádúrtha)</i>	15	3
<i>cúis neamhdheimhnithe</i>	8	7
Líon measta na n-iasc a fuair bás*	21,703	2,123

* Is ionann é seo agus líon na n-iasc athshlánaithe; d'fhéadfadh go mbeadh go leor iasc eile básaithe nó ag fulaingt éifeachtaí ainsealacha slad éisc.

Ag déileáil le triomach an tsamhraidh

I measc na n-iarmhairtí a bhain leis an triomach i samhradh 2018 bhí leibhéil ísle uisce, teochtaí arda uisce agus leibhéil níos ísle d'ocsaigin thuaslagtha. Agus, lena chois sin, ba ionann na fachtóirí seo ar fad agus bagairt thromchúiseach dár n-iascaigh – na héisc féin agus a bhfoinsí bia.

I rith an tsamhraidh, d'oibríomar le Fochoiste Cáilíocht Uisce na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara agus chuireamar mionsonraí faoin timpeallacht iascaigh ar fáil chun críocha bainistíochta géarchéime. Chomh maith leis sin, d'oibríomar le gníomhaireachtaí eile (Uisce Éireann, GCC, ONP, BSL) chun monatóireacht a dhéanamh ar leibhéil uisce agus ar cháilíocht uisce.

Mar gheall ar na teochtaí an-ard, cuireadh an cleachtas atá againn suirbhéireacht a dhéanamh ar éisc agus iad a bhaint ar fionraí, mar gur measadh go raibh an iomarca riosca ag baint leis. I gcásanna áirithe, áfach, b'éigean dúinn éisc a ghabháil ar bhonn éigeandála ó aibhneacha agus sruthanna

beaga a bhí ag triomú amach, go háirithe i ndobharcheantair aolchloiche ina n-imíonn an t-uisce ó radharc trí na scoilteanna sna carraigeacha.

Chomh maith leis sin, d'oibríomar i ndlúthchomhar leis an bpobal slatiascaireachta agus d'iarraim ar orthu an tionchar atá ag na coinníollacha triomaigh ar ár ndaonraí éisc a laghdú. D'iarraim ar orthu an méid seo a leanas a dhéanamh, go háirithe:

- Éirigh as an tslatiascaireacht bradán go deonach agus aibhneacha a ligean le sruth mar gheall ar na teochtaí arda uisce agus na coinníollacha triomaigh
- Stop a chur le slatiascaireacht ar aibhneacha oscailte nuair a bhí a dteorainn laethúil éisc sroichte acu
- Stop a chur le húsáid a bheith á baint as rí-eangacha ar iascaigh gharbha i rith an triomaigh.

Táimid buíoch do na slatiascairí as comhoibriú linn i rith na tréimhse seo.

Amach anseo, tá Iascach Intíre Éireann tiomanta do cheannaireacht a thabhairt le dea-shampla chun tionchar na hadhaimsire agus an athraithe aeráide a mhaolú. Bainfidh dúshlán leis seo, ach ní mór dúinn teacht ar bhealaí nuálacha chun déileáil leis na rioscaí athraitheacha comhshaoil agus chun seasmhacht ár sainchúraim a chinntiú

amach anseo. Is cinnte gur fhoghlaíomar ceacht i rith shamhradh 2018 agus tá roinnt ‘ceachtanna foghlamtha’ aitheanta againn ar féidir linn iad a chur i bhfeidhm mar chuid den ullmhúchán le haghaidh coinníollacha cosúla nó coinníollacha níos tromchúisí nuair a tharlaíonn siad.

Impleachtaí na Forbartha ar an Acmhainn Iascaigh a Mheas agus a Mhaolú

Tá oibleagáid ar údarais áitiúla agus ar ghníomhaireachtaí eile faoin reachtaíocht fógra a chur chuig agus oibriú le hIascach Intíre Éireann i ndáil le ceisteanna pleanála áirithe a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar an acmhainn iascaigh. Lena chois sin, ceanglaíonn roinnt gníomhaireachtaí agus údarás (faoina gcumhachtaí reachtúla) ar pháirtithe leasmhara dul i gcomhairle linn mar chuid den phróiseas pleanála, agus ina dhiaidh sin, fianaise go bhfuil aon cheanglais dá leithéid á gcomhlíonadh acu a sholáthar.

Déanann Iascach Intíre Éireann meastóireacht agus measúnú ar aon fhorbairtí infreastruchtúir a bhfuil tionchar acu ar uisce dromchla i gcomhthéacs na n-iascach - áirítear i measc a leithéid sin d’fhorbairtí, tionscadail fuíolluisce/ionad cóireála uisce, astarraingtí uisce le haghaidh scéimeanna soláthair inólta, scéimeanna faoisimh tuilte, tionscadail bóithre, tionscadail tithíochta, tionscadail forbartha tráchtála cois uisce, scéimeanna foraoiseachta, agus mar sin de, mar shampla.

Bíonn ár bhfoireann páirteach i ngach céim idir dearadh agus tógáil leis na bpáirtithe ábhartha (gníomhaireachtaí poiblí ina measc) agus le conraitheoirí atá ag obair ag an suíomh lena chinntiú go bhfuil gnáthóga á gcosaint, go bhfuil truailliú á rialú agus go bhfuil an acmhainn iascaigh á caomhnú - agus é mar aidhm todhchaí na n-iasc a chinntiú agus éagsúlacht bhitheolaíoch a chosaint.

In 2018, rinne pearsanra Iascach Intíre Éireann monatóireacht ar raon oibreacha infreastruchtúir, lena n-áirítear scéimeanna faoisimh tuilte, forbairtí bóithre, cothabháil droichid, ionaid chóireála dramhaíola agus fuíoll uisce, forbairt foraoiseachta, hidreachumhacht agus astarraingt uisce. Déantar cur síos ar na hoibreacha is suntasaí thíos.

▲ Oibreacha faoisimh tuilte agus athsholáthar droichid Dhroichead na Rinne

▲ Oibreacha faoisimh tuilte agus athsholáthar droichid Dhroichead na Rinne

Scéimeanna faoisimh tuilte

I rith 2018, d'oibríomar le ONP, údaráis áitiúla agus conraitheoirí gaolmhara lena chinntiú go raibh an acmhainn iascaigh á cosaint agus á caomhnú ar roinnt scéimeanna ilbhliantúla faoisimh tuilte agus ar roinnt tionscadal faoisimh tuilte/cosanta eile lena n-áirítear:

- Scéim Ilbhliantúil Maolaithe / Cosanta Tuilte na Dothra
- Scéim Cosanta Tuilte / Tionscadal Príomhdhraenála Bhaile Átha Luain
- Scéim Faoisimh Tuilte Chloich na Coillte
Scéim Faoisimh Tuilte an Sciobairín
- Scéim Faoisimh Tuilte Abhainn Dhún Coillín agus Sruth an Agaird Cláir Chothabhála Tuilte na hUinseann, Swilly, An Bhroscaigh agus An Duibh

- Cosaintí ar Thuilte, Oileán an Rí, Cathair Luimnigh
Scéim Faoisimh Tuilte Abhainn na Bandan
- Scéimeanna Faoisimh Tuilte an Teampaill Mhóir
- Scéim Dhroichead na Rinne (féach ar na grianghraif thíos)

Mar bhall de *Grúpa Oibre Comhordaithe Tuilte na Sionainne*, bhí baint ag Iascach Intíre Éireann le clár oibre 2018 na Sionainne; chuir sé comhairle ar fáil agus rinne sé moltaí a bhí dírithe ar oibreacha cothabhála spriocdhírithe.

Forbairtí bóthair

I rith 2018, ghlac Iascach Intíre Éireann páirt i gcomhairliúcháin agus in iniúchtaí suímh leis na húdaráis chonarthacha agus lena gconraitheoirí d'fhonn a chinntiú go raibh an acmhainn iascaigh á cosaint agus á caomhnú i rith phleanáil agus chur chun feidhme scéim na mbóithre; bhí obair ar na scéimeanna seo a leanas san áireamh anseo:

- Scéim Sheachbhóthar Inis Córthaidh
- Scéim bhóthar an N5 ó Bhealach an Doirín go dtí Scramóg, Co. Ros Comáin (féach ar an gcás-staidéar thíos)
- Tionscadal Uasghrádaithe an M7 an Náis / Dhroichead Nua
- N56 ag Tamhnach an tSalainn agus Cill Chainnigh / Leitir Oilí
- Scéim Feabhsúcháin Bóthair Fhainge-Luimnigh
- N55 na Coirre Duibhe go dtí Deisceart Scéim Athailínithe Chúil Dúin
- Scéim Bóthair Bhaile na Martra

Cás-staidéar: Scéim bhóthar an N5 – pleanáil le haghaidh iascach

Is stráice 33.4km ar fad é Scéim an N5 de dhébhealach chineál 1, le 4 dhroichead abhann pleanáilte os cionn Abhainn na Fraise, Abhainn Charraig na mBráthar, An Abhainn Fhuar agus Abhainn Scramóige le 14 thóchar sruthchúrsa lena n-áirítear tóchar mór ar abhainn Bhéal na mBuillí.

Tá 24 sruth éalaithe draenála chuig sruthchúrsaí agus áirítear sa dearadh draenála

linnte bogaigh líneáilte, fhásmhara agus 17 n-atreorú sruthchúrsa.

I ndiaidh d'Iascach Intíre Éireann a chéad aighneacht phleanála a chur isteach, bhíomar páirteach i gcomhairliúcháin níos mionsonraithe le Comhairle Contae Ros Comáin agus bhí gach páirtí sásta leis an bplé a rinneadh ar na hábhair a bhí ag déanamh imní dúinn nó ar na ceanglais a bhí sonraithe againn.

D'fhreastalaíomar ar éisteacht ó bhéal i Meán Fómhair 2018 agus ina dhiaidh sin thug An Bord Pleanála cead leanúint leis an scéim.

Cothabháil, athsholáthar agus athchóiriú droichid

Oibríonn Iascach Intíre Éireann le húdaráis chonarthaigh agus lena gcomhairleoirí ar thionscadail éagsúla cothabhála, athsholáthair agus athchóirithe droichid chun cosaint agus caomhnú na hacmhainne iascaigh a chinntiú. I measc na hoibre seo in 2018 bhí freastal ar chruinnithe suímh, treoirínte a eisiúint, ráitis modha a chomhaontú, suíomhanna a iniúchadh, agus oibreacha a mhonatóiriú. Áit ar gá, rinneamar oibreacha leictriascaireachta chun éisc a bhaint ó limistéir a raibh an t-uisce le baint astu roimh na hoibreacha. Áirítear i measc na dtionscadal droichid a raibh ionchur againn iontu in 2018:

- Clár Chothabhála Droichid an Iarthuaiscirt, Mumhan agus Laighean
- Clár oibreacha athshlánaithe droichid Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh
- Oibreacha balla ag an gcanáil loingseoireachta ag Cill Dalua, Co. an Chláir
- Clár cothabhála droichid Dhún na nGall lena n-áirítear tionscadal Dhroichead Thír Chonaill
- Droichead Tullantanty os cionn phríomhabhainn na Sionainne, An Damhshraith, Co. an Chabháin
- Droichead Lughid, Co. an Chláir, Droichead na Leacan Móire, Co. Thiobraid Árann, Droichead Bhaile Choimín ag An Doladh, Co. Thiobraid Árann, Droichead Gourdeen - An tAonach, Co. Thiobraid Árann, Droichead na Bearú - Ros Mhic Thriúin
- Tóchar foraoise nua, ar fho-shruth salmainidí ar an mBrosna in Ardmorney, Co. na hIarmhí,
- Droichead coisithe agus iarnróid éadroim ar an tSiúir i gCathair Phort Láirge
- Droichead an Doirín, Abhainn na Brosaí, Co. an Chabháin agus Droichead Fhearann na Coille, Ármhach, Co. an Chabháin

Oibreacha uisce agus infreastruchtúir fuíolluisce

In aon chás ina bhfuil seans ann go mbeidh tionchar ag oibreacha uisce nó fuíolluisce ar an acmhainn iascaigh, oibríonn Iascach Intíre Éireann le húdaráis chonarthaigh agus lena gcomhairleoirí chun cosaint agus caomhnú na hacmhainne iascaigh a chinntiú.

Mar chomhlacht infhógartha, faighimid tuarascálacha teagmhais ó Uisce Éireann agus ón nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil maidir le haon sárúithe ar choinníollacha ceadúnais ionad bardasach agus teagmhais eile - mar shampla, iad siúd a tháinig chun cinn mar thoradh ar an tréimhse fhada d'aimsir thirim i rith shamhradh 2018. Rinneamar athbhreithniú ar na sonraí ar fad a bhain leis na cásanna seo agus rinneamar obair leantach le húdaráis ábhartha chun cosaint agus caomhnú na hacmhainne iascaigh a chinntiú.

Cás-staidéar: cothabháil droichead náisiúnta agus bearta cosanta iascaigh

D'oibrigh Iascach Intíre Éireann le Bonneagar Iompair Éireann (TII) agus lena gcomhairleoirí innealtóireachta agus comhshaoil chun conarthaí cothabhála náisiúnta droichid don tréimhse idir 2018 agus 2021 a bhreithniú. Áirítear san obair a dhéantar faoi na conarthaí seo iniúchadh bliantúil agus gnáthoibreacha cothabhála ar 1,721 droichead ar bhóithre náisiúnta.

Déanann comhairleoirí measúnuithe éiceolaíocha leanúnacha ag gach suíomh droichid, agus áirítear i gcomhpháirt shuntasach den obair seo idirchaidreamh agus comhairliúchán suíomhshonrach le Iascach Intíre Éireann.

▲ Oibreacha ar bun in 2018 ag suíomh tógála an droichid nua os cionn na Bearú, le sruth ag Ros Mhic Thriúin, Co. Loch Garman.

Cás-staidéar: soláthairtí móra uisce inólta agus cosaint iascaigh

I mí Eanáir 2018, thug An Bord Pleanála cead d'Uisce Éireann áis Chóireála Uisce Fheartraí ag An Tóchar, Co. Chill Mhantáin, a uasghrádú, faoi réir coinníollacha, iad seo a leanas san áireamh:

- Ní mór go mbeadh astarraingt uisce teoranta do 80 milliún lítir sa lá

- Ní mór go mbeadh íos-sreabhadh cúitimh de 5 mhilliún lítir sa lá ag dul chuig Abhainn Fheartraí
- Tá stop le cur le hastarraingt uisce le sruth ó Dhroichead Áth na nGabhlán
- Tá dáileadh ceimiceán ag an suíomh reatha le díchoimisiúnú.

D'oibrigh Iascach Intíre Éireann le conraitheoirí ar an tionscadal seo i rith 2018 chun cosaint agus caomhnú leanúnach na hacmhainne iascaigh i gcóras Fheartraí a chinntiú. Tá sé beartaithe go leanfar le hoibreacha tógála an tionscadail as seo go ceann dhá bhliain.

Cás-staidéir: uasghráduithe ionad cóireála fuíolluisce agus cosaint iascaigh

Chríochnaigh Uisce Éireann oibreacha uasghrádaithe ag Ionad Cóireála Fuíolluisce Thigh an Lúir, Co. Lú i rith 2018. Áiríodh san obair seo umar cóireála uisce stoirme nua a thógáil mar aon le stáisiún caidéalúcháin agus síothlú nua ionraoin a shuiteáil ag an ionad cóireála fuíolluisce. Dóirtear an t-eisilteach cóireáilte ón ionad seo amach i gcaobh den Abhainn Bhán (dobharcheantar na Níthe). Phléigh Iascach Intíre Éireann roinnt ceistanna le hUisce Éireann maidir le cáilíocht an uisce atá ag dul síos an abhainn ón bpointe doirte roinnt uaireanta. Beidh na hoibreacha uasghrádaithe mar bhonn le hacmhainn an ionaid a mhéadú agus an baol a bhaineann le forsceitheadh i rith báisteach throm a laghdú, agus cinnteoidh sé seo go mbeidh an acmhainn iascaigh á cosaint.

Chomh maith leis sin, d'oibríomar leis na húdaráis chuí agus lena gcomhairleoirí / conraitheoirí ag suíomh tógála ionad cóireála fuíolluisce Bhaile Átha an Rí i rith 2018. Ábhar

imní leanúnach ba ea an t-ionad reatha ó pheirspictíocht na n-iascach de le roinnt blianta anuas agus bhí aird Uisce Éireann tarraingthe againn ar an tábhacht a bhain le huasghrádú an ionaid i rith ár gcruinnithe idirghníomhaireachta. Tá an t-uasghrádú beagnach críochnaithe agus beidh sé mar bhonn le hacmhainn an ionaid a mhéadú ón gcoibhéiseach reatha daonra (c.d.) go dtí 9,500 c.d. agus táthar ag súil go mbeidh sé mar bhonn le stádas cháilíocht an uisce laistigh d'Abhainn an Chláirín a fheabhsú.

- ▲ Suíomh tógála uasghrádú ionad cóireála fuíolluisce Bhaile Átha an Rí i rith 2018

Astarraingt uisce / hidreachumhacht

D'oibrigh agus rinne Iascach Intíre Éireann comhairliúchán maidir le tionscadail astarraingthe uisce agus hidreachumhachta ag roinnt suíomhanna i rith 2018. Áirítear i measc cuid de na tionscadail a raibh ionchur againn iontu agus é mar aidhm againn bainistíocht inbhuanaithe na hacmhainne iascaigh a chinntiú:

- Forbairt hidreachumhachta ag an Abhainn Rí, Co. Chill Chainnigh
- Suíomh SSE Airtricity ag an Oileán Mór, Co. Loch Garman ar inbhear na Siúire/na Bearú
- Feirm Éisc Pholl an Mhóintigh (fo-abhainn na Bearú) agus damba agus bealach éisc gaolmhar, Co. Loch Garman

Forbairtí eile

I measc na bhforbairtí eile a raibh baint againn leo in 2018 bhí grúpa oibre le Coillte, monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairt *Center Parcs* i gCo. an Longfoirt, comhairle a thabhairt maidir le forbairt an infreastruchtúir iarnróid, agus forbairt bithscaglainne i gCo. Thiobraid Árann. Tá achoimre ar na cás-staidéir curtha ar fáil anseo.

Cás-staidéar: Grúpa Oibre Iascaigh agus Foraoiseachta IIE/Coillte

Mar thoradh ar chomhairliúchán agus ar idirchaidreamh reachtúil caighdeánach le gach páirtí leasmhar ábhartha, bunaíodh grúpa oibre idir Iascach Intíre Éireann agus Coillte Teoranta agus é mar aidhm acmhainn iascaigh oirthear na hÉireann a chosaint agus a chaomhnú. I measc na bpríomhbheart ar chomhaontaigh an grúpa orthu tá rannpháirtíocht agus teagmháil feabhsaithe idir an dá heagraíocht ag an gcéim réamhfhómhair nuair atá suíomhanna foraoise aitheanta mar shuíomhanna 'iascaigh íogaireacha'.

Monatóireacht Bhitheolaíoch ar An Abha

Mar fhreagra ar nithe a bhí ag déanamh imní dúinn faoi thionchar leagan crann ar bhithra abhann i ndobharcheantar na hAbhann, mhaoinigh Coillte measúnú rioscabhunaithe spriocdhírthe ar cháilíocht an uisce san abhainn. Bhí an measúnú ag teacht le scéim innéacs-Q GCC, a shannann rátáil cáilíochta d'uisce bunaithe ar shonraí éagsúlachta maicrinveirteabhrach. Thug na torthaí le fios go bhfuil feabhas tagtha ar cháilíocht an uisce ar an iomlán i gcomparáid le torthaí 2017. Tá An Abha aitheanta mar 'limistéar molta gníomhaíochta' ag Coiste Réigiúnach Uisce agus Comhshaoil Lár na Tíre agus an Oirthir mar gheall ar a stádas éiceolaíoch reatha ('tá feabhas riachtanach').

Sna haighneachtaí a cuireadh faoi bhráid na Seirbhíse Foraoiseachta in Iúil 2018, mholamar gur cheart leanúint leis an monatóireacht bhitheolaíoch atá ar siúl faoi láthair i ndobharcheantar na hAbhann i ndiaidh 2018 chun cosaint na n-iascach agus an bhithra fionnuisce a chinntiú. Dheimhnigh Coillte go bhfuil siad tiomanta do leanúint leis an monatóireacht as seo go ceann trí bliana.

Cas-Staidéar: iascaigh agus Center Parcs

Rinne Iascach Intíre Éireann monatóireacht ar shuíomh oibreacha mórsála ag forbairt *Center Parcs* i gCo. an Longfoirt, suíomh atá beartaithe a oscailt i rith an tsamhraidh in 2019. Cuireadh acmhainn shuntasach ar fáil lena chinntiú go raibh monatóireacht á déanamh ar gach leas timpeallachta iascaigh i rith gach céime, lena n-áirítear tógáil an lóiste agus an phríomhfhoirgnimh, mar aon le forbairt an locha agus an gréasán bóithre.

Cás-Staidéar: Bonneagar iarnróid agus cosaint iascaigh

Chuaigh Iascach Intíre Éireann i gcomhairle le gnólachtaí innealtóireachta comhshaoil maidir le tionscadal beartaithe MetroLink Bhaile Átha Cliath. Rithfidh an líne iarnróid 26km ó An tInbhear (ó thuaidh de Shord) chomh fada le hAerfort Bhaile Átha Cliath, agus cruthóidh sé nasc le Lár Chathair Bhaile Átha Cliath agus chomh fada le hÁth an Ghainimh. Meastar go gcosnóidh an obair €3 Bhilliún agus táthar ag súil trí phleananna a bheith leagtha síos go gcuirfear tús leis an obair thógála in 2021 agus go mbeidh an líne oscailte faoi 2027. Chuireamar faisnéis maidir le stádas iascaigh 13 dhobharlach laistigh den limistéar láithreach tionchair ar fáil, agus chomh maith leis sin phléamar na himpleachtaí a d'fhéadfadh a bheith i gceist agus straitéisí maolaithe.

Cás-Staidéar: breoslaí leagáide tionscal eastóscach/in-athnuaite

I mí na Samhna 2018 rinne Iascach Intíre Éireann athbhreithniú ar iarratas planála suntasach a bhaineann le suíomh an tseanmhianaigh in An Lisín agus é mar aidhm measúnú a dhéanamh ar an himpleachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag an togra seo ar an acmhainn iascaigh. Áirítear sa phlean bithscaglann a fhorbairt ar an suíomh agus cead doirteadh a chur chuig an sruth áitiúil. Sholáthair IIE freagra mionsonraithe agus leagadh béim ar leith ar acmhainn chomhshamlaithe na n-uiscí glactha.

▲ Uiscí glactha le haghaidh fhorbairt mhianach an Lisín

2. Cur lena bhfuil ar Eolas againn faoi Acmhainn lascaigh na hÉireann

I dteannta le hobair ghníomhach a dhéanamh chun acmhainn iascaigh na hÉireann a chosaint agus a chaomhnú, déanann Iascach Intíre Éireann iarracht cur lena bhfuil ar eolas againn faoinár n-iascaigh agus a ngnáthóga, ionas go mbeidh tuiscint níos beachte againn ar an méid is mian linn a chosaint agus a chaomhnú, agus ionas go mbeidh tuiscint againn ar na dúshláin a bheidh le sárú againn, agus ionas go mbeimid in ann cláir agus straitéisí oibríochtúla a fhorbairt chun na dúshláin a shárú.

Tá an-spéis ag ár dtaighdeoirí in eolas eolaíoch faoi éisc, mar aon le leas ár n-iascach agus na timpeallachta agus na ngnáthóg ina bhfuil siad. Is saineolaithe aitheanta iad ina réimsí féin agus tá páipéir foilsithe acu in go leor irisí piarmheasúnaithe, agus tá siad mórtasach as caighdeán an eolais a chruthaíonn a gcuid saothar don phobal eolaíoch.

Tá ár gcláir taighde agus monatóireachta ar ardchaighdeán eolaíoch, ach chomh maith leis sin tá siad dírithe ar thaighde feidhmeach chun tacú le caomhnú, cosaint agus forbairt acmhainn iascaigh intíre na hÉireann, agus chomh maith leis sin, soláthraíonn siad bonn fianaise ar féidir linn forbairt éifeachtach polasaithe a bhunú air.

Le blianta beaga anuas, rinneamar iarracht an méid tairbhe agus is féidir a bhaint as na haschuir ónár n-obair allamuigh trí níos mó úsáide a bhaint as modhanna staitistiúla agus samhaltaithe chun cur lena bhfuil ar eolas againn i réimsí a bhfuil spéis taighde ag baint leo.

Lena chois sin, tá infheistíocht déanta ag ár gcláir taighde feidhmeach i bhforbairt scileanna i réimsí cosúil le fuaimíocht uisce, anailís mhicricheimiceach (eisídiú mais-speictriméadrachta léasair plasma cúpláilte go hionduchtach, LA-ICPMS), teiliméadracht rianaithe éisc agus úsáid drón.

Má theastaíonn tuilleadh eolais uait:

Féach ar leathanach 46 le haghaidh liosta de pháipéir phiarmheasúnaithe a d'fhoilsigh ár gcomhaltaí foirne in 2018.

Féach ar <https://www.fisheriesireland.ie/Research-and-Development/fisheries-research.html> le haghaidh nuashonruithe rialta maidir lenár bhfoilseacháin taighde.

Buaicphointí taighde 2018

Clúdaíonn ár ngníomhaíocht taighde réimse leathan, agus sna leathanaigh seo a leanas cuirimid i láthair roinnt dár n-éachtaí agus gnóthachtálacha in 2018 ar fud na gcatagóirí ginearálta idirnasctha seo a leanas:

- Monatóireacht a dhéanamh ar chláir chun sonraí faoi éisc agus a ngnáthóga a thiomsú
- Staidéir spriocdhírithe ar speiceas ar leith éisc, lena n-áirítear bas, bradán, liús agus breac donn
- Taighde chun tacú le ceanglais tuairiscithe náisiúnta agus idirnáisiúnta
- Tionscadail agus cláir taighde eile.

Sonraí maidir le hÉisc agus a nGnáthóga a thiomsú

Áirítear i measc na gclár monatóireachta a bhfuil baint ag Iascach Intíre Éireann leo:

- Foireann Aibhneacha agus Lochanna Chlár an tSuirbhé Taighde Náisiúnta (CSTN-A&L)
- An Clár Náisiúnta Monatóireachta Eascann
- An Clár Samplála Iasc Inbhearach
- An tIascach Eolaíoch Eascann
- Clár Monatóireachta Éisc Spóirt Mhuirí

Déantar cur síos ar an obair a rinneamar ar gach ceann de na cláir seo in 2018 thíos.

Clár an tSuirbhé Náisiúnta Taighde: Foireann na Lochanna agus na nAibhneacha (CSTN-A&L)

Bunaíodh CSTN-A&L in 2015 chun saineolas i réimsí na modheolaíochtaí samplála a chur ar fáil mar aon le tacaíocht allamuigh do roinnt clár taighde. In 2016 cuireadh Clár Náisiúnta na nIasc Garbh agus Liús (CSTN-CNIL) le sainchúram na foirne.

Is iad príomhfheidhmeanna fhoireann CSTN-A&L saineolas a sholáthar i modheolaíochtaí samplála agus tacaíocht allamuigh do roinnt clár taighde agus chomh maith leis sin, taighde agus monatóireacht a dhéanamh ar lochanna agus aibhneacha a clúdaíonn breac donn, iasc garbh agus liús, agus an Chreat-treoir Uisce (CTU) (ruabhreac Artach ina measc) san áireamh.

Tá idirchalabhrú modhanna agus forbairt fuaimíochta uisce faoi dhlínse na foirne anois.

Lena chois sin, tugann an fhoireann faoi shampláil nach bhfuil réamhbheartaithe in go leor dobharlach chun faisnéis ghéiniteach agus samplaí faisnéise eile a d'fhéadfadh a bheith úsáideach do chlár eile a bhailiú - sonraí maidir leis an eascann agus breac geal, mar shampla.

Suirbhéanna abhann 2018

Rinne an fhoireann CSTN-A&L suirbhé ar 144 suíomh abhann in 13 dhobharcheantar i rith 2018. Rinneadh na suirbhéanna le haghaidh cúiseanna éagsúla agus chun tacú le roinnt clár, lena n-áirítear taighde ar an mbreac donn, Clár Náisiúnta na nIasc Garbh agus Liús, Tionscadal Abhainn an Chnoic, athrú aeráide, agus an Chreat-treoir Uisce.

Tábla 2.1: Dobharcheantair abhann a ndearna foireann CSTN suirbhé orthu in 2018

Clár taighde							
Ceantar Abhantraí (CA)	Dobharcheantar abhainn	Líon na suíomhanna	Breac geal	CNIL	Tionscadal Abhainn an Chnoic	Athrú aeráide	CTU
CAO/	An Dearthail	7	✓			✓	✓
CAIEB*	An Dothra	9	✓			✓	
*Ceantar Abhantraí Idirnáisiúnta Loch nEathach-na Banna	Abhainn Fheartraí	8	✓			✓	✓
	Abhainn Átha Féan	6	✓				
	Glais Ghallaigh	3	✓				
	An Rí	3	✓				
CAOD	An tSiúir	10	✓	✓			✓
	An Bhríd	27	✓				
CAID	An Ghlaise Bhuí	7	✓				✓
	An Luice	7	✓				✓
	Abha Mháirtín	7	✓				✓
CAI	Abhainn an Chnoic	34	✓		✓	✓	
	Corr na Móna	16	✓		✓		
Líon iomlán na suíomhanna		144					

Suirbhéanna locha 2018

Rinneadh suirbhé ar 18 loch ar fad le haghaidh clár taighde éagsúil (taighde ar an mbreac geal, taighde náisiúnta ar an iasc garbh agus liús, taighde ar an ruabhreac Artach,

Tionscadal Abhainn an Chnoic, taighde ar athrú aeráide agus an Chreat-treoir Uisce) i rith 2018. Bailíodh sonraí faoi struchtúr aoise, aiste bia, ráta fáis, flúirse, bithmhais, bisiúlacht agus dáileadh speiceas éagsúil éisc.

Tábla 2.2: Lochanna a ndearna foireann CSTN suirbhé orthu in 2018

Clár taighde								
Ceantar Abhantraí (CA)	Loch	Breac geal	Liús	Tionscadal Abhainn an Chnoic	Athrú aeráide	Ruabhreac Artach	Iasc garbh	CTU
CAO	An Chorr Uinseogach						✓	
CAIEB*	An Loch Bán						✓	
*Ceantar Abhantraí Idirnáisiúnta Loch nEathach-na Banna	Loch Drumkeery						✓	
	Loch Fionnmhaí						✓	
	Claonloch						✓	
	Loch an Scoir						✓	
	An Loch Bán						✓	✓
CAIS*	Loch Goir						✓	✓
*Ceantar Abhantraí Idirnáisiúnta na Sionainne	Loch Uail	✓						✓
CAID	An Loch Cam	✓						✓
CAI	Loch an Droichid	✓	✓	✓	✓			
	Loch Arbhach	✓						✓
	Loch Ateeaun	✓	✓	✓	✓			
	Loch Coirib	✓	✓					✓
	Loch Cuilinn	✓	✓					✓
	An Dúloch	✓				✓		✓
	Loch an Phréacháin	✓	✓	✓	✓			
	Loch Shanaghree	✓	✓	✓	✓			

An Clár Náisiúnta Monatóireachta Eascann

In 2018 chuir an Clár Náisiúnta Monatóireachta Eascann (CME) leis an tuarascáil náisiúnta don AE maidir le cur chun feidhme phlean Bainistíochta Náisiúnta Eascann na hÉireann. Clúdaíodh an tréimhse 2015–2017 sa tuarascáil seo agus ba é seo an tríú tuarascáil a cuireadh i dtoll a chéile ó cuireadh Rialachán Eascann an AE i bhfeidhm in 2009, rialachán a raibh sé mar aidhm leis dul i ngleic leis an laghdú suntasach i stoic eascann.

Má theastaíonn tuilleadh eolais uait:

Tá an t-eolas ar fad maidir leis an gclár monatóireachta eascann agus tuarascáil an AE ar fáil ar shuíomh gréasáin Iascach Intíre Éireann ag: <http://www.fisheriesireland.ie/Fisheries-Management/eel-management-plan.html>

Monatóireacht a dhéanamh ar eascanna ag céimeanna éagsúla beatha

Déanann an Clár Monatóireachta Eascann monatóireacht ar chéimeanna éagsúla beatha na heascainne i bpríomh-dhobharcheantair innéacs eascainne ar fud na tíre. Bhí earcú na n-eascann óg ón aigéan chuig aibhneacha mí-eagraithe in 2018, agus taifeadadh rití maithe i mBealtaine. Bhí tionchar, áfach, ag leibhéal ísle uisce i mí Iúil agus Lúnasa ar an rith imirce agus ar oibriú ghaistí na luathóg. Ní fios cén cineál tionchair a bhí aige seo ar an imirce iomlán don bhliain seo, ach is leid é maidir leis

an éifeacht dhiúltach a d'fhéadfadh a bheith ag athrú aeráide ar imirce eascann óg ó uisce idirthréimhseach go dtí fionnuisce.

Is í an chomhairle is déanaí ón gComhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéalaíocht na Mara (CITM) go bhfuil earcaíocht ag 10.1% don tsraith 'áit éigin eile san Eoraip' (suas ó 9.6% in 2017) agus 2.1% don tsraith 'An Mhuir Thuaidh' in 2018.

▲ Sonraí eascainne a thaifeadadh

Staidéir marcála-athghabhála

Chabhraigh an Clár Monatóireachta Eascann le clár eascainne buí an lascaigh Eolaíoch Eascann in 2018. Tugadh faoin tríú bliain de staidéar marcála-athghabhála ag dhá shuíomh (Cuan Phort Láirge agus Loch Mucnó). Bhí an staidéar i gCuan Phort Láirge deartha chun gluaiseacht eascann laistigh de thimpeallacht inbhearach a aithint. Tharraing an staidéar aird ar ghluaiseacht eascann idir na criosanna difriúla agus a dílseacht suímh má fhilleann siad ar an gcrios inar gabháladh iad. Rinneadh staidéar marcála-athghabhála i Loch Mucnó laistigh de bhá bheag den loch chun an daonra agus an ráta gealaithe d'eascanna buí a mheas. Déanfar na heascanna buí lipéadta i Loch Mucnó a ghabháil in iascach na n-eascann geal i sceitheadh an locha sna blianta amach romhainn, rud a éascóidh na rátaí gealaithe a chinneadh.

Úsáid lipéadú fuaimne

Mar chuid dár n-íniúchadh leanúnach ar ghluaiseacht eascann in uisce idirthréimhseacha, i Meitheamh 2018 rinneamar 20 eascann i gCuan Phort Láirge a ionchlannú le lipéid fuaimne. Cuireadh leis an líon reatha glacadóirí a d'úsáideamar i gCuan Phort Láirge don staidéar seo, a bhí dírithe ar chumar na Bearú agus na Siúire agus a rinne iarracht gluaiseacht eascann idir an dá chóras abhann seo a ghabháil. Cuirfidh an staidéar seo leis an eolas a bailíodh sa staidéar marcála-athghabhála a rinneadh sa cheantar in 2016 agus 2017. Thaispeáin an staidéar marcála-athghabhála seo conas ar ghluais eascanna gafa i líontáin fonsaí idir suíomhanna. Cabhróidh monatóireacht fuaimne linn cinneadh a dhéanamh maidir le cé chomh minic a tharlaíonn na gluaiseachtaí seo agus cé chomh fada a mhaireann siad.

Dáileadh eascann i ndobharcheantar na Bearú

Lean an Clár Monatóireachta Eascann le hiniúchadh a dhéanamh ar dháileadh eascann i ndobharcheantar na Bearú, príomh-innéacs dobharcheantair d'eascanna. Rinneadh suirbhé ar líontáin fonsaí ar an mBearú chun iniúchadh a dhéanamh ar dháileadh eascann laistigh den phríomhchainéal. Tionscnaíodh an staidéar seo i ndiaidh shuirbhéanna leictriascaireachta 2016 agus 2017, inar aimsíodh leibhéil an-íseal d'eascanna i gcraobh-aibhneacha na Bearú. Thug torthaí an tsuirbhé líontáin le fios go raibh líon an-íseal eascann ann i gcomparáid leis na suirbhéanna a rinneadh roimhe seo sna limistéir chéanna; d'fhéadfadh, áfach, go mbeadh tionchar ag na leibhéil íseal uisce ar iompar na n-eascann agus déanfar scrúdú air seo in 2019.

▲ Foireann Iascach Intíre Éireann ag úsáid trealaimh leictriascaireachta bád buma chun daonraí éisc a mheas

Tionchar an tseadáin lamhnán snámha ar eascanna

Tá an clár ag leanúint le monatóireacht a dhéanamh ar thionchar an tseadáin lamhnán snámh ar an daonra eascann in Éirinn. Tugadh faoi staidéar mionsonraithe ar éifeacht an tseadáin ar lamhnán snámha eascann i Loch Ramhar agus Loch Mucnó in 2017 agus arís in 2018, nuair a tógadh samplaí in Aibreán, Bealtaine agus Meán Fómhair. Is é atá mar aidhm leis an staidéar iniúchadh a dhéanamh ar fhorleithne an tseadáin agus damáiste do lamhnán snámha ag amanna difriúla agus nuair a bhíonn na teochtaí difriúil.

Éifeacht leibhéil íseal uisce ar imirce eascann

Bhí séasúr na n-eascann geal le haghaidh 2018 an-teoranta mar go raibh tionchar ag leibhéil íseal uisce ón samhradh go dtí deireadh Dheireadh Fómhair ar chumas na n-eascann geal dul ar imirce síos an abhainn. Go ginearálta, téann na heascanna geala ar imirce ar oícheanta dorcha stoirmiúla agus baineann siad tairbhe as an doirteadh ard a chuireann ar a gcumas fuinneamh a shábháil nuair a bhíonn siad ag gluaiseacht síos an abhainn.

Tarraingíonn an taighde a rinneamar ag ár suíomhanna innéacs eascann geall ó 2011 aird ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag athrú aeráide ar imirce eascann agus ar an gcaoi a bhféadfadh sé seo bac a chur ar athshlánú an stoic.

Iniúchadh a dhéanamh ar an nasc idir láithreach eDNA eascann agus bisiúlacht eascann

In 2018 shínigh an Clár Monatóireachta Eascann agus Ollscoil Iarthar Shasana comhpháirtíocht chun iniúchadh a dhéanamh ar an nasc idir láithreach eDNA agus bisiúlacht eascann (ó líontáin fonsaí) i gcúig loch ar fud na tíre.

Sampláil iasc inbhearach

Is gnáthóga an-táirgiúla iad inbhir a sholáthraíonn foscadh agus bia do speicis mhara agus is gnáthóg iasclainne an-tábhachtach é d'éisc óga go dtí go mbíonn siad ar fáil chun stoic aosaigh a earcú. Tá suirbhéireacht agus monatóireacht á déanamh ar dháileadh agus bisiúlacht speiceas éisc mhara in inbhir laistigh de shainchúram slatiascaireachta farraige Iascach Intíre Éireann agus déileáiltear chomh maith le ceanglas go mbeadh stádas éisc á shampláil agus á thuairisciú in uiscí idirthréimhseacha liostaithe faoin gCreat-treoir Uisce. Tá an clár leathan samplála deartha chun cinneadh a dhéanamh maidir le láithreach agus dáileadh speiceas éisc in inbhir Éireannacha ar bhonn clár rollach agus in 2018 áiríodh na gníomhaíochtaí seo a leanas ann:

- Rinneadh suirbhé ar sheacht ndobharlach idirthréimhseacha i bhfómhar 2018, lena n-áirítear inbhear Abhóca, inbhear Bhaile Easa Dara, inbhear na Bóinne, Loch na dTrí gCaol, inbhear Éirne, inbhear Ghaoth Beara agus Bá Chinn Mhara.
- Ag cur gach suíomh san áireamh, rinneadh 21,790 iasc a ghabháil, a chomhaireamh agus a aithint go leibhéal speicis sular scaoileadh saor iad. I rith an chláir samplála, tugadh 51 speiceas difriúil éisc faoi deara.
- As measc na suíomhanna a ndearnadh suirbhé iontu, bhí an saibhreas speicis ag an leibhéal is ísle in inbhear Abhóca ar chósta thoir na tíre. Ba é an t-inbhear seo an t-inbhear ba lú a ndearnadh suirbhé air in 2018 agus glactar leis freisin go bhfuil sé modhnaithe go suntasach. Ba i Loch na dTrí gCaol, atá suite san Iardheisceart agus arb ionann é agus an dobharlach idirthréimhseach is mó a ndearnadh suirbhé air in 2018, a bhí an saibhreas speicis is airde, taifeadadh 29 speiceas ann.
- Rangaíodh go raibh stádas 'maith' ag gach suíomh ar innéacs ilmhéadrach na n-iasc inbhearach, ach amháin Bá Chinn Mhara, arb é 'measartha' an stádas a bhí luaite léi. Feidhmíonn roinnt inbhear mar uiscí iasclainne tábhachtacha le haghaidh speiceas slatiascaireachta lena n-áirítear bas, lannach agus roinnt speiceas leathóg.

An tIascach Eolaíoch Eascann

Bhunaigh an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (RCGAC) clár an Iascaigh Eolaíoch Eascann in Aibreán 2016. Clúdaíonn na hiascaigh eolaíocha seo céimeanna éagsúla beatha na heascainne (eascann ghloine, luathóg, eascann bhuí agus eascann gheal) agus dáiltear iad sna príomh-dhobharcheantair a bhfuil aird tarraingthe ag an gClár Monatóireachta Eascann orthu. Is é an aidhm atá leis na hiascaigh taighde cur lena bhfuil ar eolas againn faoi eascanna in Éirinn roimh an gcéad athbhreithniú AE eile agus eolas a chur ar fáil do straitéisí atá dírithe ar dhaoirí eascann a bhainistiú, daoirí atá ag meath faoi láthair.

Tugadh faoi staidéar píolótach ar an eascann ghloine idir Eanáir agus Bealtaine 2017 chun iniúchadh a dhéanamh ar uainiú theacht na heascainne gloine. Rinneadh an staidéar seo arís in 2018 agus tá anailís á déanamh air faoi láthair agus tá an foilseachán á ullmhú. Rinneadh staidéar luathóige in 2017 agus in 2018 sa Bhóinn chun suíomh oiriúnach monatóireachta a aimsiú agus chun

monatóireacht a dhéanamh ar imirce suas an abhainn na luathóg agus na n-eascann buí. In 2018 rinneadh suirbhé ar chúig loch (Loch Coirib Uachtair agus Íochtair, Loch Con, Loch Ramhar agus Loch Mucnó) agus inbhear Phort Láirge sa tríú bliain den chlár. I rith shéasúr na n-eascann geal, scrúdaigh an clár suíomhanna reatha innéacs na heascainne geala a úsáidtear sa chlár monatóireachta eascann chun cinneadh a dhéanamh maidir le cibé an raibh eascanna ag gabháil thar na heangacha nó an raibh malairt slí in úsáid acu. Baineann fiorthábhacht leis an bhfaisnéis seo i ndáil lenár dtuiscint ar imirce na heascainne gile agus éalú eascann.

Clár Éisc Spóirt Mhuirí

Is é Iascach Intíre Éireann an comhlacht reachtúil atá freagrach as comhairle a chur ar an Aire maidir le polasaí agus straitéisí náisiúnta a bhaineann le slatiascaireacht farraige in Éirinn. Tacaíonn an Clár Éisc Spóirt Mhuirí le staidéar faoi speicis lena n-áirítear bas, ealásmabrainciaigh agus lannach, le cois measúnuithe rialta ar stádas speiceas éisc in uiscí idirthréimhseacha.

- ▲ Craosaire lipéadaithe mar chuid den chlár lipéadaithe atá ar siúl le breis is 50 bliain

Tá sé mar aidhm ag an gClár Éisc Spóirt Mhuirí cur lenár dtuiscint ar na speicis luachmhara seo atá le fáil inár n-uisce cósta. Úsáideann ár dtaighdeoirí raon modheolaíochtaí samplála mar bhonn leis an gcomhairle a chuireann siad ar fáil chun tacú le hiarrachtaí caomhnaithe agus bainistíochta, lena n-áirítear rialacháin AE maidir le bas agus monatóireacht ar an gCreat-treoir Uisce. Tá ról lárnach ag eolaíocht saoránach in go leor den obair seo - ó na 1970idí tá lipéid phlaisteacha á gceangal ag scipéirí bád cairte Éireannach le heití siorcanna le haghaidh staidéar

marcála-athghabhála, mar shampla. In 2018, tuairiscíodh i dTaighde IIE ar an gcaoi ar dheimhnigh an lipéadú seo gur fánaithe aigéanacha cearta iad craosairí. Thairfead an clár lipéadaithe craosaire amháin a bhí lipéadaithe amach ó Cho. Chorcaí a athghabhadh 10 mbliana ina dhiaidh sin thart ar 3,300km amach ó chósta Thalamh an Éisc. Is dearbhú é an toradh gan choinne seo go bhfuil fianaise ghéiniteach ann go bhfuil daonraí craosairí á meascadh trasna an Aigéin Atlantaigh.

Staidéar ar speicis ar leith

Déantar cláir monatóireachta éisc Iascach Intíre Éireann a thiomsú lenár dtaighde ar speicis shonracha chun ár dtuiscint ar stádas dhaonraí éisc na hÉireann a fheabhsú. Cuireann sainaitheint agus tuiscint ar na rioscaí caomhantais atá ann do speicis ar leith ar ár gcumas comhairle a chur ar fáil maidir leis na gníomhaíochtaí cuí nach mór a chur i gcrích chun a gcaomhantas fadtéarmach a chinntiú agus chun dúshaothrú inbhuanaithe a chumasú.

Soláthraíonn an fhaisnéis seo a bailíodh léargas ar stádas iomlán an dobharcheantair agus cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé oiriúnach le haghaidh slatiascaireacht gabhála agus scaoilte. Áit a bhfuil sé oiriúnach, soláthraíonn an líon gabhála agus scaoilte meastachán maidir le líon na mbradán fillte. Tugadh cuairt ar 566 suíomh ar fad in 2018. Sa chéad 12 bhliain den chlár seo (2007-2018), rinneadh 455 suirbhé in 148 dobharcheantar nó fo-dhobharcheantar, a raibh 9,772 suirbhé aonair suímh i gceist leis.

Stádas stoc bradán

Cuireann an Sainghrúpa Teicniúil Neamhspleách Bradán an chomhairle eolaíoch bhliantúil maidir le stádas stoc bradán agus na doiciméid ghaolmhara i dtoll a chéile a thuairiscíonn don choiste eolaíoch trasteorann nuabhunaithe - an Buanchóiste Eolaíoch Thuaidh-Theas ar Éisc Intíre (BCRREI). D'fhonn tacú le comhairle eolaíoch a chur ar fáil do shéasúr bradán 2018, rinne Iascach Intíre Éireann leictriascaireacht dobharcheantair (LIDC) in 26 dobharcheantar nó fo-dhobharcheantar chun measúnú a dhéanamh ar bhisiúlacht agus ar dháileadh gealóg.

Bunaithe ar na sonraí LIDC, measadh go raibh deich n-abhann faoina dteorainn chaomhantais, ach de bhrí go raibh an meán-innéacs gealóg dobharcheantair (≥ 17 n-iasc/5 nóiméad idir na blianta 2007-2018) ard, ba é an moladh a rinneadh go bhféadfaí iad a oscailt le haghaidh slatiascaireachta ar bhonn gabhála agus scaoilte.

Bunaithe ar an gcomhairle eolaíoch, chinn lucht bainistíochta Iascach Intíre Éireann i rith 2018, as an 143 abhainn náisiúnta, go mbeadh 41 oscailte le haghaidh iascach fómhair, go mbeadh 36 oscailte le haghaidh slatiascaireacht gabhála agus scaoilte, agus go mbeadh 66 dúnta. As an 16 abhainn ríbhradáin, bhí 12 oscailte, agus bhí 4 oscailte le haghaidh slatiascaireacht gabhála agus scaoilte i stoic 2018.

Má theastaíonn tuilleadh eolais uait:

Tá sraith chuimsitheach tuarascálacha maidir le clár bainistíochta bradán Iascach Intíre Éireann le fáil ar shuíomh gréasáin IIE ag

<http://www.fisheriesireland.ie/Fisheries-management/salmon-management.html>

Dobharcheantar an Innéacs Náisiúnta Salmainidí – dobharcheantar Abhainn na hOirimhe

The river Erriff is the National Salmonid Index Catchment for salmon and sea trout populations in Ireland. The topography of the Erriff catchment, which combines a riverine and a lake-fed tributary sub-catchment, is representative of typical migratory salmonid habitat in Ireland.

^ Breac geal na hOirimhe

Tá clár fadtéarmach monatóireachta breac geal ar bun ar fho-dhobharcheantar Loch Thamhnaigh Ard ar an Oirimh ó 1985. Idir Márta agus Meitheamh 2018, taifeadadh 1,508 gealóg bhríoch ghil (iasc óg) agus 55 dádach bríoch ghil (iasc aosaigh sceite) sa ghaiste síos an abhainn atá suite taobh le sceitheadh an locha. Rinneadh monatóireacht ar bhradán agus breac geal fillteach aosaigh, agus i rith 2018, comhaireadh 2,702 bradán agus 2,016 breac geal ag dul síos tríd an ngaiste/áiritheoir éisc ag Eas Liath.

Baineann fiorthábhacht le clár Dhobharcheantar an Innéacs Náisiúnta Salmainidí chun monatóireacht a dhéanamh ar dhaonra bríoch ghil na hOirimhe faoi láthair agus amach anseo, agus ceadóidh sé measúnú a dhéanamh ar thionchar na bhfachtóirí comhshaoil, lena n-áirítear leibhéil míolta farraige, ar stoc an bhríoch ghil. In 2014 rinneadh infheistíocht chun acmhainní taighde agus monatóireachta an chlár a fheabhsú; agus mar chuid den obair seo, suiteáladh roinnt glacadóirí hidreafuaimiúla in An Caoláire Rua chun monatóireacht a dhéanamh ar ghluaiseacht agus ar chónaitheacht breac geal agus bradán sa timpeallacht mhuirí.

Tá ról lárnach ag na glacadóirí seo i gclár cúig bliana a bhfuil sé mar aidhm leis iniúchadh a dhéanamh ar chéim mhuirí na salmainidí - féach ar **Tionscadal Salmainidí an Iarthair thall**.

Ráta marthanais/fillte na salmainidí a chinneadh

In earrach 2016, chuireamar tús le tionscadal nua a raibh sé mar aidhm leis leibhéal marthanais na mbreac geal agus na mbradán atá ag fillleadh ar an Oirimh a chinneadh. In 2017, cuireadh lipéid trasfhreagróra comhtháite éighníomhaigh (TCE) ar 553 gealóg bradáin, agus in 2018 thaifeadamar fillleadh na mbradán seo i ndiaidh geimhreadh amháin san fharraige (bláthán) ag ráta íseal de 3.1%. Ar an meán, bhí breac geal TCE-lipéadaithe ag fillleadh ar an Oirimh mar fhionnóg (i.e. an bhliain chéanna a ndeachaigh siad ar imirce mar ghealóga) cothrom le 22.3% in 2016, 4.9% in 2017 agus 22.5% in 2018.

Staidéar ar bhric óga

Rinneadh dul chun cinn suntasach ar staidéar mionsonraithe ar dháileadh spásúil, gnáthóg agus saolréim an bhric ghil óig in 2018. Tá leictriascaireacht agus lipéadú-TCE, tomhas na n-athróg gnáthóige agus monatóireacht ar bhric imirce lipéadaithe curtha i gcrích, agus tá anailís á déanamh ar na sonraí chun samhlacha táirgeachta a fhorbairt don bhreac geal ar an Oirimh, agus beidh foireann bhainistíochta an iascaigh seo agus iascaigh bhric ghil eile in ann úsáid a bhaint astu seo.

Tionscadal Salmainidí an Iarthair

Úsáideann Tionscadal Salmainidí an Iarthair teiliméadracht fhuaimiúil chun iniúchadh a dhéanamh ar imirce, dáileadh, úsáid gnáthóige agus marthanas gealóg bhric ghil agus bhradán sa timpeallacht mhuirí ag suíomhanna ar chósta thiar na hÉireann, agus chomh maith leis sin, cabhraíonn sé linn eolas a chur ar an tionchar atá ag míolta farraige ar

na speicis seo. Beidh aschuir ón tionscadal leanúnach seo mar bhonn leis an tuiscint atá ar an éiceolaíocht salmainidí sa luathchéim mhuirí a fheabhsú agus measúnú a dhéanamh ar thionchar na forbartha (feirmeacha gaoithe, forbairt calafoirt, uisceshaothrú iasc eite agus mar sin de) ar shalmainidí fiáine agus, ar an tslí sin, cur le measúnú tionchair timpeallachta agus pleanáil spásúil láidir. Ar dtús, in 2014, dhírigh an tionscadal ar Abhainn na hOirimhe (Dobharcheantar an Innéacs Náisiúnta Salmainidí), An Caoláire Rua agus na huiscí cósta mórthimpeall. In 2016, cuireadh Cuan na Gaillimhe san áireamh chun déileáil le bearnaí eolais faoin úsáid atá á baint ag an mbreac geal as an ngnáthóg mhuirí sa chuan.

Cothú an liúis a athrú

I mí Lúnasa 2018, d'fhoilsigh Iascach Intíre Éireann *Pike (Esox lucius) in Ireland: Development Knowledge and Tools to Support Policy and Management*, mórthuarascáil faoi dhianchlár taighde a bhí á reáchtáil sa dá bhliain roimhe sin. Is iad príomhthátail na tuarascála go mb'fhéidir go bhfuil a roghanna cothaithe athraithe ag liúis in uiscí na hÉireann le breis is deich mbliana anuas, agus gur róiste den chuid is mó a itheann siad anois. Thug taighde a rinneadh roimhe seo ar chothú, sna 1960idí agus 1970idí, i Loch Dairbhreach agus Loch Síleann le fios gurb é an nós a bhí ag liús breac donn agus péirse a ithe.

Tá athruithe mórán mar an gcéanna i gcothú an liúis tugtha faoi deara ag taighdeoirí in Albain agus i Sasana i Loch Lomond (Albain) agus Loch Windermere (Sasana). Meastar gur tharla na hathruithe cothaithe mar gheall ar ionradh an róiste sna huiscí seo agus anois gur féidir leis an liús róiste seachas breac donn a ithe.

Tá athruithe mórán mar an gcéanna i gcothú an liúis tugtha faoi deara ag taighdeoirí in Albain agus i Sasana i Loch Lomond (Albain) agus Loch Windermere (Sasana). Meastar gur tharla na hathruithe cothaithe mar gheall ar ionradh an róiste sna huiscí seo agus anois gur féidir leis an liús róiste seachas breac donn a ithe.

Thug an taighde seo le fios freisin gur féidir leis an liús agus leis an mbreac donn cómhaiseachtáil laistigh de lochanna móra doimhne ina bhfuil nascacht láidir srutha; é sin ráite, áfach, i gcóras bheaga, lagchastachta, d'fhéadfadh tabhairt isteach an liúis damáiste shuntasach a dhéanamh do dhaonraí cónaitheacha den bhreac donn.

Chomh maith leis sin, mar chuid den taighde díriodh aird ar an gcleachtas a bhaineann le baint an liúis agus an tionchar atá aige sin ar stoic den bhreac donn. Tugann na tátail seo le fios go mb'fhéidir nach mbeadh baint an liúis éifeachtach chun daonraí den bhreac donn a chosaint ach i gcórais inarb é an breac an t-aon chreach, ach mbeidh mórán éifeachta ag a leithéid i gcórais ina bhfuil creach eile, cosúil leis an róiste.

▲ Taighde ar an liús – sonraí an liúis á dtaifeadadh

Staidéar ar chaomhnú an lannaigh

Tá trí speiceas lannaigh in uiscí na hÉireann: an lannach glas, an lannach caol-liopach agus an lannach órga, agus in 2016 chuireamar tús le staidéar beag chun sonraí bunúsacha a bhailiú faoi dháileadh, éiceolaíocht agus gluaiseacht speiceas an lannaigh. Is mian liom aitheantas a thabhairt don chúnamh a fuaireamar ó shlatiascairí nuair a bhí na sonraí seo á mbailiú againn, agus chomh maith leis sin, cuireann gníomhaíochtaí samplála éisc abhann IIE (féach ar leathanach 29) leis na sonraí atá againn maidir leis an lannach.

Tá sonraí dáileacháin an lannaigh anois á mapáil agus tá anailís á déanamh ar shamplaí scála lannaigh, curtha ar fáil ag slatiascairí, chun cabhrú linn teacht ar thuiscint ar struchtúr agus éiceolaíocht dhaonra an lannaigh in uiscí na hÉireann. Cuireadh tús le lipéadú fuaime an lannaigh i gCuan Loch Garman i samhradh 2017 – tugann na torthaí tosaigh léargas ar phatrúin aonair ghluaiseachta laistigh den inbhear mór seo. Baineann luach ar leith leis na sonraí seo ar fad go háirithe le haghaidh grúpáil speicis nach bhfuil faoi réir aon chineál bainistíochta laistigh den iascach tráchtála.

Staidéar ar an mbas

In 2018 rinneadh roinnt staidéir mhonatóireachta agus mheasúnaithe ar an mbas ag céimeanna éagsúla beatha na baise.

Iasclanna bas óg

Rinneadh monatóireacht bhliantúil ar bhasa óga i seacht n-inbhear, lena n-áirítear ag dhá shuíomh nua. Tá ceithre inbhear ar an gcósta theas sainaitheanta mar iasclanna bunaithe do bhasa óga - tá sé seo bunaithe ar láithreacht chomhsheasmhach na mbas óg le haghaidh ceithre thréimhse chomhleanúnacha suirbhé, ar a laghad.

Bhí earcaíocht bas 0-ghrúpa íseal i ngach inbhear a ndearnadh suirbhé air in 2018, ach amháin sa Bhearú. I gcodarsnacht leis sin, bliain sceite an-rathúil ba ea 2017, ach d'fhéadfadh go mbeadh rátaí ísle earcaíochta le tabhairt faoi deara sna blianta ina dhiaidh sin.

Bas réamhaosaigh sa tSláine, sa Dubhabhainn agus sa Bhearú

Dhírigh tráláireacht in uiscí idirthréimhseacha i suíomhanna sa tSláine, sa Dubhabhainn agus sa Bhearú ar bhas réamhaosaigh (1-4 bliana). Bhí aicme 2017 (bliain d'aois) flúirseach sa trí dhobharlach, fianaise gur mhair líon mór d'earcaigh na bliana seo caite trí gheimhreadh 2017-18.

Sampláil scála bas

Is acmhainn luachmhar é sampláil scála bas a bheith á déanamh ag slatiascairí chun measúnú a dhéanamh ar dhaonra bas aosaigh, tá 2,476 tacar de scála bas aosaigh aosaithe sa tréimhse idir 2013-2017. Sholáthair slatiascairí 413 tacar breise scálaí in 2018, agus tá siad seo ar fad aosaithe anois agus tá na sonraí curtha ar fáil do na slatiascairí. Tugann anailís aoise le fios go bhfuil aicme láidir na bliana 2014 earcaithe chuig an iascach anois.

Taifeadadh na basa seo chomh fada thiar leis an tSionainn agus chomh fada thoir le Cill Mhantáin, rud a bhí mar bhonn le slatiascaireacht réasúnach a sholáthar idir Bealtaine agus Deireadh Fómhair 2018. Ag glacadh leis go mbeidh rátaí maithe marthanais ann, ba cheart go gcuirfeadh aicme na bliana seo leis an iascach slatiascaireachta ar feadh deich mbliana, ar a laghad. Is é 22 bliain d'aois an aois uasta taifeadta de bhas gafa ag slatiascaire ó 2013.

Clár lipéadaithe Bas Floy

Táthar ag leanúint leis an gclár lipéadaithe bas Floy feadh chóstaí an deiscirt, an iarthair agus an oirthir, agus tá 2,076 bas lipéadaithe go dtí seo, agus lipéadadh 1,643 acu sna blianta idir 2013-2017 agus 433 in 2018. Bhí líon na mbas lipéadaithe athghafa cothrom le 27 (1.3%), agus bhain a bhformhór leis an gceantar áitiúil - 37% laistigh de 1 km ón áit ar cuireadh lipéad orthu agus 74% laistigh de 40km den suíomh lipéadaithe. Bhí seacht n-athghabhálacha de bhas lipéadaithe sa cheantar le tabhairt faoi deara ag suíomh amháin i Loch Garman.

Sainaithint príomhinbhear iasclann bas óg

Tugann na sonraí monatóireachta reatha faoi deara nach bhfuil mórán inbhear in Éirinn ag tacú le daonraí de bhas óg (0-ghrúpa). D'aimsigh staidéar tosaigh IIE a d'úsáid eisídiú mais-speictriméadrachta léasair plasma cúpláilte go hionduchtach (LA-

ICPMS)¹ go raibh próifílí bunúsacha otailite óg inbhearshonrach. Táthar i mbun anailís a dhéanamh ar mhicricheimic 0-ghrúpa ó inbhir bhreise, áit ar taifeadadh bas den chéad uair, chun an bonnlíne náisiúnta a leathnú. Sa mheántéarma, beidh na staidéir seo mar bhonn le hiniúchadh ar an bpoitéinseal a bhaineann le micricheimic otailite chun bas aosaigh a shannadh dá n-inbhear bunaidh.

Taighde chun Tacú le Ceanglais Tuairiscithe Náisiúnta agus Idirnáisiúnta

De bhrí gurb é Iascach Intíre Éireann an ghníomhaireacht reachtúil d'iascaigh intíre in Éirinn, tá roinnt ceanglas tuairiscithe náisiúnta agus idirnáisiúnta le cur i gcrích aige mar aon le taighde cuí chun na ceanglais sin a chomhlíonadh.

Comhthreomhar le ceanglais tuairiscithe Airteagal 17 a chomhlíonadh, chomh maith leis sin, tuairiscimid ar dhá speiceas éisc atá luaite i Leabhar Dearg na Sonraí, an ruabhreac agus an smealt.

Clár Éisc na Treorach maidir le Gnáthóga agus Leabhar Dearg na Sonraí (TG & LDS)

Tacaíonn Iascach Intíre Éireann le hoibleagáidí na hÉireann tuairisciú maidir le stádas caomhantais na ngnáthóg agus na speiceas nádúrtha faoi Airteagal 17 de Threoir maidir le Gnáthóga an AE. Tá timthriall tuairiscithe sé bliana luaite le hAirteagal 17 agus ba é 2018 an bhliain deiridh den timthriall reatha suirbhéanna agus iniúchtaí a ndearna muid a thuairisciú.

Má theastaíonn tuilleadh eolais uait:

Tá tuarascála bliantúla na Treoracha maidir le Gnáthóga agus suirbhéanna agus iniúchtaí fhoireann Leabhar Dearg na Sonraí le fáil ag:

<https://www.fisheriesireland.ie/Projects/habitats-directive-and-red-data-book-fish-species.html>

¹ Ryan, Diarmuid & Wogerbauer, Ciara & Roche, William. (2016). Establishing nursery estuary otolith geochemical tags for Sea Bass (*Dicentrarchus labrax*): Is temporal stability estuary dependent? *Estuarine, Coastal and Shelf Science*. 183. 10.1016/j.ecss.2016.10.030.

Pollán i lochanna na Sionainne

Tá pollán le fáil sna trí loch mhóra sa tSionainn, agus le linn timthriall tuairiscithe 6 bliana Airteagal 17 a chomhlíonadh, rinne foireann Shuirbhé Lochanna IIE iniúchadh ar stádas an pholláin sna locha seo. Ina theannta sin, thiomsaigh suirbhéanna ar gach loch sonraí maidir le suíomhanna na limistéar nochta éadomhain cladachúil gairbhéalach, a nglactar leo mar ghnáthóg sceite don phollán.

Rinneadh suíomhanna a gheoshuíomh, agus cuireadh tuarascálacha le haghaidh gach loch i dtoll a chéile. D'éirigh thar barr leis an tsampláil hidreafuaimiúil a rinne foireann Lochanna IIE chomh fada is a bhain le meastacháin mhionsonraithe daonra pollán i dtrí loch na Sionainne a chur ar fáil, ceanglas dúshlánach a bhaineann le hAirteagal 17 den Treoir maidir le Gnáthóga. Ba chuid de thaighde dochtúireachta a chuir an Dr Emma Morrissey-Mc Caffrey, comhalta d'fhoireann Lochanna IIE, i gcrích in 2018 go leor den bhailiú sonraí.

▲ I mbun suirbhé hidreafuaimiúil ar bord An tSionainn

Measúnú ar stoc éisc ar bheagán sonraí

Tugann Iascach Intíre Éireann faoi mhonatóireacht agus measúnú náisiúnta ar an mbradán agus ar an eascann, agus cuirimid na sonraí seo ar fáil, mar rannpháirtithe gníomhacha, do mheasúnuithe AE ar na stoic trasteorann seo. Chomh maith leis sin, déanaimid measúnú agus tuairisciú ar staid go leor speiceas/stoc tábhachtach eile, an breac donn agus an liús ina measc. Bíonn an measúnú a dhéantar ar na speicis seo bunaithe ar threochtaí de ghnáth, agus is beag tráchtairachta oibiachtúla a dhéantar ar stádas éiceolaíoch stoc ar leith.

Tá staidéar atá ar bun ag Iascach Intíre Éireann faoi láthair i mbun cur chuige bunaithe ar tháscairí agus ar shamhlacha a fhorbairt chun measúnú a dhéanamh ar stoic éisc intíre. Soláthróidh an staidéar seo uirlisí cainníochtúla chun measúnú a dhéanamh ar stoic a shíleann Iascach Intíre Éireann tábhacht straitéiseach a bheith ag baint leo. Tá trí pháipéar eolaíoch scríofa mar thoradh ar an staidéar cheana féin, agus is fianaise é fiontar comhoibrithe nua le hEagraíocht Bia agus Talmhaíochta na Náisiún Aontaithe ar spéis idirnáisiúnta a bheith sa chur chuige núíosach seo.

An Chreat-treoir Uisce: monatóireacht ar éisc

In 2007, chuir Iascach Intíre Éireann tús le clár monatóireachta éisc chun measúnú a dhéanamh ar stádas éiceolaíoch aibhneacha, lochanna agus inbhear/murlach. Tá an obair seo á cur i gcrích chun oibleagáidí na hÉireann faoi Chreat-treoir Uisce an AE a chomhlíonadh, agus is clár cuimsitheach rollach trí bliana monatóireachta éisc é a gcuirtear breis is 300 dobharlach san áireamh ann - aibhneacha, lochanna agus dobharlaigh idirthréimhseacha (inbhir agus murlaigh). Úsáidfear faisnéis a bhailítear i ngach suirbhé chun stádas éiceolaíoch a shannadh do gach dobharlach, ó stádas ard go dtí stádas lag.

Ó 2015 i leith, tá foireann Chlár an tSuirbhé Náisiúnta Taighde freagrach as monatóireacht a dhéanamh ar éisc i lochanna agus in aibhneacha (chun críocha CTU), agus tacaíocht a sholáthar do chlár an tsuirbhé uisce idirthréimhsigh i bhfoirm comhalta foirne agus saineolais. In 2018, rinneamar suirbhé ar 18 loch agus 16 abhann agus shannamar stádas éiceolaíoch do na suíomhanna seo. Chomh maith leis sin, shannamar stádas éiceolaíoch éisc do shuíomhanna lochanna agus aibhneacha a raibh suirbhé déanta againn orthu chun críocha eile, lena n-áirítear ár gclár taighde ar an mbreac donn, an ruabhreac Artach, an t-iasc garbh agus an liús.

An Chreat-treoir Uisce: hidreamoirfeolaíocht

Sainithníodh sa Chreat-treoir Uisce an tábhacht a bhaineann le ‘nascacht’ i bhfeidhmiú nádúrtha aibhneacha. Is comhpháirt amháin é nascacht de hidreamoirfeolaíocht abhann, disciplín comhábhair a dhéileálann le fachtóirí fisiceacha gnáthóige a thacaíonn le héiceolaíocht – cainníocht an uisce, riocht na gnáthóige ionsrutha agus inse, agus nascacht na gcainéal go cliathánach agus ar a fhad. Tá na téamaí a thagann chun solais i staidéar hidreamoirfeolaíochta ag teacht le haidhmeanna Iascach Intíre Éireann speicis agus a ngnáthóga a chaomhnú, mar aon le haidhmeanna na Treoracha maidir le Gnáthóga i ndáil le céimeanna éagsúla beatha éisc imirce, speicis atá ag taisteal idir an fharraige agus an fionnuisce, mar atá liostaithe in Iarscríbhinn II den Treoir.

I rith 2018, leanadh le nó cuireadh tús leis na mórthionscadail hidreamoirfeolaíochta seo a leanas, a mbaineann snáitheanna coiteanna leo ar fad:

- Clár Feabhais na Timpeallachta Abhann (CFTA)
- Tionscadal AMBER (Bainistíocht Oiriúnaitheach Bacainní in Aibhneacha Eorpacha)
- An Clár Náisiúnta Bacainní
- Tionscadal trasteorann Dobharcheantair CARE INTERREG.

Staidéar an Chláir Feabhais Timpeallachta Abhann (CFTA)

Is tionscadal ilghnéitheach fadtéarmach idir Iascach Intíre Éireann agus Rannán Draenála Oifig na nOibreacha Poiblí é an staidéar CFTA. Cuireann sé critéir na Creat-treorach Uisce i bhfeidhm ar aibhneacha draenáilte chun scrúdú a dhéanamh ar stádas phobal agus hidreamoirfeolaíocht na n-éisc (gnáthóg fhisiceach agus nascacht) agus chun straitéisí bainistíochta cuí a chur i bhfeidhm chun an gnáthóg fhisiciúil i gcainéil draenáilte a choimeád agus a fheabhsú.

I rith 2018, rinne an tionscadal scrúdú ar an bpobal éisc, an ghnáthóg fhisiceach agus ceisteanna bacainne sa chuid uachtarach de dhobharcheantar na hEithne.

Tugann CFTA athchuart ar chainéil a ndearnadh staidéir iontu roimhe seo agus é mar aidhm bunachar sonraí faoi éisc agus gnáthóga a fhorbairt thar thréimhsí níos faide (níos mó ná 20 bliain). Rinneadh athshuirbhéanna ar an gCamóg (An Mháigh) agus Áth Tí an Mheasaigh (An Mhuaidh) in 2018.

Is fachtóirí iad na leibhéil de bhrat crann agus coillte móra i gcainéil a d'fhéadfadh cabhrú chun caighdeán feabhsaithe gnáthóige a chruthú le haghaidh speiceas éisc, an breac donn go háirithe, agus d'fhéadfadh siad cuid de na tionchair dhiúltacha atá ag téamh domhanda ar shruthchúrsaí a mhaolú chomh maith. Tá sonraí maidir le clúdach ceannbhrait á mbailiú mar chuid de CFTA le blianta fada agus bhí measúnú ar leibhéil d'fhorais mhór san áireamh in 2018, sna sonraí maidir le cainéil draenáilte agus neamhdhraenáilte de mhéideanna éagsúla.

Tionscadal AMBER

Áirítear Iascach Intíre Éireann i measc ceann de 20 comhpháirtí i dtionscadal Fhís 2020 an AE maidir le Bainistíocht Oiriúnaitheach Bacainní in Aibhneacha Eorpacha (AMBER), tionscadal a dhíríonn ar bhacainní ar ghluaiseacht éisc in aibhneacha a shainithint agus a mhaolú. Mar chuid den obair atá ar bun ag Iascach Intíre Éireann le AMBER, tá sé ag cabhrú le hAtlas Eorpach Bacainní a fhorbairt, agus cuireadh suirbhé mionsonraithe ar dhobharcheantar na Bearú i gcrích in 2017. I gcomhpháirt le hOllscoil Southampton, d'fhoilsigh foireann Iascach Intíre Éireann staidéar comparáideach ar dhá phrótacal gluaiseachta bacainne ar bhreis is 50 struchtúr mór in aibhneacha Éireannacha (Barry et al., 2018). Áirítear i measc na ngníomhaíochtaí eile a raibh an fhoireann ag obair orthu in 2018:

- Cur le pacáiste oibre AMBER a áirítear ann scrúdú a dhéanamh ar shuíomhanna a bhfuil sé beartaithe bacainní a bhaint nó a mhaolú iontu.
- Suirbhé mionsonraithe ar an bpobal éisc a chur i gcrích - ag cur speicis, líon, aois agus mar sin de san áireamh.
- Staidéar tosaigh daonra ar an eascann a thosú i limistéar gaibhnithe abhainn - tá sé seo forbartha anois mar staidéar spéisiúil leanúnach agus tá eascanna a bhfuil lipéad-TCE orthu agus líontáin fonsaí bliantúla ag soláthar faisnéise faoi chónaitheacht agus ráta fáis na heascainne.
- Cuireadh scrúdú bunaithe ar theiliméadracht ar idirghníomhaíochtaí idir an déas agus an breac sa réimse céanna den chainéal gaibhnithe i gcrích.

▲ Suirbhéireacht á déanamh ar chora ar an mBearú

An Clár Náisiúnta Bacainní

I rith 2017, leithdháil an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil maoiniú ar IIE chun tabhairt faoi shraith tascanna arb ionann iad i dteannta a chéile agus an Clár Náisiúnta Bacainní; áirítear ina measc:

- Léarscáil náisiúnta bunaithe ar GIS a fhorbairt de chiseal bacainní in aibhneacha
- Bacainní a bhfuil tús áite le tabhairt dóibh i mbainistíocht an tríú timthriall den Chreat-treoir Uisce a shainiú
- Straitéisí maolaithe le haghaidh nascacht ag bacainní a fhorbairt.

Cuirfidh an clár seo leis na sonraí atá bailithe ag comhghleacaithe LDS cheana féin, agus leis na sonraí atá mar thoradh ar obair a rinneadh ar AMBER agus CFTA. I rith 2018, chuir foireann an chlár tús le bunachar sonraí bacainní a fhorbairt agus na sonraí a bhí ar fáil ó fhoinsí poiblí éagsúla a iontráil ann (lena n-áirítear na hacmhainní a bhí ag Iascach Intíre Éireann é féin), agus an t-ábhar a réasúnú ar ardán comhsheasmhach ionas go mbeidh sé níos éasca é a scrúdú. Thug roinnt dár bhfoirne LDS faoi chlár oiliúna a raibh sé mar aidhm leis cur ar a gcumas páirt a ghlacadh sna suirbhéanna ar bhacainní.

Chomh maith leis sin, chuir foireann an chlár tús le scrúdú a dhéanamh ar úsáid teicneolaíochtaí nua chun sonraí allamuigh a ghabháil agus a aistriú chuig ardán gan pháipéar, a ndéanfar tuilleadh forbartha air i rith 2019.

Catchment CARE

Is tionscadal AE atá á mhaoiniú ag INTERREG é Catchment CARE a bhfuil baint ag údaráis áitiúla agus ag gníomhaireachtaí ar an dá thaobh den teorainn leis. Cuireadh tús leis an obair in 2017, agus tá sé dírithe ar an gcáilíocht uisce i dtrí dhobharcheantar trasteorann a fheabhsú – an Fhinn, an Arna agus an Dubhabhainn.

Tá sraith gníomhaíochtaí dobharcheantair luaite leis an tionscadal a bhfuil sé mar aidhm leo cáilíocht an uisce a scrúdú agus a fheabhsú, mar atá sainithe sa Chreat-treoir Uisce. Áirítear ina measc seo bearta hidreamoirfeolaíochta agus déileáil le saibhriú poncfhoinsé, saibhriú foinse idirleata, ceisteanna (ionsrutha agus inse) agus screamhuisce.

Tá comhpháirt láidir eolaíochta sa tionscadal seo mar aon le gné rannpháirtíochta pobail. Earcaíodh foireann Iascach Intíre Éireann i rith 2018 agus páirteach san fhoireann tá speisialtóir agus teicneoir hidreamoirfeolaíochta agus Oifigeach Tionscadail Dobharcheantair don Arna. Tá an fhoireann i mbun scrúdaithe ar tháscairí a bhaineann le pobal agus gnáthóg na n-éisc san Arna agus sa Dubhabhainn agus é mar aidhm bearta ionsrutha agus inse a fhorbairt chun cáilíocht éiceolaíoch uiscí sna córais seo a fheabhsú.

Má theastaíonn tuilleadh eolais uait:

Féach

<http://www.catchmentcare.eu/>

Cláir Taighde Eile

Tionscadal LiceTrack

Samhail míoltóg farraige le haghaidh fhorbairt inbhuanaithe iascach agus dhobharshaothrú an bhradáin Atlantaigh

Cruthaíonn míoltóga farraige baol mór don bhradán fiáin agus don bhreac geal, agus tá lascach Intíre Éireann páirteach i bpobal taighdeoirí atá ag díriú ar mhíoltóga farraige, an tionchar atá acu ar dhaonraí salmainidí fiáine, agus an ról a d'fhéadfadh a bheith ag athrú aeráide ar na hidirghníomhaíochtaí seo.

Tá sé mar aidhm leis an tionscadal LiceTrack, ar cuireadh tús leis ar an gCaoláire Rua in 2017, samhail uilechuimsitheach chaighdeánach a fhorbairt chun cuntas a dhéanamh ar thiománaithe bitheolaíocha, comhshaoil, aigéaneolaíochta agus antrapaigineacha daonraí míoltóg farraige, agus sonraí a sholáthar chun tacú le forbairt inbhuanaithe an doibharshaothraithe agus caomhnú stoic na mbradáin fiáin agus na mbreac geal. Tá an tionscadal á mhaoiniú ag an AE trí Eagraíocht Chaomhantais Bradán an Atlantaigh Thuaidh (ECBAT), agus ár gcomhpháirtithe in Ollscoil na hÉireann,

Gaillimh, Institiúid na hIorua um Thaighde ar an Dúlra, Marine Scotland Science agus an Institiúid um Thaighde Mara, an Iorua.

In 2018, rinneamar dul chun cinn suntasach i ndáil le samhail chaighdeánaithe míoltóg farraige a fhorbairt ar féidir í a úsáid le haon samhail hidridinimiciúil d'fheachtaí áitiúla chun patrúin scaipthe míoltóg farraige a chruthú, agus tá páipéar eolaíoch ina ndéantar cur síos air seo á ullmhú le foilsiú.

San áireamh sa tsampláil a rinneadh sa Chaoláire Rua bhí samplaí uisce a bhailiú agus scrúdú a dhéanamh orthu chun láithreachta DNA míoltóg a aimsiú. D'éirigh le caidéal míoltóg nua agus breis ama samplála le *L. salmonis* agus *C. elongatus* a aimsiú ag suíomhanna sa Chaoláire Rua ag deireadh 2018. Rinneadh monatóireacht ar an gaiste suas an abhainn ag Eas Liath idir Bealtaine agus Deireadh Fómhair 2018 agus rinneadh scrúdú ar 104 breac geal chun eolas a bhailiú faoi mhíoltóga farraige, fad, meáchan, riocht agus fás mara.

SMOLTRACK

Is é atá mar aidhm leis an tionscadal SMOLTRACK cinneadh a dhéanamh faoi rátaí marthanais bradáin óg de réir mar a bhogann siad ó aibhneacha isteach sa timpeallacht mhuirí. Cuireadh tús leis an obair in 2017 agus tugann na chéad torthaí le fios go bhfuil an ráta marthanais i rith na gluaiseachta idir aibhneacha agus an fharraige níos ísle ná mar a rabhthas ag súil leis. Cé go nglactar leis cheana féin go bhfuil tionchar ag roinnt fachtóirí ar an mbradán fad is atá sé ar imirce san fharraige, lena n-áirítear éifeachtaí an athraithe aeráide, deiseanna teoranta beathaithe agus míoltóga farraige ag teacht ó fheirmeacha éisc, is forbairt nua é an ráta marthanais íseal in abhainnchórais atá ag teacht chun solais sa taighde seo.

D'fhéadfaí leibhéal íseal marthanais na ngealóg i roinnt abhainnchóras a lua le hathruithe teochta agus srutha, agus is eol freisin go raibh tionchar ag creachadóirí ar líon na ngealóg a bhí ag dul isteach san fharraige. Tá éagsúlacht le tabhairt faoi deara i ráta marthanais na ngealóg bunaithe ar an dobharcheantar agus i 'ndrochbhliain', d'fhéadfadh go mbeadh ráta marthanais gealóg trí huair níos ísle i gcomparáid le 'bliain mhaith'.

Gealóga bradáin a lipéadú

Cuireann eolaithe ó gach tír rannpháirteach lipéad ar ghealóga bradáin le lipéid bheaga fhuaimiúla agus tarchuradóra raidió in aibhneacha ina dtír féin, agus rianaíonn siad a n-aistear imirce trí na codanna is ísle d'aibhneacha, d'inbhir agus de cheantair cois cósta. Áirítear sa staidéar seo daonraí i nDeisceart na hEorpa arb ionann iad agus na daonraí is leochailí d'athrú aeráide. In Éirinn, tá an obair seo á déanamh ar Abhainn na hOirimhe, Dobharcheantar Innéacs Náisiúnta Salmainidí (DINS) Iascach Intíre Éireann.

Le cois na gníomhaíochta in Éirinn, tá lipéadú á dhéanamh ar an mBuais i dTuaisceart Éireann, an Tamar i Sasana, an Ulla agus Minho sa Spáinn, an Göta agus Högvadsån sa tSualainn, agus an Skjern agus Storaa sa Danmhairg. Cabhróidh an fhaisnéis a bhaileofar le heolaithe teacht ar thuiscint ar rátaí marthanais gealóg bradáin le linn imirce i gcoinníollacha athraitheacha, idir aeráidí níos fuaire sa tSualainn agus aeráid níos teo na Spáinne. Cheana féin, tá SMOLTRACK ag soláthar sonraí nua maidir le himirce thosaigh na ngealóg bradáin, a chuirfidh eolas ar fáil do bhainistíocht amach anseo agus do bhearta caomhantais don speiceas aitheanta seo. Foilseofar torthaí ár dtaighde in irisí eolaíochta idirnáisiúnta piarmheasúnaithe nuair a bheidh an taighde curtha i gcrích.

Anuas air sin, soláthraíonn an tionscadal deis chun eolas agus dea-chleachtas faoi theiliméadracht salmainidí a roinnt trasna an AE, agus ceann de na cuspóirí é grúpa comhairleach maidir le teiliméadracht salmainidí a bhunú.

▲ Gealóg bradáin réidh le lipéadú

CHASES

Iarmhairtí athraithe talamhúsáide agus gníomhaíochta daonna ar shalmainidí anadromacha agus ar na seirbhísí éiceachórais a sholáthraíonn siad

Tá Iascach Intíre Éireann ag obair i gcomhpháirt le taighdeoirí ó Ollscoil Eolaíochta agus Teicneolaíochta na hIorua (agus comhpháirtithe idirnáisiúnta eile) mar chuid de thionscadal CHASES, tionscadal atá á mhaoiniú go seachtrach. Is é an phríomhaidhm atá leis an tionscadal scrúdú a dhéanamh ar iarmhairtí an athraithe talamhúsáide agus na gníomhaíochta daonna ar ghluaiseacht, fás agus daonraí an bhric ghil.

Áirítear inár gcuid oibre comparáid a dhéanamh idir tréimhse fáis agus cónaitheachta muirí an bhric ghil i limistéir ina bhfuil dobharshaothrú éisc eite agus iad siúd atá i limistéir rialaithe (i gcuanta roghnaithe in Éirinn agus san Iorua) - tá an chomparáid seo bunaithe ar athruithe caolchúiseacha a thabhairt faoi deara i gcomhdhéanamh bunúsach scálaí bric. Táimid ag tabhairt faoi anailís chomhpháirteach ar shamplaí scála bric farraige stairiúla agus reatha in Éirinn agus san Iorua, mar aon le hiniúchadh ar an bpoitéinseal a bhaineann le heisídiú léasair - plasma cúpláilte go hionduchtach - mais-speictriméadracht (EL-PCIMS) chun anailís a dhéanamh ar cheimic eiliminteach a scálaí. Is gné a bhaineann le go leor daonraí bric ghil é saolréimeanna casta (ag eascairt ó éagsúlacht nádúrtha daonra, agus éifeachtaí comhshaoil nó antrapaigineacha), rud a chiallaíonn go mbaineann deacracht le scálaí a thuiscint.

Tá anailís scála bunaithe ar EL-PCIMS deartha chun idirdhealú a dhéanamh idir céimeanna fionnuisce agus muirí éisc aonair, agus tacaíonn sé seo le saolréim a thuiscint agus, b'fhéidir, measúnú cainníochtúil a dhéanamh ar fhás mara.

In 2017 agus 2018, rinneadh anailís ar shamplaí scála ó roinnt córas bric ghil san Iorua agus in Éirinn agus ag eascairt ón obair seo tá modheolaíocht bunaithe ar EL-PCIMS forbartha chun fás mara a mheas (Ryan et al., 2019).

Eolas le haghaidh caomhnú éisc a fhorbairt

Thacaigh Iascach Intíre Éireann le staidéar iardhochtúireachta dhá bhliain (2016-18) a rinne iarchomhalta foirne, Fiona Bracken, sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath agus faoi Scéim Comhpháirtíochta Fiontair na Comhairle um Thaighde in Éirinn. Dhírigh staidéar an Dr Bracken ar dhá straitéis chun eolas a fhorbairt i ndáil le caomhnú éisc: DNA comhshaoil (eDNA) agus straitéisí eolaíochta saoránach a úsáid.

Dhírigh an staidéar eDNA ar imirce agus sceitheadh na loimpre mara aosaigh a rianú sa Mhaoilchearn agus sa Dubhabhainn. Rinneadh é seo trí shamplaí uisce a thógáil ó aibhneacha agus iad a thástáil le haghaidh fianaise ghéiniteach maidir le láithreach an spriocspeicis. Foilsíodh na torthaí i rith 2018 in iris eolaíoch phiarmheasúnaithe.

Foilseacháin Taighde IIE 2018

Atkinson, S., Bruen, M., Turner, J.N., Ball, B., Bullock, C., O' Sullivan, J.J., Casserly, C., King, J.J., Cullagh, A., Kelly-Quinn, M. (2018) The value of a desk study for building a national river obstacle inventory. *River Res Applic.* 2018, 1–10. <https://doi.org/10.1002/rra.3338>

Barry, J., Coghlan, B., Cullagh, A., Kerr, J.R., King, J.J. (2018) Comparison of coarse-resolution rapid methods for assessing fish passage at riverine barriers: ICE and SNIFFER protocols. *River Res Applic.* 2018, 1–11. <https://doi.org/10.1002/rra.3358>

Bracken, F.S.A., Rooney, S.M., Kelly-Quinn M., King, J.J., agus Carlsson, J. 2018. Identifying spawning sites and other critical habitat in lotic systems using eDNA 'snapshots': A case study using the sea lamprey *Petromyzon marinus* L. *Ecology and Evolution*. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1002/ece3.4777>

Cameron, L.W.J., Roche, W., Green, P., Houghton, J.D.R., Mensink, P.J. (2018) Transatlantic movement in porbeagle sharks, *Lamna nasus*. *Fisheries Research*, Imleabhar 207, Samhain 2018, 25-27

Coelho R, Mejuto J, Domingo A, et al. (2018) Distribution patterns and population structure of the blue shark (*Prionace glauca*) in the Atlantic and Indian Oceans. *Fish Fish.* 2018;19:90–106. <https://doi.org/10.1111/faf.12238>

Connor, L., Shephard, S., Rocks, K., agus Kelly, F.L. 2019. Potential climate change impacts on Arctic char (*Salvelinus alpinus* L.) in Ireland. *Fisheries Management and Ecology*.

Fitzgerald, C.J., Delanty K., agus Shephard, S. 2018. Inland fish stock assessment: applying data-poor methods from marine systems. *Fisheries Management and Ecology* 25: 240-252.

Hyder, K., Weltersbach, M.S., Armstrong, M., et al. Recreational sea fishing in Europe in a global context—Participation rates, fishing effort, expenditure, and implications for monitoring and assessment. *Fish Fish.* (2018); 19:225–243. <https://doi.org/10.1111/faf.12251>

King, J.J. agus O'Gorman, N. (2018) Initial observations on juvenile sea lamprey (*Petromyzon marinus*) in Irish lakes. *Biology and Environment : Proc. R. Ir. Acad.* 118, 113-120.

Matson, R., Delanty, K., Shephard, S., Coghlan, B., agus Kelly, F. 2018. Moving from multiple pass depletion to single pass timed electrofishing for fish community assessment in wadeable streams. *Fisheries Research* 198: 99-108.

McLoone, P., Shephard, S., Delanty, K., Rocks, K., Feeney, R., agus Kelly, F. L. 2018. Coexistence of pike *Esox lucius* and brown trout *Salmo trutta* in Irish lakes. *Journal of Fish Biology* 93.

Morrissey-McCaffrey, E., Rocks, K., Kelly, F.L., Kelly-Quinn, M. 2018. Effects of differing ground-truth data, transect design and statistical analysis on the repeatability of hydroacoustic assessments of pollan *Coregonus autumnalis pollan* <https://doi.org/10.1111/fme.12295>

Morrissey-McCaffrey, M., Shephard, S., Kelly, F.L., agus Kelly-Quinn, M. 2018. Non-native species and lake warming negatively affect Arctic char *Salvelinus alpinus* abundance; deep thermal refugia facilitate co-existence. *Journal of Fish Biology*.

O'Briain, R., Shephard, S., agus Coghlan, B. 2018. A River Vegetation Quality Metric in the eco-hydromorphology philosophy. *River Research and Applications* 34: 207-217.

O'Briain, R., Coghlan, B., Shephard, S., agus Kelly, F.L. 2019. River modification reduces climate resilience of brown trout (*Salmo trutta*) populations in Ireland. *Fisheries Management and Ecology*.

Ryan, D., Shephard, S., agus Roche, W. 2019. Estimating sea trout (*Salmo trutta* L.) growth using scale chemistry profiles: An objective approach using LA-ICPMS. *Fisheries Research* 211.

Shephard, S., Davidson, I.C., Walker, A.M., agus Gargan, P.G. 2018. Length-based indicators and reference points for assessing data-poor stocks of diadromous trout *Salmo trutta*. *Fisheries Research* 199: 36-43.

Shephard, S., Delanty, K., O'Grady, M., agus Kelly, F. L. 2019. Salmonid conservation in an invaded lake: changing outcomes of predator removal with introduction of non-native prey. *Transactions of the American Fisheries Society*.

Shephard, S., Gallagher, T., Rooney, S., O'Gorman, N., Coghlan, B., agus King, J. 2019. Length-based assessment of larval lamprey population structure at differing spatial scales. Ag na clódóirí. *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*.

Weekes, L., FitzPatrick, Ú., Kelly, F., Matson, R., & Kelly-Quinn, M. (2018, Eanáir). A review of the Irish River Vegetation Database: informing future river macrophyte surveying. In *Biology and Environment: Proceedings of the Royal Irish Academy* (Iml. 118, Uimh. 2, lgh. 81-112).

Weekes, L., Kącki, Z., FitzPatrick, Ú., Kelly, F., Matson, R., & Kelly-Quinn, M. (2018). An Irish national vegetation classification system for aquatic river macrophytes. *Applied Vegetation Science*, 21(2), 322-340.

3. Ár nAcmhainn Slatiascaireachta a Fhorbairt

Is í an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta (SNFS) an chreat chuimsitheach a threoraíonn an obair a dhéanann Iascach Intíre Éireann chun iascaigh agus acmhainn slatiascaireachta na hÉireann a fhorbairt.

Seoladh an straitéis i mí na Samhna 2015 i ndiaidh mórfhósa taighde a dhéanamh agus tarraingíodh aird inti ar stádas uathúil na hÉireann mar cheann scríbe slatiascaireachta den chéad scoth agus ar an bpoitéinseal eacnamaíoch a bhaineann leis, má dhéantar an infheistíocht cheart agus má tá forbairt inbhuanaithe á déanamh.

Bhí forbairt slatiascaireachta agus rannpháirtíocht slatiascaireachta laghdaithe chuig leibhéal a chiallaigh go raibh gá, ar bhonn práinne, le hinfheistíocht agus le forbairt lena chinntiú nach raibh an ranníocaíocht shocheacnamaíoch reatha sa tslatiascaireacht (€836 milliún sa bhliain agus breis is 11,000 post) á cur i mbaol agus chun breis buntáistí eacnamaíocha a chinntiú agus tacú le cruthú fostaíochta.

Tá sé mar aidhm leis an *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* a chinntiú go bhfuil stoic éisc, gnáthóga agus infreastruchtúr slatiascaireachta na hÉireann á gcosaint agus á bhfeabhsú ar bhealach atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de, dá luach eacnamaíoch agus don buntáiste áineasa a thairgeann siad do phobail agus do chuiditheoirí ar fud na hÉireann.

Cuspóirí straitéiseacha agus bearta gníomhaíochta

Laistigh d'éiteas agus fócas uileghabhálach caomhantais, leagtar amach sa *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* trí chuspóir straitéiseacha le haghaidh slatiascaireachta:

- Slatiascaireacht a dhéanamh inrochtana agus mealltach trí fhaisnéis, infreastruchtúr agus tacaíocht.
- Turasóireacht a fhorbairt trínár n-acmhainn slatiascaireachta a chur chun cinn.
- Slatiascaireacht a aithint mar phríomhghníomhaíocht fóillíochta agus áineasa.

Bearta gníomhaíochta

Leagtar amach seacht mbeart gníomhaíochta sa *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* chun déileáil lena cuspóirí straitéiseacha:

- 1. Maoiniú a shainaithint le haghaidh SNFS agus forbairt agus bainistíocht iascaigh amach anseo.**
- 2. Rannpháirtíocht agus ról na bpáirtithe leasmhara i bhforbairt agus i mbainistíocht iascaigh a spreagadh.**
- 3. Forbairt inbhuanaithe na hacmhainne nádúrtha slatiascaireachta a chinntiú.**
- 4. Cosaint agus caomhnú na hacmhainne iascaigh a chinntiú.**
- 5. Caighdeán a bhunú d'iascaigh agus do sheirbhísí gaolmhara.**
- 6. Margaíocht agus poiblíocht a dhéanamh ar an tslatiascaireacht sa bhaile agus thar lear.**
- 7. Rochtain ar shlatiascaireacht a chinntiú do gach duine.**

Soláthraíonn na seacht mbeart gníomhaíochta seo comhthéacs agus creat beartais d'Iascach Intíre Éireann dá chuid oibre forbartha gnó ar fad. Tá achoimre ar an obair atá déanta againn faoi gach beart gníomhaíochta le fáil thíos.

An Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta:

an scéal go dtí seo

Maoiniú

Ar bhonn náisiúnta, tá **€2.9m** infheistithe in **174** tionscadal forbartha agus bainistíochta iascaigh, tá **45%** ar fad de na tionscadail curtha i gcrích.

Rochtain

Rochtain slatiascaireachta uasghrádaithe in **78** suíomh agus tá obair le cur i gcrích ag **22** suíomh breise in 2019.

Poiblíoch

Tá tacaíocht tugtha do bhreis is **20** tionscnamh Faisnéise agus Oideachais, lena n-áirítear eolas a roinnt le thart ar **1,000** slatiascaire agus slatiascairí ar cuairt. Sholáthair na tionscnaimh seo trealamh luach **€60,000** d'imeachtaí, comharthaíocht, margaíocht agus poiblíocht na slatiascaireachta.

Rannpháirtíocht

Breis is **5,000** uair an chloig rannpháirtíochta agus cumarsáide ó fhoireann áitiúil agus oifig tionscadal Iascach Intíre Éireann chun tacaíocht, faisnéis, cúnamh agus comhairle fhrithpháirteach a sholáthar.

Cosaint & Caomhnú

Obair feabhsúcháin, chaomhantais agus athghiniúna inse curtha i gcrích ar bhreis is **3km** de chainéal abhann, trealamh frithphóitseála ceannaithe agus suiteáilte.

Forbairt Inbhuanaithe

Ionchuimsiú sóisialta dearfach a spreagadh i bpobail, trí **10** n-imeacht slatiascaireachta eagraithe a mhaoiniú. Tacú le gnóthaí, seirbhísí agus conraitheoirí áitiúla, le caiteachas iomlán de bhreis is **€1,000,000**. Éiteas de fhreagracht chomhshaoil a chothú trínár bPróiseas Measúnachta Comhshaoil (PMC).

Eolas maidir le foireann Forbartha Gnó Iascach Intíre Éireann

Tá foireann Forbartha Gnó Iascach Intíre Éireann freagrach as sainordú forbartha agus poiblíochta na heagraíochta a bhaineann leis an acmhainn iascach intíre agus slatiascaireachta farraige.

Tá scileanna éagsúla ag na comhaltaí foirne agus oibríonn siad i réimsí éagsúla lena n-áirítear margaíocht, cumarsáid, oideachas agus for-rochtain, eolas slatiascaireachta a

sholáthar, forbairt iascach, foilseacháin agus taighde socheacnamaíoch.

Is cuid den fhoireann Bainistíochta Gnó é Oifig Tionscadal SNFS. Tacaíonn an fhoireann le grúpaí pobail agus le clubanna a bhfuil iarratas á dhéanamh acu ar mhaoiniú a úsáidfear chun an acmhainn slatiascaireachta i limistéir dhifriúla áitiúla a fheabhsú. Sa chás go n-éiríonn leis na hiarratais seo, cabhraíonn an fhoireann Forbartha Gnó leis na grúpaí agus clubanna tús a chur lena gcuid oibre.

Tá comhaltaí den fhoireann Bainistíochta Gnó lonnaithe in oifigí Iascach Intíre Éireann ar fud na tíre - Béal an Átha, Cluain Meala, Baile Átha Cliath, Gaillimh agus Luimneach.

Maoiniú le haghaidh Forbairt Slatiascaireachta a Shainaithint

Ó bunaíodh é, chothaigh an *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* díograis raon leathan páirtithe leasmhara agus tá breis is €2.9 milliún bronnta de thoradh na straitéise le haghaidh tionscadal atá dírithe ar fhorbairt, cosaint agus caomhnú iascach. Bhain na tionscadail seo tairbhe as rannpháirtíocht áitiúil agus tá siad ag dul chun tairbhe na bpobal ar na bealaí seo a leanas:

- Rochtain ar acmhainní nádúrtha uathúla ar fud na tíre a fheabhsú.
- An ghnáthóg agus an t-uiscedhreacht luachmhar a fheabhsú chun inbhuanaitheacht iascach agus slatiascaireacht a chinntiú do na nglúnta atá le teacht.
- Deiseanna dearfacha a sholáthar le haghaidh áineas ilghníomhaíochta feabhsaithe lasmuigh in Éirinn,
- Tuilleadh poiblíochta agus margaíochta ar shlatiascaireacht a dhíriú ar chuairoteoirí agus ar thurasóirí.

- Gnáthóg na n-éisc a chosaint trí phróisis chúil rialachais a chinntiú.

Scéim Maoinithe SNFS 2018

Tá scéimeanna maoinithe SNFS deartha ar shlí a chiallaíonn gur féidir iad a rith thar thréimhse roinnt blianta, agus mar chuid dár gComhaontú Seachadta Feidhmíochta (CSF) 2017–2019 leis an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, soláthraímid réamhaisnéis maidir le conas a rinneadh ár gcaiteachas faoi na scéimeanna maoinithe bliantúla SNFS a eisíoc sna blianta ábhartha. I dTábla 3.1 taispeántar ár réamhaisnéisí tosaigh don trí scéim mhaoinithe le haghaidh 2016, 2017 agus 2018.

Tábla 3.1: Réamhaisnéisí CSF de chaiteachas le haghaidh gach scéim maoinithe SNFS (céatadáin le haghaidh gach bliain)

Bliain na Scéime Maoinithe	Céatadán an chaiteachais réamhaisnéisithe le haghaidh gach bliain			
	2017	2018	2019	2020
2016	50%	25%	25%	–
2017	–	60%	40%	–
2018	–	20%	60%	20%

Chomh maith leis sin, rianaíonn an Oifig Bainistíochta Tionscadal an caiteachas iarbhir i gcoinne na spriocanna atá sonraithe sa CSF; tá mionsonraí maidir leis seo go dtí an 31 Nollaig 2018 le fáil i dtábla 3.2.

Tábla 3.2: Caiteachas iarbhir agus seachadadh tionscadail i gcoinne spriocanna CSF, amhail ar an 31 Nollaig 2018

Bliain na Scéime Maoinithe	20 Sprioc CSF ag deireadh na bliana, 2018 (Carnach)	% iarbhir íoctha / á íoc	Tionscadail atá á seachadadh	Méid glan dídhílsithe nó ag feitheamh ar dhoiciméid rialachais	Caiteachas réamhaisnéisithe mura bhfuil sé athdháilte ag deireadh 2019
2016 (€500k)	75%	50%	12%	27% / 11%	65%
2017 (€2.2m)	60%	15%	45%	3% / 37%	70%
2018 (€256k)	20%	0%	73%	0% / 27%	50%

Mar a thugtar le fios i dtábla 3.2, ag deireadh 2018 bhí Scéim Maoinithe SNFS 2016 62% críochnaithe nó á seachadadh, bhí scéim 2017 60% críochnaithe nó á seachadadh, agus bhí scéim 2018 73% críochnaithe nó á seachadadh – i gcomparáid lena spriocanna CSF.

Bhí réamhaisnéisí SNFS uailmhianach, bunaithe ar líon na ngnéithe neamhaithnide a bhain leis na tionscadail.

Is fianaise é céimniú an chaiteachais thar thréimhse trí bliana ar an gcleachtas atá ann eisíocaíocht iomlán a dhéanamh le haghaidh tionscadal aonair ag brath ar ghnóthachtáil shásúil na ngarspriocanna sainithe. Chomh maith leis sin, is fianaise é ar an deis atá ann mar go bhféadfaí srian a chur le go leor de na hoibreacha mar gheall ar leibhéil uisce, coinníollacha aimsire nó athróga eile, rud a chiallaíonn go bhféadfadh móroibreacha a bheith á ndéanamh sna blianta ina dhiaidh sin freisin.

Dhá scéim nua

I mí Lúnasa 2018, osclaíodh dhá scéim faoi SNFS don phobal, Ciste Caomhantais an Bhradáin (CCB) agus Ciste Iascaigh Lár Tíre (CIL). Ba é an aidhm a bhí leis na scéimeanna seo iarratais a lorg le haghaidh tionscadal a raibh machnamh déanta orthu agus a forbraíodh go príomha le haghaidh caomhnú agus feabhsú iascaigh, agus a bhféadfaí tús a chur leo in 2018 nó ag tús 2019.

Chuir 12 iarratasóir isteach ar na scéimeanna agus d'éirigh le 9 n-iarratas. Faomhadh maoiniú de €256,853 le haghaidh na dtionscadal seo i Meán Fómhair 2018. Baineann na hiarratais ar éirigh leo leis na catagóirí seo a leanas:

- Trí thionscadal feabhais slatiascaireachta / bruach abhann
- Dhá thionscadal dearaidh chun tacú le hoibreacha forbartha amach anseo
- Ceithre thionscadal suirbhéireachta

Tá tuilleadh eolais faoi na hiarratasóirí ar éirigh leo le fáil ag: <https://www.fisheriesireland.ie/Angling-Information/funding-for-fisheries-projects.html>

Scéim Urraíochta 2018

Soláthraíonn Scéim Urraíochta Iascach Intíre Éireann urraíocht do thionscadail agus d'imeachtaí a thacaíonn le slatiascairí óga agus slatiascairí atá gan taithí, agus a chabhraíonn le dlús a chur faoi thurasóireacht slatiascaireachta. Is sásra maoinithe de chuid *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* é an scéim freisin.

In 2018, bhronn an Scéim Urraíochta €30,000 ar 52 imeacht.

Mar gheall, áfach, ar imeachtaí slatiascaireachta a bheith á gcur ar ceal mar gheall ar aimsir the an tsamhraidh, níor eisíocadh an ciste ar fad. Bronnadh airgead ar na himeachtaí seo a leanas:

- Leithdháileadh €9,500 ar imeachtaí oiliúna do shlatiascairí gan taithí agus ghlac 631 slatiascaire gan taithí, páirt agus bhí deis acu a scileanna slatiascaireachta a fhorbairt.
- Cuireadh €12,600 ar fáil chun tacú le féilte agus comórtais ar ghlac 1,866 rannpháirtí páirt iontu in 2018 (méadú ón 1,558 rannpháirtí i bhféilte in 2017). Ba é 3.75 lá an mheántréimhse fanachta, rud a chiallaíonn gur tacaíodh le 7,000 lá slatiascaireachta ar fad.
- Ghlac 800 slatiascaire as thar lear páirt in imeachtaí ar thacaíomar leo, (méadú suntasach ó thart ar 750 in 2017).

- ▲ Slatiascaire óg ag imeacht slatiascaireachta a d'eagraigh Club Slatiascaireachta Farrage Bhaile Uí Fhiacháin, imeacht ar thacaigh Scéim Urraíochta Iascach Intíre Éireann leis. Ciste na gCuntas Díomhaoin

Ciste na gCuntas Díomhaoin

In 2018, d'éirigh le hIascach Intíre Éireann €393,250 a fháil ó Chiste na gCuntas Díomhaoin. Bunaíodh an ciste seo chun cabhrú le leas a bhaint as taiscí in institiúidí creidmheasa, go háirithe sna réimsí forbartha sóisialta agus oideachais. Tá sé seo ag teacht lenár gcuspóir de thacú le rochtain níos mó ar shlatiascaireacht, mar atá leagtha amach sa *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta* (beart gníomhaíochta 7).

D'éirigh le hIascach Intíre Éireann an maoiniú seo a fháil mar go raibh straitéis shoiléir bunaithe aige maidir le conas a bhféadfadh sé an t-airgead seo a úsáid, rud a bhí ag teacht freisin le cuspóirí na Roinne Tuaithe agus Forbartha Pobail, a bhainistíonn na heisiócaíochtaí a dhéantar faoin scéim. Úsáidfear an t-airgead seo chun tacú le dhá thionscnamh rochtana slatiascaireachta a réachtálfar in 2019 – is iad sin, forbairt Straitéis Slatiascaireachta do Shlatiascairí gan Taithí agus Tionscnamh Slatiascaireachta do Shlatiascairí gan Taithí. Féach ar theagmháil a dhéanamh le slatiascairí gan taithí ar **leathanach 80**.

Rannpháirtíocht Páirtithe Leasmhara i bhForbairt Iascaigh a Spreagadh

Tá raon leathan agus éagsúla páirtithe leasmhara ag an earnáil iascaigh intíre agus slatiascaireachta farraige agus tá a dtuiscintí agus a n-ionchais féin acu ar fad. Tá sé tábhachtach a chinntiú go bhfuil cumarsáid mhaith le, agus idir páirtithe leasmhara, agus go bhfuil páirtithe leasmhara á spreagadh ar bhonn gníomhach chun páirt a ghlacadh i bhforbairt iascaigh agus slatiascaireachta.

Cuireann Iascach Intíre Éireann tacaíocht ar fáil ón Oifig Tionscadal d'iaratasóirí ar an scéimeanna maoinithe éagsúla a n-éiríonn leo mar aon leis an bpobal slatiascaireachta trí chéile. In 2018, cuireadh an tacaíocht seo ar fáil i bhfoirmeacha difriúla, agus tá cur síos orthu le fáil anseo thíos:

- Cruinnithe le páirtithe leasmhara ar fud na tíre
- Cineálacha éagsúla cúnaimh agus treorach tionscadail a thabhairt

- Tuairimí an phobail slatiascaireachta a lorg trí shuirbhéanna míosúla
- Urraíocht a dhéanamh ar thaighde ar shainroghanna slatiascairí.

Cruinnithe tacaíochta tionscadail

D'oibrigh an Oifig Tionscadal le foireann áitiúil Iascach Intíre Éireann chun breis is 300 cruinniú tacaíochta tionscadail a éascú ar fud na tíre i rith 2018. Réachtáladh na cruinnithe seo ag suíomhanna éagsúla ar fud na tíre le grúpaí pobail agus clubanna agus cumainn slatiascaireachta, lena chinntiú go raibh tuiscint cheart ag daoine ar fhaisnéis shonrach a bhaineann le tionscadail agus go raibh forbairt chuig á déanamh ar thionscadail.

Cúnamh agus treoir tionscadail

Sholáthair an Oifig Tionscadal 2,000 uair de chúnamh agus de threoir i rith na bliana i bhfoirm teagmhála aghaidh ar aghaidh, ar an teileafón agus trí ríomhphost dóibh siúd atá ag déanamh iarratais ar agus ag soláthar tionscadal SNFS, tionscadail slatiascaireachta agus tionscadail a bhaineann le gnáthóga ina measc. Sholáthair comhaltaí foirne réigiúnacha 7,754 uair breise de rannpháirtíocht páirtithe leasmhara.

D'éascaigh na hiarrachtaí rannpháirtíochta seo dul chun cinn breis is 86 tionscadal tríd an bpróiseas soláthair agus rialachais. Tugadh breis is 50 tionscadal chun críche agus cháiligh siad le haghaidh maoinithe. Chabhraigh pobail agus clubanna leis an rannpháirtíocht seo agus chothaigh siad eispéireas dearfach a thacóidh le compháirtíochtaí faoi fhorbairt áitiúil na slatiascaireachta amach anseo.

Chomh maith leis sin, chabhraigh an rannpháirtíocht seo chun cumarsáid dhearfach a fhorbairt idir Iascach Intíre Éireann agus páirtithe leasmhara éagsúla áitiúla agus náisiúnta.

Suirbhéanna slatiascaireachta

D'fhonn teacht ar thuiscint ar thuairimí ár bpáirtithe leasmhara ar fud na tíre agus chun eolas a chur ar fáil le haghaidh feabhais amach anseo, cuireann Iascach Intíre Éireann suirbhéanna i gcrích chun rannpháirtíocht slatiascairí a spreagadh agus chun a dtuairimí faoi shaincheisteanna éagsúla a fháil.

Mar chuid den obair for-rochtana seo, rinneadh suirbhé míosúil ar shlatiascairí Éireannacha i rith 2018 agus é mar aidhm patrúin iarrachta slatiascaireachta agus caiteachais a ghabháil. Rinneadh suirbhé ar bhreis is 1,000 slatiascaire ó phainéal deonach de shlatiascairí Éireannacha. Cuireadh maoiniú ar fáil don Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI) chun an obair seo a chur i gcrích thar ceann Iascach Intíre Éireann.

I ndiaidh an tsuirbhé rathúil a dhéanamh ar shlatiascairí thar thréimhse trí bliana, tá athbhreithniú á dhéanamh againn ar an bpainéal anois agus d'fhéadfaimis ár machnamh a dhéanamh ar chur leis an gcomhaltacht sna blianta amach romhainn.

Taighde socheacnamaíoch

Déantar taighde socheacnamaíoch chun scrúdú a dhéanamh ar shainroghanna slatiascairí maidir le roinnt saincheisteanna. Chuireamar tús le ré nua de thaighde iascaigh in 2015 le clár de thaighde socheacnamaíoch atá dírithe ar iascaigh áineasa in Éirinn.

I rith 2018, cuireadh agus/nó foilsíodh cúig pháipéar taighde in irisí taighde eacnamaíocha, agus dhírigh siad ar fad ar shainroghanna slatiascairí maidir le roinnt saincheisteanna. Seo a leanas na hailt a foilsíodh in irisí:

- Curtis, J., 2018. Pike (*Esox lucius*) stock management in designated brown trout (*Salmo trutta*) fisheries: anglers' preferences. *Fisheries Research* 207, 37–48.
- Grilli G., Landgraf, G., Curtis, J., Hynes, S., 2018. A travel cost evaluation of the benefits of two destination salmon rivers in Ireland. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism* 23, 1–7.
- Grilli G., Curtis, J., Hynes, S., 2018. Using angling logbook data to inform fishery management decisions. *Páipéar Oibre ESRI* 600.
- Grilli G., Curtis J., Hynes S., O'Reilly, P., 2018. Anglers' views on conservation of sea bass. *Feasachán Taighde ESRI*.
- Grilli G., Curtis K., Hynes S., O'Reilly, P., 2019. Anglers' views on stock conservation: sea bass angling in Ireland. *Marine Policy*, 99, 35-41.

Forbairt Inbhuanaithe ár nAcmhainní Slatiascaireachta a chinntiú

Is é forbairt inbhuanaithe ár n-acmhainn iascaigh an príomhchólún den *Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta*, a dhéanann iarracht a chinntiú go bhfuil forbairt eacnamaíoch agus obair chaomhantais acmhainní ag obair as lámha a chéile chun torthaí a chinntiú a théann chun tairbhe an phobail ar fad. Clúdaíonn ár bhfreagairt do bheart gníomhaíochta forbairt inbhuanaithe na Straitéise Náisiúnta sna trí réimse seo a leanas:

- Rialachas agus maoirseacht chuí chomhshaoil a sholáthar i ngach tionscadal a bhfuilimid ag tacú leis agus sna ceadúnais atá á n-eisiúint againn
- Forbairt infreastruchtúir inbhuanaithe a chur i gcrích chun an acmhainn slatiascaireachta a fheabhsú
- Oibreacha ionsrutha agus bruacha a dhéanamh chun gnáthóga iascaigh a chaomhnú agus a chosaint.

Bunachar sonraí de chlár agus de thionscadail

Chun tacú leis an obair forbartha seo ar fad, tá bunachar sonraí curtha i dtoll a chéile againn de chlár agus de thionscadail inmheánacha Iascach Intíre Éireann, mar aon le tionscadail tríú páirtí a bhaineann leis an acmhainn iascaigh. Áirítear sa bhunachar sonraí seo eolas faoi 315 tionscadal aonair thar 24 clár difriúil. Áirítear ina measc seo raon iomlán ár gclár – an Clár Bainistíochta Stoic, Clár Bainistíochta Iascaigh an Stáit, Clár Rialaithe na bhFiailí Ionracha, athnuachan ár n-eastát slatiascaireachta (seastáin agus struchtúir), agus gach tionscadal a thagann faoi scáth na *Straitéise Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta*.

Rialachas agus maoirseacht comhshaoil a sholáthar

Tá oibleagáidí ar Iascach Intíre Éireann faoi reachtaíocht náisiúnta agus AE a chinntiú go dtugann na tionscadail a dhéanann sé maoirseacht orthu agus a cheadúnaíonn sé aird chuí ar an reachtaíocht comhshaoil agus timpeallachta. Is é an príomhbhealach atá againn chun é seo a dhéanamh trí Phróiseas Measúnachta Comhshaoil (PMC), arb ionann é agus príomhghné de phleanáil agus de chur i bhfeidhm tionscadal. Cé go bhfuil ról forfheidhmiúcháin ag Iascach Intíre Éireann i ndáil leis an gcomhshaoil, ón tús is é ár rogha laghdú riosca a chur san áireamh mar chuid de phleanáil agus de chur chun feidhme tionscadal.

Faoi PMC, déantar measúnú neamhspleách ar gach tionscadal (le maoiniú nó gan maoiniú) chun eolas a bhailiú faoina dtionchar ar an timpeallacht – lena fháil amach cibé an dócha go mbeidh nó nach mbeidh tionchar ag an ngníomhaíocht bheartaithe ar an timpeallacht, nó ar shuíomh, gnáthóg, anaclann dúlra nó séadchomhartha taifeadta cosanta. Tá an tseirbhís seo á soláthar againn saor in aisce d'iaratasóirí trínár mbuiséad neamhphá.

Painéal na gComhairleoirí lascaigh

Tá na saineolaithe neamhspleácha a dhéanann na measúnuithe seo páirteach i bPainéal na gComhairleoirí lascaigh, Painéal a bhunaíomar faoi chomhaontú ilsoláthróra.

Áirítear i measc chomhaltaí an phainéil saineolaithe comhshaoil, saineolaithe innealtóireachta comhshaoil agus conraitheoirí tógála a bhfuil saineolais ionsrutha agus iascaigh acu.

Forbairtí infreastruchtúir

Ceann de na príomhfhorbairtí infreastruchtúir a rinneamar in 2018 mar chuid dá n-iarracht forbairt inbhuanaithe acmhainní slatiascaireachta a chinntiú ba ea seastáin agus struchtúir slatiascaireachta a thógáil agus a athchóiriú, inár n-eastát féin agus iad siúd ar chuireamar tacaíocht ar fáil dóibh.

Cás-staidéar: Rampa Carraigeacha Chora Abhainn Bhun Abhann

Cuireadh an tionscadal seo ar Abhainn Bhun Abhann, a raibh SNFS agus Ciste Caomhantais an Bhradáin ag tacú leis, i gcrích i Meán Fómhair, nuair a tógadh rampa carraigeacha chun bacainn mhór ar an abhainn thábhachtach salmainidí seo a mhaolú.

Thóg sé beagnach ceithre bliana an tionscadal seo a chur i gcrích agus léirigh sé go leor de na castachtaí a bhaineann le tionscadail forbartha iascaigh. Áiríodh i measc na hoibre comhairliúcháin le húinéirí talún, anailís ar dhearadh agus ar roghanna, innealtóir comhairleach a fhostú ar bhonn conartha, mar aon le suirbhéanna ailtireachta, seandálaíochta, hidreagrafacha, comhshaoil agus geomoirfeolaíochta a chur i gcrích.

Cuireadh an próiseas pleanála i gcrích agus faomhadh an rogha inmhianaithe de rampa carraigeacha. Laghdaíodh airde cheartingearach na bacainne ó 2m go dtí níos lú ná 30cm. Chomh maith leis sin, cuid den tionscadal ba ea rapáil na mbruach atá ann faoi láthair, bóthar rochtana a leagan le haghaidh 400m (agus é seo a bhaint nuair atá an tionscadal tugtha chun críche), tógáil agus díchoimisiúnú seach-chainéil, fálú agus athshíolú tailte.

▲ Amharc de Rampa Carraigeacha Chora Abhainn Bhun Abhann

Eastát slatiascaireachta Iascach Intíre Éireann – seastáin agus struchtúir

Tá stoc de bheagnach 5,000 seastán agus struchtúr slatiascaireachta ag Iascach Intíre Éireann. Soláthraíonn siad seo rochtain ar iascaigh, agus tá sé fiorthábhachtach go mbeadh na struchtúir seo sábháilte agus oiriúnach dá bhfeidhm. Tá na struchtúir seo faoi réir iniúchadh leanúnach agus clár leanúnach cothabhála. Ar an iomlán, chuireamar 10,000 daonúair ar fáil don chlár seo in 2018:

- We repaired 442 structures
- We removed 352 structures (185 of which were replaced)
- We added 130 new stands.

▲ An cineál struchtúir a bhíonn le deisiú de ghnáth, Loch Bhaile na hUamha, Co. Ros Comáin

▲ Droichead coisithe nua suiteáilte ag Loch Gamhna, Co. an Chabháin.

Forbairt infreastruchtúir slatiascaireachta – tríú páirtithe

In 2016 agus 2017, mhaoinigh Iascach Intíre Éireann tionscadail infreastruchtúir tríú páirtithe chun rochtain shábháilte ar shlatiascaireacht a sholáthar do dhaoine ag gach leibhéal cumais. Cuireadh go leor de na tionscadail seo i gcrích i rith 2018. Tá an tionscadal suaitheanta don infreastruchtúir inrochtana slatiascaireachta ag Béal Easa, Co. Mhaigh Eo, mar atá leagtha amach sa phainéal thall.

Slatiascaireacht Inrochtana ag Béal Easa, Co. Mhaigh Eo

Tá clú agus cáil ar an Muaidh le fada mar an abhainn bhradáin is fearr is Éirinn. Chomh maith leis sin, tairgeann an abhainn raon leathan deiseanna slatiascaireachta ar ardchaighdeán do dhaoine éagsúla a bhfuil buiséid éagsúla acu. Soláthraíonn príomhchainéal na Muaidhe agus cuid dá craobh-aibhneacha níos mó deiseanna iascaireachta ríbhadráin agus blátháin le cuileoga agus le baoite, agus tá an breac geal le fáil go flúirseach freisin.

Is é an meánlíon bliantúil bradán gafa le slat iascaireachta ar an Muaidh le deich mbliana anuas 7,362 iasc.

Tá go leor pointí rochtana ar an abhainn feadh conairí siúil agus garraithe iargúlta ach níl ach rochtain theoranta ar fáil le haghaidh slatiascairí nach bhfuil chomh haclaí sin agus slatiascairí óga. Tá sé tábhachtach go mbeadh an acmhainn slatiascaireachta seo den chéad scoth ar fáil dóibh siúd ar fad ar mian leo úsáid a bhaint aisti. Bronnadh €160,829 de mhaoiniú SNFS ar Chumann Slatiascaireachta Oirthear Mhaigh Eo i mí na Nollag 2017 chun clárchosán 75 méadar a thógáil feadh bhruacha na Muaidhe ag Béal Easa le rampaí agus ráillí rochtana chun deis a thabhairt do dhaoine nach bhfuil chomh haclaí sin, úsáideoirí cathaoireacha rothaí san áireamh, dul chomh fada leis an abhainn.

Cuid den tionscadal seo ba ea bothán cloiche a thógáil do shlatiascairí ionas go mbeadh áit foscaidh acu, agus ionas go mbeadh slatiascairí in ann an áis a úsáid fiú nuair nach féidir an cineál aimsire a bheidh ann a thuar. Chomh maith leis sin, uasghrádaíodh an carrchlós lena chinntiú go raibh sé éasca an áis a rochtain.

- ▲ Grianghraif roimh (ar chlé) agus i ndiaidh (ar dheis) den rochtain feabhsaithe slatiascaireachta agus Infreastruchtúir ag Béal Easa, Co. Mhaigh Eo. Forbairt gnáthóg iascaigh

Forbairt gnáthóg iascaigh

Is é an príomhchuspóir atá lenár n-obair forbartha ar ghnáthóga iascaigh an timpeallacht agus na gnáthóga atá riachtanach chun tacú le daonraí éisc, a chosaint agus a fheabhsú. In 2018 dhírigh ár gcuid oibre sa réimse seo ar obair ionsrutha agus ar chosaint bruach. Le himeacht bliana, sholáthraíomar breis is 13 chiliméadar d'oibreacha ionsrutha agus beagnach 16 chiliméadar d'oibreacha locha agus bruach, agus chomh maith leis sin, rinneamar measúnú ar 441 suíomh abhann atá le forbairt. Tá cur síos déanta ar rogha de roinnt de na hoibreacha forbartha gnáthóige a rinneadh in 2018 anseo thíos.

Oibreacha cosanta bruach ar an tSláine

San áireamh sa tionscadal seo ar an tSláine ag Sraith Airt, Co. Loch Garman bhí móroibreacha cosanta bruach, stráice 200m den bhruach ar phríomhchainéal na habhann a dheisiú, armúr carraige a thógáil, agus oibreacha boginnealtóireachta lena n-áirítear fíodóireacht sailí agus matrach in-bhithmhíllte chun an bruach a chosaint.

▲ Grianghraif roimh (thuas) agus ina dhiaidh (thíos) d'oibreacha curtha i gcrích ar an tSláine ag Sraith Airt. Sa ghrianghraf ar dheis taispeántar an t-armúr carraige agus an bhoginnealtóireacht.

Caomhnú agus feabhsú ionsrutha ag Abhainn Allt na Brocaí, dobharcheantar na hAbhann Móire

Dearadh an tionscadal seo go príomha chun claiseanna sceite agus bruacha abhann tábhachtacha ar Abhainn Allt na Brocaí a athchóiriú agus a chosaint, ceann de na limistéir sceite is tábhachtaí i nDobharcheantar na hAbhann Móire, Co. Mhaigh Eo. I láthair na huaire, tá an abhainn oscailte le haghaidh slatiascaireacht ‘gabhála agus scaoilte’ de bhrí go bhfuil stoic bradáin faoina dteorainn chaomhantais.

Chuir tuilte neamhghnácha le trí bliana anuas dlús le creimeadh feadh réimsí de bhruacha abhann Allt na Brocaí, rud ba chúis le réimsí móra móna a bheith ag titim isteach san abhainn. Mar thoradh air sin, b'éigean limistéir sceite a fheabhsú chun an toradh ab fhearr ab fhéidir a aimsiú ó sceitheadh laistigh den dobharcheantar. Bhí an tionscadal suite i ndobharcheantar íogair agus bhí na ceadanna agus an comhairliúchán cuí ag teastáil.

D'úsáid an conraitheoir sraodbhallaí áitiúla carraige chun an bruach abhann a bhí ag creimeadh a chosaint agus an fuílleach gairbhéil a bhí bailithe a dháileadh chun tuilleadh feabhais fós a dhéanamh ar na limistéir thábhachtacha sceite. Rinneadh bruacha arda an abhann a ghrádú siar chun fuinneamh agus tionchar tuilte arda a laghdú. Bhí an fad a bhí i gceist leis an obair feabhsaithe cothrom le 160m.

- ▲ Grianghraif roimh (thuas) agus ina dhiaidh (thíos) d'oibreacha curtha i gcrích ar Abhainn Allt na Brocaí, Dobharcheantar na hAbhann Móire, Co. Mhaigh Eo.

An Acmhainn Iascaigh a Chosaint agus a Chaomhnú

Tá Iascach Intíre Éireann tiomanta d'oibriú le gach páirtí leasmhar ar raon beart lena chinntiú go bhfuil ár n-acmhainn iascaigh á cosaint agus á caomhnú againn. Áiríonn sé seo úsáid a bhaint as teicneolaíocht nua-aimseartha chun éifeachtúlacht agus éifeachtacht ár bhfreagairt do bhagairtí do na hiascaigh a fheabhsú, béim a leagan ar chosaint speiceas agus a ngnáthóg, agus athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar pholasaithe le haghaidh gach príomhspeiceas slatiascaireachta. Tá an Rannán Forbartha Gnó freagrach go sonrach as:

- Beolíne Rúnda 24 uair an chloig
- Caomhnú an bhradáin agus an bhric ghil a bhainistiú
- Déileáil le speicis ionracha (trí chomhaltaí foirne réigiúnacha agus cumarsáid)
- Clár Bainistíochta Stoic (trí chomhaltaí foirne réigiúnacha)

Táimid freagrach as cosaint agus caomhnú acmhainn iascaigh na hÉireann, na héisc agus a ngnáthóga in uiscebhealaí intíre agus chomh fada amach le teorainn 12 mhíle ón gcósta ó bhonnlínte. Tá tuilleadh eolais faoin obair chosanta atá ar bun againn le fáil i gcaibidil 1.

Beolíne 24 uair an chloig Iascach Intíre Éireann

Tá Beolíne 24 uair an chloig á cur ar fáil ag Iascach Intíre Éireann chun cur ar chumas ball den phobal aon teagmhais d'iascaireacht mhídhleathach, truailliú uisce, speicis ionracha agus bagairtí eile don timpeallacht iascaigh a thugann siad faoi deara, a thuairisciú.

In 2018, ghlaoigh 242 duine ar an mBeolíne chun ábhar imní faoin acmhainn iascaigh a thuairisciú, laghdú 33% i gcomparáid le 2017. Bhain topaicí is coitianta na nglaoanna chuig an mBeolíne le hiascaireacht mhídhleathach agus gearáin faoi thruailliú Cheantar Abhantraí an Oirthir (64 glao), Ceantar Abhantraí an Iardheiscirt (41 glao), agus Ceantar Abhantraí na Sionainne (38 glao) agus fuarthas líon íseal glaoanna ó Cheantar Abhantraí an Iarthair (17), Ceantar Abhantraí an Iarthuaiscirt (22), agus Ceantar Abhantraí an Oirdheiscirt (24).

Saincheisteanna comhshaoil b'ábhar d'fhormhór na dtuairisciú, agus sa chomhthéacs seo bhí líon na nglaoanna cothrom le líon na nglaoanna a fuarthas in 2017. Laghdaigh líon na dtuairiscí faoi iascaireacht mhídhleathach agus cosaint iascaigh eile 36.4%, agus laghdaigh na fiosrúcháin ghinearálta 67% i rith na tréimhse céanna.

Is mian le hIascach Intíre Éireann buíochas a ghabháil le gach glaoiteoir as eolas luachmhar a chur ar fáil dúinn, eolas a chabhróidh linn ár n-acmhainní iascaigh a chosaint agus a chaomhnú.

Bainistíocht an bhradáin agus an bhric ghil

Mhol Iascach Intíre Éireann 78 abhainn a oscailt le haghaidh slatiascaireacht an bhradáin fhiáin agus an bhric ghil in 2019. As na haibhneacha seo, bhí 42 oscailte ina n-iomláine agus bhí rogha gabhála luaite leo agus bhí 36 abhainn oscailte ar bhonn ‘gabhála agus scaoilte’. D’fhaomh an tAire Stáit sa Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (RCGAC), Sean Canney TD, an moladh seo. Bhí an moladh a rinneadh na haibhneacha seo a oscailt bunaithe ar:

- Comhairle a fuarthas ón Sainghrúpa Teicniúil Bradán (SGTB) a mheas; agus
- Próiseas comhairliúcháin phoiblí 30 lá, inar glacadh le breis is 130 aighneacht maidir le Rialacháin Scéim Lipéadaithe an Bhradáin Fhiáin agus an Bhric Ghil 2018.

Athrú ar theorainneacha caomhantais

Bainistíonn Iascach Intíre Éireann aibhneacha bradán agus breac ar bhonn aonair, seachas ar bhonn náisiúnta nó ceantair, agus níl ach na haibhneacha sin a bhfuil barrachas inaitheanta thar theorainn chaomhaontais shainithe luaite leo oscailte le haghaidh gabhála bradán agus breac geal. I ndiaidh athbhreithniú a rinneadh in 2018, bhí iascaigh a chomhlíon ceann amháin, ar a laghad, de na critéir seo incháilithe le haghaidh slatiascaireacht ‘gabhála agus scaoilte’:

- Bhí iascaigh ina raibh a ndaonraí bradán agus breac geal cothrom le, ar a laghad, 50% dá dteorainn chaomhaontais – roimhe seo, bhí an tairseach cothrom le 65%.
- Iascaigh ina raibh an mheán-leictriascaireacht dobharcheantair (LIDC) cothrom le 15 nó níos mó (17 roimhe seo) bradán óg gach 5 nóiméad.

Osclaíodh naoi n-abhainn nach raibh incháilithe roimhe seo, a chomhlíon ceann de na critéir seo, le haghaidh slatiascaireacht ‘gabhála agus scaoilte’ in 2019.

Ag déileáil le speicis ionracha

Tá an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (SPNF) freagrach as oidhreacht agus bithéagsúlacht nádúrtha na hÉireann a chosaint agus a chaomhnú. Oibrímid le SPNF chun bearta sealadacha a bhunú chun tionchar ráigeanna nó cúngach speiceas ionrach uisceach (flóra agus fána) a laghdú.

In 2018, i measc na speiceas ionrach ar dhéileálamar leo tá an breallach, plá na bpiardóg agus an fhiaile uisce chatachdhuilleach.

An breallach

Tugadh an breallach (*Corbicula fluminea*) faoi deara in Éirinn ar dtús sa Bhearú agus san Fheoir in 2010, agus sa tSionainn ina dhiaidh sin. I rith 2018, lean foireann Iascach Intíre Éireann le comhairle a sholáthar agus le cúnamh a thabhairt le socruithe bithshlándála a bhain leis na hiascaigh i gceist.

▲ Piardóg liathbhán. Grianghraf le D. Gerke

Plá na bpiardóg

Glactar le plá na bpiardóg mar bhagairt shuntasach do mharthanais na bpiardóg liathbhán in Éirinn agus ar fud an domhain. Glactar leis go maraíonn an galar gach piardóg liathbhán, dúchasach agus ionfhabhtaithe, agus is é an taithí atá ag tíortha eile, áit a dtarlaíonn ráigeanna, go ndéantar díothú iomlán ar dhaonraí na bpiardóg liathbhán.

I mí na Samhna 2018, d'iarramar ar shliatiascairí cabhrú linn stop a chur le scaipeadh an ghalair i ndiaidh ráige ar an abhainn AI, Baile Átha Luain, Co. na hIarmhí. Ba í seo an seachtú ráig deimhnithe den ghalar in Éirinn ón gcéad ráig i gCo. an Chabháin in 2015, agus ina dhiaidh sin tharla ceithre ráig dheimhnithe ar leith in 2017, agus ráig dheimhnithe amháin i dTuaisceart Éireann in 2018. Tharla an ráig is cóngaraí, go bhfios dúinn, i Lothra i gCo. Thiobraid Árann, agus ní fios conas ar scaip an galar chomh fada leis an abhainn AI an t-am seo.

Thacaigh Iascach Intíre Éireann le SPNF chun aird daoine a tharraingt ar an ngalar, agus d'oibrigh ár bhfoireann chun an ráig a rialú sna ceantair ábhartha.

An fhiaile uisce chatachdhuilleach i Loch Coirib

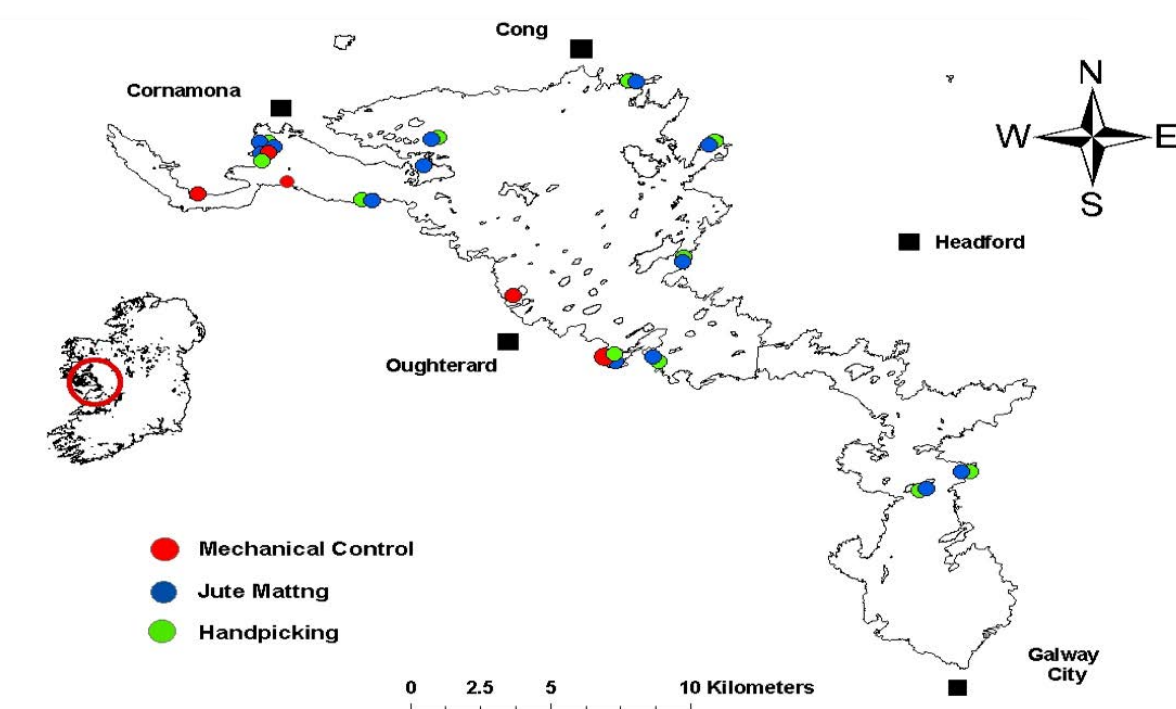
Is fiaile bháite cheannbhraite é an fhiaile uisce chatachdhuilleach (*Lagarosiphon major*) a bhíonn le fáil i lochanna, linnte agus sruthchúrsaí mallghluaiseachta. Tá na duilleoga catach agus tá siad suite feadh an ghais, atá cuasach agus leochaileach. Tugadh an fhiaile faoi deara den chéad uair i ngnáthóg nádúrtha uisceach in Éirinn in 2005 nuair a deimhníodh a láithreacht i mbá mór faoi fhothain ar Loch Coirib uachtair.

I measc na bpríomh-mhodhanna a úsáideadh chun *L. major* a rialú in 2018 bhí gearradh meicniúil, eisiáimh solais trí úsáid a bhaint as matrach siúiteanna agus piocadh láimhe i gceantair ina bhfuil seastáin aonair a bhfuil na suíomhanna bainistithe mórthimpeall orthu. In 2018 bhí an t-achar iomlán locha a cóireáladh cothrom le 12.48 heicteár agus tá an cineál cóireála a rinneadh ar gach achar locha sonraithe thíos i dtábla 3.3. Tá léargas le fáil freisin i bhfigiúr 3.1 ar na suíomhanna cóireáilte le gach modh:

Tábla 3.3: Modh rialaithe, suíomhanna cóireálte, agus achar cóireálte chun an bhfiaile chatachdhuilleach a rialú, 2018

Modh rialaithe	Suíomhanna cóireálte	Achar cóireálte (m ²)
Gearradh meicniúil	Bá Bharr Roisín, Bá Radharc na Coiribe, Bá Dhroim Snámha, Bá Fharnochta	78,000
Matrach siúiteanna	Bá Chorr na Móna, Bá Theach na Scoile, Farnocht, Bá Radharc na Coiribe, Oileán Bab, The Needles, Bá Bhaile an Alltaigh	45,560
Piocadh láimhe	Farnocht, Bá Chorr na Móna, Bá Radharc na Coiribe, Oileán Bhab agus The Needles	1,220
Iomlán		124,780

Figiúr 3.1: Suíomhanna ar Loch Coirib cóireálte le haghaidh *L. Major* agus cineál cóireála - 2018

▲ Tumadóir ag socrú an mhatraigh siúiteanna

▲ Fiaílí á mbaint, 2018 Bainistíocht an liúis

Bainistíocht an liúis

Áirítear in oibríochtaí bainistíochta an liúis, liúis a bhaint ó sheacht n-iascach ainmnithe agus bainistithe ina bhfuil an breac donn fiáin (Loch Coirib, Loch Measca, Loch Ceara, Loch Con, Loch Cuilinn, Loch Arbhach agus Loch Síleann). Sula cuireadh tús leis na hoibríochtaí in 2018, ullmhaíodh plean bainistíochta mionsonraithe don liús ina ndearnadh cur síos ar an iarracht a bhí ag teastáil agus na torthaí a measadh a bheadh ag gach ceann de na hiascaigh. Ullmhaíodh plean bainistíochta ar leith agus mionsonraithe don liús chun déileáil leis an laghdú ar an daonra salmánaidí i gcóras Abhainn an Chnoic.

Rinneadh oibríochtaí eangaithe geolbhaigh agus leictriascaireachta de réir an nóis imeachta oibriúcháin chaighdeánaigh chuí le haghaidh gach cineál oibríochta. Cé go ndearnadh gach iarracht an plean faofa a chur i bhfeidhm, bhí tionchar ag an aimsir, trealamh agus infhaighteacht foirne ar oibríochtaí. Níor cuireadh oibríochtaí leictriascaireachta i bhfeidhm ar Loch Ceara. Baineadh 4,145 liús ar fad a bhí cothrom le díreach os cionn 5.85 tona, agus baineadh 5.61 tona le heangú geolbhaigh agus 0.24 tona le leictriascaireacht.

I dteannta leis an líon agus meáchan tuairiscithe thuas, baineadh 360 liús breise faoi bhliain d'aois, ó Loch Coirib trí leictriascaireacht den chuid is mó.

De réir pholasaí reatha IIE, cuireadh 294 liús a bhí níos faide ná 85cm ar ais san uisce ónár baineadh iad. Chomh maith leis sin, aistríodh 350 liús a ndearnadh leictriascaireacht orthu ó Loch Coirib agus Loch Measca chuig dhá iascach aitheanta liúis.

Margaíocht agus Fógraíocht a dhéanamh ar an tSlatiascaireacht

Tugann Iascach Intíre Éireann faoi ghníomhaíochtaí margaíochta agus fógraíochta chun a shainchúram fógraíochta a chomhlíonadh. Seo a leanas ár gcuspóirí:

- Slatiascaireacht a dhéanamh inrochtana agus mealltach trí fhaisnéis, infreastruchtúr agus tacaíocht
- Turasóireacht a fhorbairt trínár n-acmhainn slatiascaireachta a chur chun cinn
- Slatiascaireacht a chur chun cinn mar phríomhghníomhaíocht fóillíochta agus áineasa.

Áirítear inár gcuid oibre chun fógraíocht agus margaíocht a dhéanamh roinnt clár difriúil, lena n-áirítear straitéis margaíochta a fhorbairt, freastal ar phríomhsheónna trádála slatiascaireachta, ábhar fógraíochta a fhorbairt (i dteangacha agus margaí éagsúla), cuairteanna ó iriseoirí ó thar lear a óstáil,

agus béim láidir a leagan ar mhargaíocht agus ar fhógraíocht inár gcumarsáid chorparáideach ar na hardán meán sóisialta ar fad. Déantar cur síos ar an obair a rinneamar i ngach ceann de na réimsí seo in 2018 thíos.

An straitéis margaíochta

Tá críoch á cur ag Iascach Intíre Éireann lena straitéis margaíochta nua le haghaidh iascaireacht in Éirinn.

Forbraíodh an straitéis i gcomhar le Fáilte Ireland; Turasóireacht Éireann; Uiscebhealaí Éireann; Gníomhaireacht na Lochanna; Roinn Talmhaíochta, Comhshaoil agus Gnóthaí Tuaithe, Tuaisceart Éireann; Turasóireacht Thuaisceart Éireann; agus ionadaithe ón tionscal slatiascaireachta.

Is é cuspóir uileghabhálach na straitéise straitéis margaíochta atá freagrúil agus spriocdhírithe le haghaidh iascaireachta in Éirinn a fhorbairt.

I ndeireadh na dála, cabhróidh an straitéis chun tuiscint a fhorbairt i measc príomh-chomhpháirtithe faoi na héifeachtaí comhchoiteanna a d'fhéadfadh a bheith ann tuilleadh cuairteoirí agus ioncaim a mhealladh i dtreo na hÉireann, agus ag an am céanna cosaint agus caomhnú na hacmhainne iascaigh a chur san áireamh.

Fad is atá an straitéis á forbairt, táimid ag leanúint le clár ár seónna bliantúla, cuairteanna iriseoirí agus míreanna fógraíochta.

Ár láithreach ag seónna trádála slatiascaireachta

In 2018, d’fhreastail comhaltaí den fhoireann Bainistíochta Gnó ar 19 seó trádála in Éirinn, i SAM, sa Ghearmáin, sa Fhrainc, san Ísiltír, sa Bheilg, san Iodáil agus sa Ríocht Aontaithe. Roghnaíodh 16 seó mar gurb eol dúinn go soláthraíonn siad rochtain éifeachtach ar chustaiméirí agus ar na meáin.

Baineadh triail as dhá aonach trádála nua sa Fhrainc agus i Sasana agus sa dara haonach i SAM (New Jersey) a chuir le féilire na seónna. Sholáthair gach seó trádála meascán beagán éagsúil chomh fada is a bhaineann le táirgí agus spriocmhargaí slatiascaireachta.

Aontaí ginearálta slatiascaireachta ba ea formhór na seónna ar freastalaíodh orthu, a chlúdaigh na príomhdhisciplíní ar fad cosúil le hiascaireacht liúis/garbhiascaireacht agus slatiascaireacht farraige. Cé gur dhírigh na seónna iascaireachta cuileoige níos speisialaithe, áfach, go príomha ar shlatiascairí géime, is léir freisin go bhfuil slatiascairí cuileoige ag díriú ar speicis cosúil leis an liús, an bas agus an siorc fiú. Sholáthraíomar eolas ábhartha faoi tháirgí agus margaí mar aon le scileanna teanga ag brath ar riachtanais gach seó.

Tábla 3.4: Tinreamh ar sheónna de réir na tíre

An Ghearmáin	21%
Benelux	21%
An Ríocht Aontaithe	16%
An Fhrainc	16%
Éire	10%
SAM	10%
Eile	6%

Tábla 3.5: Tinreamh ar sheónna de réir an táirge

Géimiascaireacht	27%
Iascaireacht liúis agus garbhiascaireacht	27%
Iascaireacht mhara	27%
Iascaireacht chuileoige	16%
Turasóireacht ghinearálta	3%

I gcásanna áirithe, tugadh cuireadh do chomhpháirtithe trádála, trí chomórtas oscailte, freastal ar ár seastán chun deiseanna margaíochta níos fearr agus níos éifeachtaí a sholáthar. Ar an iomlán, thacaigh Iascach Intíre Éireann le 23 comhalta de thionscal slatiascaireachta na hÉireann in ionaid sa Ghearmáin, sa Fhrainc agus san Ísiltír. Tríd is tríd, bhí an t-aiseolas a fuarthas ón bhfoireann agus ó chomhaltaí an tionscadail an-dearfach agus ar an mbonn gur mhéadaigh líon na n-áirithintí a bhí á ndéanamh ag comhaltaí den tionscal a bhí ag freastal ar na seónna, glacadh leis go raibh ag éirí go maith leo.

Thug Iascach Intíre Éireann 13 chaint ar fad i rith seónna in 2018, agus mealladh thart ar 600 duine chuig na cainteanna sin. Cruthaíodh líon suntasach teagmhálaithe mar thoradh ar naoi gcuairt a bhí eagraithe leis na meáin.

D'fhreastail Iascach Intíre Éireann ar gach seó a reáchtáladh faoin mbranda Slatiascaireacht Éireann. Eagraíodh agus freastalaíodh ar naoi sheó i gcomhar lenár gcomhpháirtithe ó Roinn Talmhaíochta, Comhshaoil agus Gnóthaí Tuaithe Thuaisceart Éireann. Ghlac Gníomhaireacht na Lochanna páirt in dhá aonach chomhpháirteacha trádála.

- Seastán maisithe de chuid Shlatiascaireacht Éireann ag an seó Experience of Flyfishing i Munich – díreach sular cuireadh tús leis na himeachtaí

- Taispeántas trádála ag Seastán Shlatiascaireacht Éireann ag seó Pescare san Iodáil

Ábhar poiblíochta ilteangach

In 2018, chuir comhairleoirí slatiascaireachta Iascach Intíre Éireann tús le hobair ar shraith nua de bhróisiúir slatiascaireachta, a úsáidfear go príomha chun turasóireacht slatiascaireachta na hÉireann a chur chun cinn i margaí thar lear. Tháinig na bróisiúir seo in ionad na mbróisiúir a bhí imithe as dáta. Cuireadh sé bhróisiúir nua i dtoll a chéile (Liús, Bas, Garbhiasc, Breac Abhann, Breac Locha, agus Slatiascaireacht Chladaigh). Aistríodh formhór na mbróisiúir seo chuig ceithre theanga (Ollainnis, Fraincis, Gearmáinis agus Iodáilis), tá 22 leagan de na bróisiúir curtha i gcló agus tá go leor acu le fáil ar líne.

Is ionann na foilseacháin agus feabhas suntasach ar na bróisiúir a bhí ann roimhe seo, ó thaobh na faisnéise faoin iascaireachta agus na tagairtí atá iontu do léarscáileanna Google. Tá sé beartaithe go gcuirfear tuilleadh bróisiúir ar fáil in 2019.

▲ Bróisiúir Shliatascaireacht Éireann i dteangacha difriúla do mhargaí difriúla

▲ Foilsíodh ailt faoi shliatascaireacht in Éirinn in irisí slatiascaireachta

▲ Fógra faoi thurasóireacht slatiascaireachta in On the Water (SAM)

Cuairteanna ó iriseoirí slatiascaireachta a óstáil

Oibríonn Iascach Intíre Éireann, i gcomhar le Turasóireacht Éireann agus Fáilte Ireland, leis na meáin slatiascaireachta chun turais eolais a eagrú chuig suíomhanna éagsúla ar fud na tíre. Dearadh na turais seo chun an léargas is fearr agus is féidir a thabhairt ar shliatascaireacht in Éirinn agus deis a thabhairt do na meáin triail a bhaint as iascaireacht ag suíomhanna difriúla.

Tarraingíonn an t-aschur ó na turais seo in irisí slatiascaireachta, sna meáin phríomhshrutha, ar an teilifís agus sna meáin nua (suíomhanna gréasáin, blaganna, na meáin shóisialta) aird daoine in go leor margaí difriúla ar shliatascaireacht in Éirinn, agus is uirlis thábhachtach é inár straitéis margaíochta chomh maith leis sin.

Tá baint ag foireann Iascach Intíre Éireann le gnéithe lóistíochtúla na dturas eolais a phleanáil, agus téann comhaltaí foirne ar na turais i dteannta leis na hiriseoirí ar cuairt, chun seirbhísí treoraithe a sholáthar agus lena chinntiú go gcomhlíontar cuspóirí gach turas.

In 2018, eagraíodh turais eolais le haghaidh 11 eagraíocht meáin, ón Ríocht Aontaithe, an Fhrainc, an Ísiltír, an Ghearmáin, an Danmhairg/Críoch Lochlann, agus SAM. Áiríodh i measc cuid de na suíomhanna ar tugadh cuairt orthu iascaigh bhradáin i gCiarraí, Gaillimh, Maigh Eo agus Dún na nGall. Eagraíodh turais slatiascaireachta farraige i gCorcaigh, i gCiarraí, i Loch Garman agus i Maigh Eo.

Níl go leor de na hait a scríobhadh mar thoradh ar na turais seo foilsithe fós, agus dá réir sin, tá tiomsú na n-alt bliain ar gcúl de ghnáth – d'fhéadfaí ailt a fhoilsiú sa bhliain reatha, nó sa bhliain dár gcionn, nó uaireanta dhá bhliain ina dhiaidh sin. Cuimsítear sa tuarascáil seo an t-aschur alt in 2017 a d'eascair ó thurais i rith na bliana sin agus in 2016. Cuimseofar an t-aschur deiridh ó 2018 i dtuarascáil 2019.

In 2017 bhí an meánluach fógraíochta a bhain le clúdach eagarthóireachta i bhfoilseacháin slatiascaireachta cothrom le €355,056. Luach measta de €270,732 a bhí i gceist in 2016. Díronn an figiúr seo ar chlúdach díreach sna meáin agus ní áirítear ann clúdach ar líne ar bhlaganna nó píosaí scannáin.

Cumarsáid chorparáideach

Tá na haidhmeanna seo a leanas ag Iascach Intíre Éireann mar chuid dá chumarsáid chorparáideach:

- Feasacht agus tuiscint ar ról, feidhmeanna agus freagrachtaí Iascach Intíre Éireann a chruthú go réamhghníomhach
- Cumarsáid a dhéanamh le gach grúpa páirtithe leasmhara ar bhealach soiléir, oiriúnach
- Páirtithe leasmhara a spreagadh chun tacú le tionscnaimh agus le cuspóirí
- Creat a sholáthar chun measúnú a dhéanamh ar gach gníomhaíocht cumarsáide agus chun an rath atá ar gach gníomhaíocht a chuirtear i gcrích a thomhas.

Chun na cuspóirí seo a chomhlíonadh, tá ár bpreasoifig oscailte 24/7 365 lá sa bhliain, agus tá seirbhís réamhghníomhach agus fhrithghníomhach á cur ar fáil go tráthúil do chomhaltaí de na meáin náisiúnta agus réigiúnacha.

I rith 2018, eisíodh 61 preaseisiúint do na meáin náisiúnta agus réigiúnach, níos mó ná scéal amháin in aghaidh na seachtaine, ar an meán. Mar thoradh ar an obair for-rochtana seo, forbraíodh 994 gearrthóg meán priontála (cóip chrua), 560 gearrthóg ar líne agus 381 gné chraolta. Chuaigh an clúdach seo i gcion ar 11 milliún duine, agus bhí luach measta de bhreis is £4 milliún luaite leis.

Rolladh amach roinnt feachtas comhtháite traschainéil cumarsáide ar ardáin Iascach Intíre Éireann anuraidh. I rith na haimsire tirime i samhradh 2018, bhí ról lárnach againn sa chomhrá náisiúnta faoin aimsir agus tharraingíomar aird an phobail ar an tionchar atá ag teochtaí arda uisce ar an acmhainn iascaigh.

Mar thoradh ar fheachtas straitéiseach caidreamh poiblí bhí clúdach eagarthóireachta in 12 alt náisiúnta meáin, 32 alt réigiúnach priontáilte, 12 agallamh ar na meáin náisiúnta agus áitiúla, mar aon le gnéchlár agus

craoladh beo ar *News at One* ar RTÉ agus ar an gclár *Seascapes* ar Raidió 1 ar RTÉ.

Lena chois sin, seoladh postáil orgánach Facebook chuig beagnach 10,000 duine agus bhí ráta oscailte de 61.7% (i gcomparáid le 17.9% ar an meán sa tionscal) agus ráta clliceála de 36.2% (i gcomparáid le 17.7% ar an meán) ag tagairt in eagrán den r-nuachtlitir *Irish Angling Update*.

Cumarsáid dhigiteach

Bhí cainéil ar líne iascach Intíre Éireann gníomhach agus cruthaíodh 139 leathanach gréasáin nua ar www.fisheriesireland.ie agus 1,021 postáil blog ar www.fishinginireland.info. D'amharc 591,432 cuairteoir chuig suíomhanna gréasáin éagsúla iascach Intíre Éireann ar **4,463,798** leathanach (leathanach á lódáil nó á n-athlódáil i mbrabhsálaí) in 2018.

Tugadh méadú faoi deara, nach mór, ó 510,756 in 2017 go dtí 934,306 in 2018, ar na hamhairc leathanaigh ar shuíomh gréasáin chorpóraidigh iascach Intíre Éireann, www.fisheriesireland.ie

Mhéadaigh líon leantóirí chainéil meán sóisialta na heagraíochta agus tá 13,670 leantóir ag leathanach Facebook iascach Intíre Éireann anois, méadú 5% i gcomparáid le 12,960. Foilsíodh 1,090 postáil ar an ardán seo i rith na bliana mar aon le 3.2 milliún imprisean (líon na n-uaireanta ar taispeánadh ár n-inneachar).

Mhéadaigh líon leantóirí an chuntais Twitter @IrishAnglingUpdate go dtí breis is 3,241 (méadú 16%) agus bhí líon na n-imprisean míosúil tuíte (líon iomlán na n-uaireanta ar breathnaíodh ar tvuíteanna iascach Intíre Éireann) chomh hard le 71,100. In 2018, seoladh 1,040 tvuí ón gcainéal seo.

Lean síntiúsóirí le Nuashonrú Shlatiascaireacht Éireann, nuashonrú a bhfuil an-tóir air, a léamh. Foilsíodh é 46 uair i rith na bliana, agus roinneadh an t-eolas slatiascaireachta is déanaí le daoine ar fud na ndisciplíní slatiascaireachta ar fad. Leanadh le ráta ard oscailte de 33% a thabhairt faoi deara (i gcomparáid leis an meán tionscail 17.9%).

Chomh maith leis sin, thugamar ár liostaí teagmhálaithe cumarsáide agus ardán digiteach cothrom le dáta lena chinntiú go raibh ceanglais an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí á gcomhlíonadh.

Rochtain ar Shlatiascaireacht a chur ar Fáil

Tá SNFS dírithe ar bhearta a d'fhéadfadh cabhrú leis an méid tairbhe agus is féidir a bhaint as buntáistí eacnamaíocha, turasóireachta, sláinte agus áineasa na slatiascaireachta. Áirítear anseo rochtain a thabhairt do gach duine ar shlatiascaireacht, go háirithe daoine a shíl go mb'fhéidir nach mbeadh aon spéis acu sa tslatiascaireacht.

Áirítear anseo fáil réidh le bacainní ar shlatiascaireacht – bacainní fisiceacha, cosúil leis na deacrachtaí a bhaineann le hiascaigh a rochtain, saincheisteanna úinéireachta, mar aon le bacainní sóisialta cosúil le deacrachtaí airgeadais trealamh slatiascaireachta a fháil.

Áirítear i rochtain a thabhairt ar shlatiascaireacht go mbeadh Iascach Intíre Éireann páirteach i raon gníomhaíochtaí, a bhfuil cur síos déanta ar a bhformhór thuas faoi bhearta eile - mar shampla, soláthar seastán slatiascaireachta agus infreastruchtúr eile (**féach ar Fhorbairtí Infreastruchtúir ar leathanach 63**) agus inár ngníomhaíochtaí fógraíochta agus margaíochta ar fad (**féach ar Margaíocht agus Fógraíocht a dhéanamh ar an tSlatiascaireacht ar Leathanach 74**). Áirítear i measc na ngníomhaíochtaí/na mbearta eile a raibh baint againn leo in 2018:

- Teagmháil a dhéanamh le slatiascairí gan taithí
- Raon leathan tionscnamh oideachais agus for-rochtana
- Sócmhainní iascaigh an stáit a chur ar fáil do shlatiascairí

Teagmháil a dhéanamh le slatiascairí gan taithí

Straitéis na Slatiascairí gan Taithí

Tá Straitéis na Slatiascairí gan Taithí á forbairt ag Iascach Intíre Éireann faoi láthair, straitéis arb é an aidhm atá léi cinneadh a dhéanamh maidir leis na bealaí is fearr chun daoine atá ar bheagán taithí nó nach bhfuil aon taithí ar shlatiascaireacht acu a spreagadh chun spéis a mhúscailt ann. Beidh an méid seo a leanas mar thoradh ar an straitéis:

- Tacófar le himeachtaí do ghrúpaí atá faoi mhíbhuntáiste agus le moil slatiascaireachta
- Soláthrófar cóitseálaithe oilte slatiascaireachta

- Cinnteofar go mbeidh timpeallacht shábháilte ann do dhaoine óga agus d'aoisigh leochaileacha ionas gur féidir leo páirt a ghlacadh sa tslatiascaireacht.

Leanfaimid ar aghaidh ag tacú le Slatiascaireacht don Óige Development Ireland agus le Comhairle Slatiascaireachta na hÉireann a éascaíonn bunú mol slatiascaireachta agus a sholáthraíonn cóitseálaithe oilte chun iascaireacht shábháilte a chinntiú.

Tá maoiniú de €70,000 ó Chiste na gCuntas Díomhaoin ag tacú leis an ngníomhaíocht seo.

Go Fishing - Tionscnamh do Slatiascairí gan Taithí

In 2019, mar chuid den tionscadal Go Fishing, ceapfar cúigear comhordaitheoirí réigiúnacha for-rochtana chun oibriú le Slatiascaireacht don Óige Development Ireland, Comhairle Slatiascaireachta na hÉireann agus eagraíochtaí slatiascaireachta eile chun líon na ndaoine atá ag glacadh páirte sa tslatiascaireacht ar fud na réigiúin a mhéadú.

Tá maoiniú de €323,250 ó Chiste na gCuntas Díomhaoin mar aon le maoiniú díreach SNFS chun Oifigeach Oideachais agus For-rochtana a cheapadh ag tacú leis an ngníomhaíocht seo. Cuireadh tús leis an bpróiseas earcaíochta chun an tOifigeach Oideachais agus For-rochtana a cheapadh in 2018.

Tionscnaimh oideachais agus for-rochtana

Tá ár dtionscnaimh oideachais agus for-rochtana dírithe ar theagmháil a dhéanamh le daoine aonair agus le pobail nach gá go mbeadh aon rud ar eolas acu faoi aoibhneas na slatiascaireachta agus faoin timpeallacht, na gnáthóga agus an forbairt inbhuanaithe.

In 2018, áiríodh i measc na ngníomhaíochtaí seo clár oideachais scoilbhunaithe (Something Fishy) agus tionscnamh praiticiúil slatiascaireachta a bhí dírithe ar dhaoine óga i mórcheantar Bhaile Átha Cliath (Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath). Chomh maith leis sin, bhíomar i láthair ag an gComórtas Náisiúnta Treabhdóireachta sa Screagán, Co. Uíbh Fhailí, agus bhí neart daoine ag triall ar ár seastán agus ar ár n-ionsamhlóir slatiascaireachta.

Something Fishy

Is clár oideachais for-rochtana é Something Fishy atá á rith ag Iascach Intíre Éireann i gcomhpháirt le hIonad Oideachais na Carraige Duibhe. Is é atá mar aidhm leis cur ar chumas daltaí scoile foghlaim faoin timpeallacht i gcomhthéacs áitiúil. Mar chuid den chlár, baineann daltaí taitneamh as gníomhaíochtaí sa seomra ranga agus as turais allamuigh le hoifigigh iascaigh, agus chomh maith leis sin, bíonn deis acu punanna tionscadail a fhorbairt bunaithe ar an méid atá foghlamtha acu, agus iad a chur ar fáil do phainéal neamhspleách moltóirí.

I rith na bliana acadúla 2017-2018, ghlac 99 bunscoil agus 10 n-ionad oideachais páirteach sa chlár Something Fishy, rud a chiallaíonn gur ghlac thart ar 3,000 dalta páirt ann.

▲ Daltaí ó Scoil Ag Foghlaim le Chéile Leitir Ceanainn le trofaí Something Fishy

Ainmníodh daltaí ó rang a cúig i Scoil Náisiúnta Oideachas le Chéile Leitir Ceanainn mar bhuaiteoirí chlár 2018 i ndiaidh don phainéal moltóireachta ardmholadh a thabhairt dá dtionscadal dar teideal 'Save Our Schools (SOS)'. Mar chuid den tionscadal d'fhorbair na daltaí suíomh gréasáin a bhí dírithe ar spéis leanaí eile agus daoine eile a mhúscailt in éisc agus sa tábhacht a bhaineann leis an acmhainn iascaigh a chosaint. San áireamh sa leathanach gréasáin bhí cluichí digiteacha agus inneachar físeáin, a dhear agus a chuir na leanaí féin i dtoll a chéile.

Ba é Joe McHugh TD, an tAire Oideachais agus Scileanna, a bhronn an buantrofaí Something Fishy agus duais airgid ar an rang.

Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath

Is é atá mar aidhm le Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath slatiascaireacht i mBaile Átha Cliath agus i mórcheantar Bhaile Átha Cliath a chur chun cinn, a fhorbairt agus a fheabhsú. I rith 2018, ghlac 487 leanbh agus duine óg ón gceantar páirt sa tionscnamh. Bhain siad taitneamh as ranganna agus as ceardlanna slatiascaireachta saor in aisce, turais iascaireachta agus laethanta iascaireachta teaghlaigh, mar aon le ranganna faoin timpeallacht agus faoi chaomhnú.

D'fhoghlaim daoine óga faoi na disciplíní slatiascaireachta difriúla, lena n-áirítear géimiascaireacht, garbhascaireacht agus slatiascaireacht farraige, agus chomh maith leis sin, d'fhorbair siad scileanna praiticiúla slatiascaireachta. Mar gheall ar an aimsir the agus na teochtaí arda uisce ar na hiascaigh intíre, leagadh níos mó béime ar shlatiascaireacht farraige in 2018.

D'oibrigh Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath le go leor pobal i mBaile Átha Cliath agus le daoine óga ó ghrúpaí óige, trúpaí gasóg agus scoileanna i gceantair cosúil le Baile Bhlainséir, Cluain Dolcáin, an Chúlóg, Deilginis, Darndál, Baile an Huntiaigh, Ráth Miontáin, Mullach Eadrad, Coill an Phríora, Cnoc an tSamhraidh, Sord, Tamhlacht, Baile an Tirialaigh agus An Teampall Geal.

I measc na mbuaicphointí bhí ceardlann speisialta slatiascaireachta d'fhoireann agus d'oibrithe deonacha Theach Bhaile Bhairéad, eagraíocht neamhbhrabúis a sholáthraíonn campaí agus cláir saor in aisce, atá deartha go speisialta do leanaí agus dá dteaghlaigh atá ag maireachtáil le drochthinneas. D'óstáil Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath ceardlann ag an loch beag iascaireachta ag an áis agus cuireadh oiliúint ar 30 comhalta foirne agus oibrithe deonacha séasúracha agus é mar aidhm deis a thabhairt do na leanaí a bhíonn ag freastal ar Theach Bhaile Bhairéad tabhairt faoin tslatiascaireacht.

- ▲ An grúpa óige Sphere 17 ó Darndál ag Loch Ramhar i rith turas iascaireachta mar chuid de Thionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath. Rinne an suíomh nuachta ar líne a bhfuil an-tóir air, thejournal.ie, taifeadh ar ghrúpa óige Sphere 17 Darndál le linn dóibh a bheith ar cuairt ar Loch Ramhar chun a scileanna slatiascaireachta a léiriú

- ▲ Holly McCabe (17) ó Dharndál i ndiaidh di breith ar liús ag an Loch Ramhar i rith turas iascaireachta mar chuid de Thionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath

An Comórtas Náisiúnta Treabhdóireachta

D'fhreastail Iascach Intíre Éireann ar Chomórtas Náisiúnta Treabhdóireachta 2018 i gCo. Uíbh Fhailí agus é mar aidhm aige labhairt leis an bpobal feirmeoireachta agus tuaithe faoi bhainistíocht feirme agus iascaigh, agus aird daoine óga agus slatiascairí gan taithí a tharraingt ar an acmhainn iascaigh. Thug níos mó feirmeoirí cóip den bhileog *Fish Friendly Farming* leo chomh maith.

Ba é buaicphointe sheastán na n-iascach an t-ionsamhlóir slatiascaireachta nua, ar baineadh triail as den chéad uair i rith an imeachta. Tugann an t-ionsamhlóir deis do leanaí de gach aois triail a bhaint as an tslatiascaireacht go sábháilte ar an talamh tirim, agus breith ar iasc. Bhí an-tóir ar an ionsamhlóir ag seastán idirghníomhach Iascach Intíre Éireann agus chruthaigh sé an t-uafás deiseanna do chomhaltaí foirne ceisteanna a bhaineann leis na hiascaigh a phlé le daoine (go háirithe ceisteanna a bhaineann le talmhaíocht), éisc bheo a thaispeáint do dhaoine agus labhairt leo faoi inveirteabraigh bheo. Tá an t-ionsamhlóir in úsáid anois ag comhaltaí foirne i rith cuairteanna scoile agus ag imeachtaí eile chun léargas spráúil a thabhairt ar an tslatiascaireacht.

▲ Seastán Iascach Intíre Éireann ag an gComórtas Náisiúnta Treabhdóireachta Ploughing Championships

▲ An Cigire Cúnta Karen Griffin ag taispeáint do shlatiascaire gan taithí conas breith ar iasc ar an talamh tirim trí úsáid a bhaint as an ionsamhlóir slatiascaireachta

Rochtain ar shlatiascaireacht: Cás-staidéir SNFS

Bhain go leor tionscadal difriúil a raibh sé mar aidhm leo rochtain ar shlatiascaireacht a leathnú tairbhe as maoiniú SNFS.

Déantar cur síos ar rogha díobh sin thíos.

Faisnéis agus oideachas ag Ionad Acmhainní don Óige Fhionnghlaise (IAOF), Baile Átha Cliath

Oibríonn Ionad Acmhainní don Óige Fhionnghlaise (IAOF) le daoine óga atá idir 10-24 bliain d'aois i gceantar Fhionnghlaise, cuid acu atá ag déileáil le deacrachtaí cosúil le mí-úsáid substaintí, dúshlán meabhairshláinte, easpa muintíne, iompraíocht fhrithshóisialta agus aonrú.

I samhradh 2016, bhunaigh IAOF clár iascaireachta ar cuireadh i bhfad níos mó spéise ann ná mar a rabhtas ag súil leis agus a d'éiligh ionchur níos mó acmhainní ná mar a rabhtas ag súil leis. Níorbh fhéidir le go leor daoine a bhí ag iarraidh páirt a ghlacadh ann a bheith páirteach ann mar nach raibh a gcumas feisteas báistí oiriúnach a cheannach dóibh féin. Chomh maith leis sin, ní raibh ach méid teoranta soláthairtí tácla agus trealamh ar fáil ag an Ionad, agus bhain dúshlán le trealamh nua a cheannach nó trealamh a dheisiú.

Bronnadh deontas maoinithe Iascach Intíre Éireann faoi SNFS arbh fhiú €4,800 é ar chlár slatiascaireachta IAOF chun trealamh agus feisteas slatiascaireachta a cheannach. Cabhróidh sé seo chun an tionscnamh a leathnú agus a fhorbairt laistigh de mhórchéantar Fhionnghlaise trí dheiseanna agus eispéiris iascaireachta níos fearr a chur ar fáil do rannpháirtithe.

▲ Mick McCullagh agus Teresa Gallagher ó Ionad Acmhainní don Óige Fhionnghlaise leis an trealamh slatiascaireachta nua a ceannaíodh le maoiniú SNFS

Áis Slatiascaireachta Pobail Uirbigh ag Loch Bhaile an Mhóta, Coill an Rí, Baile Átha Cliath 24

I ndiaidh trí bliana a chaitheamh i mbun idirbheartaíochta le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas, tháinig Iascach Intíre Éireann agus na slatiascairí áitiúla atá páirteach i dTionscnamh Slatiascaireachta Chill an Ardáin, ar chomhaontú maidir le forbairt agus bainistíocht Loch Bhaile an Mhóta i mBaile Átha Cliath 24.

Gheall Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas go ndéanfaí limistéir iascaireachta a ghlanadh agus a chruthú agus go gcuirfí ‘plean leasa éisc’ i bhfeidhm don iascach. Cuireadh stoc de 400 ruán agus péirse sa loch freisin.

Seoladh an loch mar iascach pobail a bhí á bhainistiú ag Tionscnamh Slatiascaireachta Chill an Ardáin (TSCA) ag tús Dheireadh Fómhair 2018. Garbhiascach measctha a bheidh ann agus oibreoidh sé de réir chóras ceadúnaithe bhliantúil agus beidh suas le 20 slatiascaire i mbun slatiascaireachta ar an loch ag aon am amháin.

Is féidir le grúpaí eagraithe de suas le 12 leanbh an áis a úsáid trí huaire sa tseachtain. Tá an-spéis san iascaireacht i dTamhlacht agus sa cheantar mórthimpeall (sníonn an Dothra trí chroílár an phobail), agus ba cheart go gcabhródh an t-iascach seo go mór chun daoine óga a bhfuil spéis acu san iascaireacht a spreagadh agus tacú leo.

Ullmhú Loch Bhaile an Mhóta

Iascaigh stáit: rochtain ar shlatiascaireacht

Tá breis is 180 iascach faoi úinéireacht an Stáit, faoi bhainistíocht tríú páirtí, ag iascach Intíre Éireann. Tá próiseas caighdeánach agus trédhearcach bunaithe chun na hiascaigh Stáit seo a chur amach ar thairiscintí agus a cheadúnú. Tá polasaí againn a chinntíonn go bhfuil gach sócmhainn iascaigh faoi úinéireacht an Stáit oscailte don phobal agus chuige sin, ní mór do chlubanna slatiascaireachta a mbronnar ceadúnas iascaigh Stáit orthu, an t-iascach sin a chur ar fáil do gach slatiascaire ar cuairt trí thicéid laethúla/sheachtainiúla/shéasúracha. Is bealach é seo lena chinntiú gur féidir le daoine de bhunadh na háite agus iascairí ar cuairt taitneamh a bhaint as iascaigh an Stáit.

In 2018, cheadúnaigh iascach Intíre Éireann 84 iascach faoi úinéireacht an Stáit do 50 club slatiascaireachta, rud a chruthaigh ioncam de €51,625. Cuireadh roinnt iascach nach raibh ceadúnaithe le roinnt blianta anuas san áireamh i bpróiseas tairisceana iascaigh an Stáit arís in 2017 agus 2018. Go háirithe, tá abhainn na Gríse i gCill Chá atá suite naoi míle thoir theas ó Bhaile Átha Í, Co. Chill Dara, ceadúnaithe do Chumann Slatiascairí Abhainn na Gríse go dtí deireadh 2020.

Bainistíonn iascach Intíre Éireann roinnt iascach aitheanta bradáin. Tá tóir ar na hiascaigh seo fós ainneoin imní maidir le laghdú an stoic bradáin, agus meallann siad slatiascairí intíre agus ar cuairt i rith an tséasúir.

Iascach na Gaillimhe

Baineadh tairbhe as coinníollacha maithe slatiascaireachta ag iascach na Gaillimhe i rith mhí Mheithimh agus Iúil. Bhí tionchar ag leibhéil athraitheacha uisce agus líon íseal éisc earraigh sa chóras ar an leibhéal slatiascaireachta a bhí ar fáil ag tús agus deireadh an tséasúir. Ní raibh aon tionchar ag an méadú ar na táillí taraife i rith an bhuaicshéasúir i mí Meithimh/Iúil le haghaidh 2018 ar rannpháirtíocht.

Iascach na Muaidhe

In 2018 tugadh feabhas ar an tslatiascaireacht bhradáin ar An Mhuaidh faoi deara i gcomparáid leis na blianta roimhe sin. Bhí tionchar ag dhá phríomhfachtóir ar rath shéasúr 2018, leibhéal íseal an uisce ó thús an tséasúir slatiascaireachta go dtí Meán Fómhair. Ach, éagsúil le codanna eile den tír, áfach, a d'fhulaing triomach fada, chinntigh frasaíocht eatramhach ó dheireadh mhí Iúil ar aghaidh go raibh leibhéil réasúnta uisce ar An Mhuaidh. An dara fachtóir a raibh ról lárnach aige i séasúr rathúil slatiascaireachta ar An Mhuaidh ba ea an rith maith bradáin ag tús mhí an Mheithimh/Iúil agus ag tús mhí Lúnasa.

I ndiaidh rith an earraigh, a bhí measartha ar a mhéad, tugadh rith réasúnta láidir an bhlátháin faoi deara.

Tá an méid a tharla ar An Mhuaidh i rith an tséasúir dheireanaigh ag teacht leis na treochtaí a tugadh faoi deara ar fud an Stáit, sa mhéid is gur tugadh treocht laghdaitheach faoi deara go ginearálta i líon na mbradáin san fhadtéarma ach go raibh an séasúr bisiúil i gcomparáid le blianta beaga anuas.

Iascach na hOirimhe

Séasúr speisialta ba ea 2018 nuair a bhí na leibhéil uisce an-íseal i rith mhí Iúil, rud ba chúis le dúnadh an iascaigh ar feadh breis is 3 seachtaine chun an bradán fiáin leochaileach a chosaint. Nuair a bhí na leibhéil uisce ardaithe arís, baineadh taitneamh as coinníollacha maithe slatiascaireachta i mí Bealtaine agus i mí Meithimh. Ní raibh slatiascaireacht ceadaithe ar an abhainn i mí Iúil mar gheall ar leibhéil ísle an uisce agus imní maidir le leas na n-iasc. Bhí éisc nach raibh in ann snámh tríd an abhainn ag bailiú faoi na heasanna agus bhí seans ann go gcaillfí stoic iomlán bláthán na hOirimhe. Sábháladh an héisc trí oibreacha éigeandála a dhéanamh ar an mbealach éisc agus pumpáladh an t-uisce i rith na hoíche agus cuireadh ar chumas na n-iasc a mbealach a dhéanamh suas an abhainn.

Ag féachaint don ghabháil iomlán is incheadaithe le haghaidh ionbhá choiteann an Chaoláire Rua, 321 bradán le haghaidh 2018, atá á comhroinnt le hIascach Delphi agus iascairí tráchtála líon tarraingthe, cinneadh go molfáí do shlatiascairí gach iasc fiáin a chur ar ais san uisce agus rinneadh iad seo a athsholáthar le héisc rainse tógtha ón ngaiste. D'oibrigh sé seo go maith agus i rith mhí Iúil cuireadh na héisc fhiáine ar fad ar ais.

Leanadh le forbairt an iascaigh ar Abhainn na hOirimhe i rith 2018 trí uasghrádú na stíleanna agus droichead coisithe ó sheanstruchtúir adhmaid go dtí struchtúir nua déanta d'alúmanam agus de phlaisteach athchúrsáilte, agus athchóiríodh na bruacha agus rinneadh obair ghinearálta chothabhála ar an iascach. Cuireadh obair i gcrích ar 29 struchtúr agus ina measc bhí 10 struchtúr nua, obair deisiúcháin ar 4 struchtúr agus athsholáthar 15 struchtúr. Chomh maith leis sin, crochadh comharthaí nua feadh an iascaigh chun aird slatiascairí agus an phobail a tharraingt ar ghuaiseacha a d'fhéadfadh a bheith ann.

4 Tacú le hÉifeachtúlacht agus le hÉifeachtacht

**Soláthraíonn Seirbhísí
Corparáideacha Iascach Intíre
Éireann na seirbhísí acmhainní
daonna agus bainistíochta airgeadais
ar fad a theastaíonn chun réachtáil na
heagraíochta a chinntiú agus chun ár
misean a chomhlíonadh - acmhainn
iascaigh na hÉireann a chosaint agus
a chaomhnú go héifeachtúil agus go
héifeachtach.**

Áirítear sna seirbhísí seo freisin freagracht
as soláthar, bainistíocht saoraidí, sláinte &
sábháilteacht, agus rialachas sonraí.

In 2018, lean ár Seirbhísí Corparáideacha
le roinnt tionscadal suntasach a chur chun
feidhme de réir ár bplean straitéiseach. Ina
measc bhí córas faisnéise nua digiteach
bainistíochta flít agus uasghrádú ar an gcóras
Faisnéise AD, agus cuireadh córas ama agus
tinrimh san áireamh.

Acmhainní Daonna

Tá an rannán Acmhainní Daonna freagrach
as gach gné de bhainistíocht ár sócmhainn
is tábhachtaí - na daoine. Bainistíonn sé na
feidhmeanna riaracháin ar fad a bhaineann le
hearcaíocht, párolla agus sochair, sláinte agus
sábháilteacht, oiliúint, agus saoráil faisnéise.

Is obair allamuigh atá á déanamh ag
beagnach 80% dár bhfoireann, iad ag cosaint,
ag forbairt, ag caomhnú agus i mbun taighde
ar éisc agus ar a ngnáthóga.

Bainistíocht Airgeadais

Soláthraíonn Rannán Airgeadais Iascach
Intíre Éireann tacar cuimsitheach de chórais
airgeadais agus rialachais a chinntíonn
bainistíocht airgeadais éifeachtach. Tá na
córais seo sách solúbtha chun dul in oiriúint
dár riachtanais athraitheacha mar eagraíocht,
agus chun na caighdeáin is airde de rialachas
corparáideach a chomhlíonadh.

Chomh maith leis sin, tá an rannán Airgeadais
freagrach as an gcomhairle airgeadais a
theastaíonn ón bhfoireann cheannaireachta
shinsearach agus ón mBord chun cinntí
straitéiseacha a dhéanamh a chur ar fáil.
Cuireadh cuntais bhainistíochta ar fáil ag gach
cruinniú Boird, mar aon le tráchttaireacht ar an
bhfeidhmíocht i gcomparáid leis an mbuiséad.
Ar bhonn ráithiúil, cuireann an rannán Ráiteas
ar Staid Airgeadais, Ráiteas ar Ioncam agus
Caiteachas, agus Ráiteas Cuntais Chaipitil ar
fáil don Bhord.

Maoiniú le haghaidh 2018

In 2018, fuair Iascach Intíre Éireann deontas
Státchiste arbh fhiú €30.132 milliún é a áirítear
ann maoiniú neamhphá 'imfhálaithe' de €1.2
milliún do Chlár Tacaíochta na nEascann agus
€300k do chlár rialaithe na fiaile Lagarosiphon.
Cuireadh maoiniú breise de €225k ar fáil
ag deireadh 2018 chun comhordaitheoirí a
earcú don Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na
Slatiascaireachta. Fuarthas maoiniú breise
€117k freisin chun báid righne inséidte
(BRIanna) a cheannach.
Chiallaigh sé sin go raibh an maoiniú iomlán
Státchiste don bhliain cothrom le € 30.474
milliún. Iarchuireadh scéim tacaíochta na
n-eascann ar fiú €1.2 milliún é go dtí 2019 rud
a chiallaigh go raibh an tIoncam Státchiste
cothrom le €29.699 milliún sna ráitis
airgeadais.

Mar iarracht déileáil leis an difríocht idir costais phá agus maoiniú Státchiste, fuarthas deontas breise pá €750k in 2018. Chomh maith leis sin, ghin an eagraíocht €3.254 milliún ó fhoinsí ioncaim eile in 2018 (i gcomparáid le €3.1 milliún in 2017).

Gineadh beagnach €0.5 milliún ó sciar fáltas Chiste Caomhantais an Bhradáin ó dhíol ceadúnas slat bradáin agus breac geal in 2018. Tá an ciste seo le heisíoc amach anseo le hathinfheistíocht a dhéanamh i gcaomhnú agus athshlánú na n-iascach agus na ngnáthóg bradán agus breac geal. Cuirfear cuid de na cistí seo ar fáil do chlubanna slatiascaireachta, cónaidhmeanna agus eagraíochtaí cosúla.

Éiteas luach ar airgead

Táthar ag tacú le héiteas uileghabhálach luach ar airgead ar fud Iascach Intíre Éireann, sna próisis tairisceana go háirithe. Tá na treoirlínte atá sonraithe ag an Roinn Caitheachais Phoiblí agus Athchóirithe sa *Chód Caitheachais Phoiblí* á gcomhlíonadh againn.

Bainistíocht airgeadais agus chisteáin

I gcomhar lenár roinn choimircíochta, an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, chomhlíon Iascach Intíre Éireann a cheanglais straitéiseacha agus oibríochtúla mhaoinithe i rith 2018.

Iníúchadh inmheánach

Ina athbhreithniú ar chórais de rialú inmheánach airgeadais Iascach Intíre Éireann, dheimhnigh ár n-iníúcháir inmheánach seachfhoinsithe, Cuntasóirí Cairte ASM, go bhfuil córais bunaithe chun dearbhú substaintiúil a thabhairt gur féidir cuspóirí a bhaineann le príomhchórais airgeadais a chomhlíonadh. Tá mionsonraí maidir le hiniúchtaí inmheánacha eile le fáil i dTuarascáil Bhliantúil Choiste Iniúchta agus Riosca Iascach Intíre Éireann.

Ráitis airgeadais le haghaidh 2017

Chuir Iascach Intíre Éireann a ráitis airgeadais le haghaidh 2017 faoi bhráid an Aire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (RCGAC) agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (A&CC), agus chomhlíon sé a oibleagáidí reachtúla ar fad - roimh an 28 Feabhra 2018 don Aire agus roimh an 31 Márta 2018 don A&CC.

Faisnéis agus Trédhearcacht

Saoráil Faisnéise (SF)

Mar chomhlacht poiblí, táimid ag cloí le hAcht um Shaoráil Faisnéise 2014. Fuaireamar 93 iarraidh Saorála Faisnéise in 2018, agus ní raibh aon iarraidh gan freagairt ag deireadh na bliana.

Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol (FC)

Faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol) (AIE) 2007 (I.R. 133 de 2007) soláthraímid faisnéis maidir le ceisteanna comhshaoil a bhaineann le hiascaigh. Fuarthas ocht n-iarraidh den chineál seo in 2018.

Ceisteanna parlaiminteacha (CPanna) agus fiosrúcháin ón Oireachtas

Mar chuid dár dtiomantas do shreabhadh faisnéise na Dála, sholáthraíomar ábhar le haghaidh 55 ceist parlaiminteach (CPanna) a d'fhreagair an tAire. Fuarthas ceithre fiosrúchán ó chomhaltaí den Oireachtas in 2018.

Nochtuithe cosanta

Ceanglaíonn Alt 22 d'Acht um Nochtadh Cosanta 2014 go bhfoilsítear tuarascáil gach bliain a bhaineann le líon na nochtuithe cosanta a rinneadh sa bhliain roimhe agus aon ghníomhartha a rinneadh mar fhreagairt ar a leithéid sin de nochtuithe. Ní dhearnadh aon nochtadh cosanta in 2018.

Gearáin

Fuaireamar seacht ngearán fhoirmiúla ón bpobal in 2018. Bhain na gearáin seo le hiascaigh, truailliú agus seirbhís.

An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS)

Roimh dháta forfheidhmiúcháin RGCS i mBealtaine 2018, cheap Iascach Intíre Éireann Oifigeach Cosanta Sonraí chun maoirseacht a dhéanamh ar chomhlíontacht agus ar fheasacht cosanta sonraí laistigh den eagraíocht. Forbraíodh Plean Tionscadail RGCS don eagraíocht ina ndearnadh cur síos ar na gníomhartha éagsúla nach mór a dhéanamh chun comhlíontacht RGCS a chinntiú. Tá tacar iomlán de pholasaithe agus nósanna imeachta cosanta sonraí curtha i gcrích againn, lena n-áirítear mapáil sonraí, measúnuithe slándála agus athbhreithniú ar phróiseálaithe tríú páirtí.

Is gníomhaíocht leanúnach é RGCS a éilíonn measúnú rialta ar riosca agus ar fheasacht ar cheanglais cosanta sonraí.

Sláinte & Sábháilteacht

Tá ról lárnach ag Feidhmeannacht Sláinte agus Sábháilteachta IIE i dtacú lenár gcultúr sábháilteachta agus lenár dtiomantas d'fheabhas leanúnach. Glacaimid leis nár cheart go dtarlódh aon teagmhas a bhaineann le sábháilteacht, sláinte agus leas fostaithe agus páirtithe leasmhara. In 2018 tuairiscíodh 19 dteagmhas a raibh gortú mar thoradh orthu, laghdú 17% i gcomparáid leis an 23 teagmhas a tuairiscíodh in 2017.

Bainistíocht sábháilteachta cosanta patróil iascaigh

Ar aon dul leis an reachtaíocht sláinte agus sábháilteachta, chuir ár gcigirí agus cigirí cúnta iascaigh oiliúint i measúnú riosca cosanta patróil iascaigh i gcrích. Is cuid dár gcultúr sábháilteachta ag leibhéal áitiúil

iad na measúnuithe seo. Cinntíonn an phríomhghníomhaíocht seo go ndéantar meastóireacht leanúnach ar riosca go háirithe sa chás gur ann d'athruithe i gcoinníollacha comhshaoil nó nuair a bhíonn teagmhais choinbhleachta i gceist. Tá oiliúint bainistíochta coinbhleachta forbartha againn de réir cheanglais an Chreata Náisiúnta Cáilíochtaí.

Oiliúint sábháilteachta

Táimid ag leanúint lena chinntiú go bhfuil na scileanna agus na cáilíochtaí cuí ag ár bhfoireann allamuigh chun oibríochtaí uisce a dhéanamh ar an bhfarraige agus ar an uisce intíre. Chomh maith leis sin, rinne an fhoireann allamuigh oiliúint tumadóireachta in 2018, lena n-áirítear tiomáint chosantach agus ardtarraingt leantóra.

Bainistíocht Réadmhaoine agus Flít

Tá ár bhfoireann Lóistíochta freagrach as réadmhaoine, bainistíocht flít (feithiclí agus báid), agus feisteas oibre a sholáthar. In 2018 d'éirigh lenár n-oibríochtaí bainistíochta flít pas a fháil in iniúchadh a rinne an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre, agus fuairéamar creidiúnú 'Veain Shábháilte' ón gCumann Iompair Lastais, a dhéanann idirdhealú idir iad siúd a bhfuil flít veaineanna á n-oibriú acu ag an leibhéal is airde de dhea-chleachtas, comhlíontacht agus sábháilteacht tionscail.

Cúis bhróid dúinn go bhfuil aitheantas tugtha ag an Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre dár mBainisteoir Lóistíochta, Michael Burke, trí 'Ghradam Ceannaireachta' a bhronnadh air le haghaidh sábháilteacht ar bhóithre san earnáil phoiblí.

In 2018, chabhraigh ár bhfoireann Lóistíochta le gach réimse soláthair agus le Trealamh Cosanta Pearsanta (TCP) a eisiúint, agus bhí ról suntasach ag an bhfoireann chomh maith i mbáid righne inséidte nua (BRIanna) a fháil agus a cheadúnú.

Gluais

Lipéid an mhéadair luasghéaraithe fhuaimiúil

lipéid ar féidir leo leibhéil ghníomhaíochta iasc a thomhas trí athruithe luasghéaraithe. Ansin aistrítear na sonraí seo chuig stáisiúin atá laistigh dá raon trí fhuaimthonnta

Teiliméadracht fhuaimiúil

– éisc a lipéadú le gléasanna astaithe fuaime a bhraitheann stáisiúin éisteachta

Báid bhuma

tagraíonn sé seo do bháid leictriascaireachta ardvoltais a úsáidtear chun sampláil a dhéanamh ar éisc in aibhneacha agus lochanna móra

Eolaíocht saoránach

sonraí a bheith á mbailiú ag an bpobal faoin dúlra, mar chuid de thionscadal comhpháirteach le heolaithe gairmiúla de ghnáth

Samhail dhigiteach den tír-raon

léiriú tríthoiseach de dhromchla an domhain stóráilte i bhformáid dhigiteach

Ealásmabrainciaigh

grúpa d'éisc mhuirí a bhfuil cnámharlaigh loingneáin acu e.g. siorcanna, roic, agus an sciataí

Dobharshaothrú iasc eite

feirmeoireacht iasc a bhfuil eití acu (feirmeoireacht éisc)

Fionnóg

breac geal a théann ar imirce chuig an bhfarráige idir Aibreán agus Meitheamh agus a fhilleann ar an bhfionnuisce chun sceite i ndiaidh imirce an tsamhraidh

Lipéadú Floy

lipéad seachtrach a chur ar éisc a bhfuil cód uathúil priontáilte air

Dobharshaothrú fionnuisce

feirmeoireacht éisc i bhfionnuisce

Bláthán

bradán atá fillte ar fhionnuisce i ndiaidh geimhreadh amháin a chaitheamh san fharraige

Logálaithe sonraí seachtracha

Aonaid bheaga (ardtaifigh) atá deartha chun cineálacha éagsúla gluaiseachta a ghabháil (e.g. tapa/mall) – úsáidte chun cineálacha gníomhaíochta éisc a thomhas.

Hidreafuaimíocht

staidéar agus úsáid fuaime in uisce. Déanann an téarma hidreafuaimíocht cur síos ar úsáid fuaime (sonóir) chun monatóireacht a dhéanamh ar éisc agus ar ghnéithe eile faoi uisce. Is éard atá i gceist le tacar glacadóirí hidreafuaimiúla sraith stáisiún éisteachta, a éistean le haghaidh iasc atá lipéadaithe le lipéad fuaime (tarchur fuaime)

Hidridinimic

an staidéar eolaíoch ar shreabháin ag gluaiseacht

Dádach

bradán a sceith le déanaí agus a bhfuil drochbhail air de ghnáth

EL-PCIMS

acrainm le haghaidh Eisídiú Mais-speictriméadrachta Léasair Plasma Cúpláilte go hlonduchtach - teicníc a úsáidtear chun iniúchadh a dhéanamh ar shaolréim éisc aonair trí anailís a dhéanamh ar chomhdhéanamh eiliminteach otailití agus scálaí

Idirchalabrá modha

staidéar comparáideach ar dhá mhodh samplála dhifriúla

NOSACQ-50

Ceistneoir Sábháilteachta Aeráide Nordach - Uirlis chun aeráid sábháilteachta ceirde a dhiagnóisiú

Líon mála loruach

líon gaiste dromchla deartha chun éisc bheo a ghabháil le haghaidh sampláil eolaíoch

Próifílí eiliminteacha otailite

croineolaíocht cheimiceach de shaolréim éisc

Micricheimic otailite

comhábhair eiliminteacha bheaga agus riandúile otailite (cnámh cluaise).

Crios peiligeach

crios meánuisce

Forchéimniú lí

is féidir le héisc a ndathú a athrú i rith imirce chun dul in oiriúint ar bhealach níos fearr dá gcoinníollacha áitiúla, mar shampla, tá larbhaí eascainne trédhearcach nuair a bhíonn siad ag dul ar imirce chuig uiscí cósta ach éiríonn siad lítheach nuair a théann siad isteach san fhionnuisce

Cód QR

is é Cód Mearfhreagartha an trádmarhc le haghaidh cineál barrachóid maitrise (nó barrachód déthoiseach) a dearadh ar dtús in 1994 do thionscal na ngluaisteán. [Is ionann barrachód agus lipéad optúil meaisín-inléite a áirítear ann eolas faoin mír lena bhfuil sé ceangailte].

Hidreamoirfeolaíocht abhann

saintréithe fisiceacha abhann e.g. sreabhréisím, iompar dríodair. Áirítear i measc na samplaí d'athruithe ar hidreamoirfeolaíocht nádúrtha canálú agus coraí saorga

Salandacht

tomhas den leibhéal salainn san uisce

Samhail uilechuimsitheach de mhíoltóga farraige

samhail staitistiúil a bhreithníonn éifeachtaí na ngluaiseachtaí uisce, teocht, salandacht agus athróga comhshaoil eile ar dháileadh míoltóg farraige agus ar fhorleithne míoltóg farraige ar shalmainidí

Cás faire

cásanna turgnamhacha éisc a úsáidtear chun éisc a choimeád i ndobharlaigh oscailte

SharePoint

Is ardán gréasánbhunaithe, comhpháirteach é SharePoint a chomhtháthaíonn le táirgí bogearraí Microsoft Office, a úsáidtear chun inlíonta (suíomhanna gréasáin inmheánacha) a chruthú le haghaidh comhoibriú foirne, blaganna, viciíthe agus nuacht cuideachta

Gealú eascann

eascanna aibí a bhfuil athruithe fisiceacha agus fiseolaíocha ag tarlú dóibh sula dtéann siad ar imirce chuig láithreacha sceite na n-eascann sa Mhuir Shargasach

Síniú Isteach Singil (SIS)

próiseas fíordheimhnithe a cheadaíonn d'úsáideoir feidhmchláir éagsúla a rochtain le tacar amháin d'fhaisnéis aitheantais logála isteach. Is nós imeachta coitianta é SIS in eagraíochtaí ina mbíonn rochtain ag comhalta d'fhoireann IIE ar go leor acmhainní atá nasctha le líonra achair logánta (LAN)

Gealóg

bradán (nó breac) óg i ndiaidh na céime muóige, nuair a éiríonn sé beagán geal agus nuair a théann sé ar imirce chun na farraige den chéad uair

Abhainn Ríbhradáin

abhainn ina mbíonn bradán idir Eanáir agus Bealtaine. Bíonn na bradáin seo níos mó de ghnáth mar go gcaitheann siad níos mó ná geimhreadh amháin san fharraige

Athruithe ama

athruithe a tharlaíonn le himeacht ama

Córais bainistíochta ama

bíonn feidhmchlár clog ama nó gréasánbhunaithe i gceist go minic a úsáidtear chun uaireanta oibre foirne a rianú, próisis a uathoibriú chun cabhrú le taifid láimhe a laghdú

TRaC

acrainm le haghaidh uiscí idirthréimhseacha agus cósta

Uiscí idirthréimhseacha

uisce a bhfuil tionchar ag sreafaí taoidmheara agus fionnuisce orthu e.g. inbhir, fiordanna agus murlaigh

Aguisíní

**Aguisín A: An Coiste Iniúchta agus Riosca,
Tuarascáil Bhliantúil 2018**

97

**Aguisín B: Ráitis
Airgeadais 2018**

107

An Coiste Iniúchta agus Riosca

Tuarascáil Bhliantúil 2018

**Don bhliain dar críoch
an 31 Nollaig 2018**

Clár na nÁbhar

Réamhfhocal	99
Comhaltacht agus Cruinnithe an Choiste Iniúchta agus Riosca	100
Clár Oibre an Choiste Iniúchta agus Riosca 2018	100
An tArd-Reachtaire Cuntas & Ciste	103
Tosaíochtaí le haghaidh 2019	104
Conclúid	104
Aguisín: Comhaltacht agus Freagrachtaí an Choiste Iniúchta agus Riosca	105

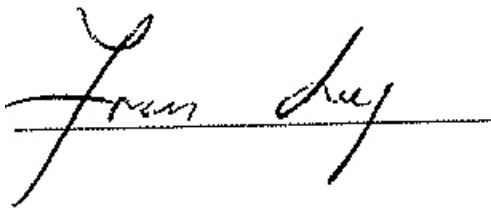
Réamhfhocail

Léirítear i dtuarascáil bhliantúil 2018 an Choiste Iniúchta agus Riosca (CIR) aschuir chlár oibre an choiste don tréimhse 2018.

Dhírigh an obair seo ar mhaoirseacht ar chórais bainistíochta riosca na heagraíochta, comhlíontacht agus iniúchtaí luach ar airgead, agus athbhreithniú ar na cuntais

bhainistíochta, buiséid agus ráitis airgeadais sula gcuirtear faoi bhráid an Bhoird iad.

Deimhním go bhfuil Iascach Intíre Éireann ag leanúint le Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016 a chur chun feidhme, agus tá céimeanna curtha i gcrích chun comhlíontacht leis an gCód a chinntiú i rith na tréimhse tuairiscithe.

An tOllamh Frances Lucy

Cathaoirleach an Choiste Iniúchta & Riosca
(Athcheaptha Meán Fómhair 2018)

Comhaltacht agus Cruinnithe an Choiste Iniúchta agus Riosca

Comhaltaí an Choiste i rith 2018

An tOllamh Frances Lucy (Cathaoirleach)
Athcheaptha, an 27 Meán Fómhair 2018

An tUasal Patrick Gibbons
Ceaptha, an 30 Meitheamh 2016

Bernadette Orbinski-Burke, Uasal
Ceaptha, an 29 Meán Fómhair 2016

Is comhaltaí neamhfheidhmiúcháin iad comhaltaí uile an Choiste Iniúchta agus Riosca. Feidhmíonn gach comhalta ar feadh tréimhse trí bliana ar an gCoiste; is féidir an chomhaltacht a athnuachan (ach tá sé seo teoranta) do thrí bliana eile. Ag deireadh na tréimhse tuairiscithe, tá folúntas ar an gCoiste.

Cruinnithe coiste i rith 2018

Chas an Coiste Iniúchta agus Riosca le chéile sé huaire in 2018: ar an 16 Eanáir, an 6 Márta, an 17 Bealtaine, an 28 Meitheamh, an 26 Meán Fómhair agus an 29 Samhain.

Tugadh cuireadh don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin, an Dr Ciaran Byrne, an Ceannasaí Airgeadais agus Lóistíochta, Pat Doherty agus comhaltaí aonair den fhoireann bhainistíochta shinsearach cur i láthair a dhéanamh maidir le nithe ar leith ag gach cruinniú. I rith na tréimhse, chas an Coiste le chéile trí bhabhta nuair nach an fhoireann feidhmiúcháin i láthair: ar an 6 Márta, an 17 Bealtaine agus an 26 Meán Fómhair.

D'fhreastail iniúcháir inmheánach Iascach Intíre Éireann, ASM Ltd, ar cheithre chruinniú de chuid an choiste: ar an 6 Márta, an 17 Bealtaine, an 26 Meán Fómhair (ar an teileafón) agus ar an 29 Samhain (ar an teileafón).

Clár Oibre an Choiste Iniúchta agus Riosca 2018

Ghlac an Coiste páirt sna gníomhaíochtaí seo a leanas agus rinne sé na moltaí seo a leanas maidir leis na torthaí don Bhord.

Ceardlann in Eanáir 2018

D'eagraigh an Coiste cruinniú ar an 16 Eanáir leis an saineolaí rialachais, Noreen Fahy, ón bhForas Riaracháin (IPA), ag ar breithníodh agus ar pléadh na topaicí seo a leanas:

- Athbhreithniú an dréacht-Ráitis ar Rialú Inmheánach (RRI)
- Mapáil dearbhaithe (athbhreithniú ar na foinsí dearbhaithe)
- Pleanáil oibre barrmhaith an Choiste Iniúchta agus Riosca
- Coistí iniúchta éifeachtacha.

Iniúcháir inmheánach nua a cheapadh

I ndiaidh próiseas tairisceana a cuireadh i gcrích i gcomhar leis an Oifig um Sholáthar Rialtais, agus a raibh athbhreithniú iomlán ar ár gcleachtais tairisceana i gceist leis freisin, cheap Iascach Intíre Éireann Cuntasóirí Cairte ASM mar iniúcháir inmheánach le haghaidh téarma trí bliana (ó mhí Feabhra 2018 go dtí mí Eanáir 2021).

Clár Iniúchta Inmheánaigh 2018

Chomhaontaigh an Coiste Iniúchta agus Riosca raon feidhme agus téarmaí tagartha an Phlean Iniúchta Inmheánaigh le haghaidh 2018, plean a d'fhaomh an Bord. Cuireadh na tuarascálacha/athbhreithnithe iniúchta rioscabhunaithe seo a leanas ar réimsí oibríochtúla laistigh d'Iascach Intíre Éireann i gcrích:

- Athbhreithniú ar an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta (SNFS)
 - Tá rialuithe i bhfeidhm i ndáil le poiblíocht, próiseas iarratais, measúnú, bronnadh agus monatóireacht ar dheontais faoi SNFS

- Tá socruithe rialachais i bhfeidhm, lena n-áirítear iad sin a chinntíonn maoirseacht agus bainistíocht chuí ar aon choinbhleachtaí leasa a d'fhéadfadh a bheith i gceist
- Athbhreithniú ar conas a dhéantar aon choinbhleachtaí leasa a thagann chun cinn a bhainistiú
 - Comhlíontacht leis an *Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú*
 - Feasacht ar agus comhlíontacht le *Cóid Iompair Ghnó (Stiúrthóirí agus Fostaithe)* Iascach Intíre Éireann
 - Córais bunaithe chun coinbhleachtaí leasa a bhainistiú
- Athbhreithniú ar rialú inmheánach airgeadais
 - An próiseas íocaíochtaí
 - An próiseas soláthair
 - Sócmhainní caipitil
 - Córas tuairiscithe airgeadais
 - Párolla
 - Comhlíontacht cánach

Obair leantach ar mholtaí ar glacadh leo roimhe seo.
- Athbhreithniú ar shláinte agus ar shábháilteacht leordhóthanacht agus éifeachtacht an rialaithe bainistíochta ar líon áirithe réimsí, chun an méid seo a leanas a chinntiú:
 - Tá polasaithe forbartha agus ar fáil don fhoireann i ndáil le sláinte agus sábháilteacht de réir na reachtaíochta agus an dea-chleachtais, agus tá siad á chur chun feidhme ar bhonn comhsheasmhach

- Tá oiliúint sláinte agus sábháilteachta curtha ar fáil don fhoireann agus tá taifid chuí á gcoimeád ag an eagraíocht
- Déantar measúnuithe sláinte agus riosca sábháilteachta go bliantúil nó nuair is gá, agus cuirtear an gníomh leantach cuí i bhfeidhm

Comhaontaíodh ar leasú ar phlean iniúchta inmheánaigh 2018, inar cuireadh an t-athbhreithniú flít ar atráth chun am a cheadú le dul i dtaithí ar na córais agus na próisis nua, agus chun tuilleadh faisnéise úsáidí a chur ar fáil le hathbhreithniú. Ina ionad sin, rinneadh an t-iniúchadh sláinte agus sábháilteachta a bhí beartaithe le haghaidh 2019, i ráithe 4 de 2018. Tá sé beartaithe an t-iniúchadh flít a dhéanamh i ráithe 3 de 2019.

Dréachtráitis airgeadais

Rinne an Coiste athbhreithniú ar na doiciméid seo a leanas sular cuireadh faoi bhráid an Bhoird iad:

- Na dréacht-Ráitis Airgeadais le haghaidh 2017
- An dréacht-Ráiteas ar Rialú Inmheánach le haghaidh 2017 (an chéad bhliain ar glacadh le *Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016*)
- An Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí an Bhoird 2017 (an chéad bhliain ar glacadh le *Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016*)

Le linn dó athbhreithniú a dhéanamh ar na ráitis airgeadais, cuireadh an méid seo a leanas san áireamh:

- Polasaithe cuntasáíochta, iomláine na ráiteas airgeadais, an polasaí frithchaolaoise agus caillteanais a bheith á dtaifeadadh agus á gcuntas go cuí

- Tá próisis chuí i bhfeidhm chun rialtacht, ionracas agus cirte a chinntiú
- Déileáladh go cuimsitheach agus go cuí le saincheisteanna ar tharraing an t-iniúcháir seachtrach aird orthu
- Tugtar léargas sna Ráitis Airgeadais ar staid airgeadais Iascach Intíre Éireann
- Cuimsitheacht agus brí an *Ráiteas ar Rialú Inmheánach agus Litir Uiríll* (chuig an Iniúcháir Seachtrach (A&CC)) Iascach Intíre Éireann roimh eisiúint.

Bainistíocht riosca

Lean an Coiste Iniúchta agus Riosca lena chuid oibre athbhreithnithe bainistíochta riosca le comhaltaí den Fhoireann Cheannaireachta Shinsearach trí chuireadh a thabhairt do stiúrthóirí Ceantar Abhantraí (CA) freastal ar a chruinnithe. Thuairiscigh agus d'fhreagair na stiúrthóirí CA seo fiosrúcháin a bhain le bainistíocht riosca laistigh dá sainchúram oibríochtúil.

Breithníodh príomhghnéithe an chreata riosca i rith chruinnithe an Choiste:

- Athbhreithnigh agus nuashonraigh Polasaí Bainistíochta Riosca na heagraíochta agus éifeachtacht an phróisis bainistíochta riosca (R4)
- Athbhreithnigh Ráiteas Inghlacthachta Riosca IIE (R4)
- Athbhreithnigh Clár Rioscaí Corparáideacha IIE agus a Clár Rioscaí Réimse (gach cruinniú).

Athbhreithniú ar thacar polasaithe agus nósanna imeachta Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS) IIE

I ndiaidh Oifigeach Cosanta Sonraí (OCS) a cheapadh go luath i ráithe 2, cuireadh eolas ar fáil don Choiste maidir le straitéis cosanta sonraí Iascach Intíre Éireann. Rinne an Coiste athbhreithniú ar 19 bpolasaí cosanta sonraí na heagraíochta roimh iad a mholadh don Bhord lena bhfaomhadh. Déanfar iniúchadh inmheánach ar chórais agus ar chomhlíontacht RGCS in 2019.

Athbhreithniú ar éifeachtacht an Choiste Iniúchta agus Riosca

I ráithe 4 de 2018, chuir an Coiste Iniúchta agus Riosca comh-mheasúnú ar a

éifeachtacht i gcrích. Chomhlánaigh na comhaltaí ceistneoir féinmheasúnaithe agus breithmheas ar éifeachtacht an Chathaoirligh. Déanfaidh an Coiste athbhreithniú ar aschuir a chéad chruinnithe in 2019 agus geallfaidh sé dul i ngleic le moltaí agus iad a chur chun feidhme.

Réimsí eile le breithniú

- Rinne an Coiste Iniúchta agus Riosca athbhreithniú agus leasú ar Théarmaí Tagartha an Choiste (Cairt) i ráithe 3 de 2018
- Rinne an Coiste dlúthmhonatóireacht ar chur chun feidhme an Phlean Bainistíochta Flít, lena n-áirítear úsáid a bhaint as siogairlínní bailithe sonraí chun eolas a chur ar fáil chun tacú le cinnteoireacht
- Rinne an Coiste athbhreithniú ar na Cuntais Bhainistíochta i rith na bliana agus sholáthair siad aiseolas.

An tArd-Reachtair Cuntas & Ciste

Tá caidreamh oibre gairmiúil ag an gCoiste Iniúchta agus Riosca le hOifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (A&CC), agus cuireadh gach toradh suntasach iniúchta in iúl don A&CC.

Ar iarratas ón gCoiste Iniúchta agus Riosca, chuir ár n-iniúcháir inmheánach, ASM Ltd, é féin iúl agus gheall sé an t-aschur ó chlár iniúchta inmheánaigh Iascach Intíre Éireann a roinnt lenár n-iniúcháir seachtrach, an A&CC.

Rinne an Coiste Iniúchta agus Riosca athbhreithniú ar inneachar na Litreach Bainistíochta ó A&CC maidir le nithe a bhaineann leis an iniúchadh agus bhreithnigh sé freagraí an Fheidhmiúcháin maidir leis seo.

Tosaíochtaí le haghaidh 2019

Áirítear i measc thosaíochtaí an Choiste Iniúchta agus Riosca le haghaidh 2019:

- Athbhreithniú ar an Ráiteas ar Rialú Inmheánach (RRI) agus ar na Ráitis Airgeadais Bliantúla le haghaidh 2018
- Athbhreithniú cuimsitheach ar Chreat Bainistíochta Riosca IIE
- Plean Iniúchta Inmheánaigh rioscabhunaithe le haghaidh 2020 a fhaomhadh
- Athbhreithniú ar éifeachtacht an Choiste Iniúchta agus Riosca
- Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach ar bhearta sábhála costais, cuntasachta agus comhlíontachta
- Maoirseacht ar chomhlíontacht Iascach Intíre Éireann le *Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016*
- Glacadh le polasaí oiriúnach chun coinbhleachtaí leasa laistigh d'Iascach Intíre Éireann a bhainistiú
- Maoirseacht a dhéanamh ar an bhforbairt atá á déanamh ar straitéis RGCS Iascach Intíre Éireann
- Tá sé beartaithe an t-iniúchadh flít a dhéanamh i ráithe 3 2019

Conclúid

Tá dul chun cinn déanta i ndáil le tionscnaimh luach ar airgead, bearta sábhála costais agus cuntasacht as airgead cáiniocóirí. Tá an Coiste Iniúchta agus Riosca sásta, go ginearálta, go bhfuil córais oiriúnacha rialaithe i bhfeidhm ar fud na heagraíochta.

Is mian le comhaltaí an Choiste buíochas a ghabháil le foireann Iascach Intíre Éireann as a ngairmiúlacht agus as a dtiomantas leanúnach do rialachas na heagraíochta a fheabhsú agus a fhorbairt i rith na bliana.

Aguisín: Róil agus Freagrachtaí an Choiste Iniúchta agus Riosca

Leagtar amach i *dTéarmaí Tagartha* an Choiste Iniúchta agus Riosca róil agus freagrachtaí an Choiste mar seo a leanas:

1. Athbhreithniú a dhéanamh ar na Ráitis Airgeadais Bliantúla sula gcuirtear faoi bhráid an Bhoird iad, ag díriú go háirithe ar:
 - Aon athruithe ar na polasaithe agus cleachtais chuntasaíochta
 - Réimsí suntasacha breithiúnais
 - Coigeartuithe suntasacha ag eascairt ón iniúchadh
 - Comhlíontacht le caighdeáin chuntasaíochta.
2. Nádúr agus raon feidhme an iniúchta a phlé leis an iniúchóir seachtrach sula gcuirtear tús leis an iniúchadh.
3. Fadhbanna agus ábhair imní ag eascairt ó na hiniúchtaí eatramhacha agus deiridh a phlé mar aon le haon nithe ba mhaith leis an iniúchóir a phlé (gan an fhoireann bhainistíochta más gá).
4. Athbhreithniú a dhéanamh ar chórais rialaithe inmheánaigh an Bhoird agus tagairt ar leith a dhéanamh do chistí AE.
5. Athbhreithniú a dhéanamh ar an gclár iniúchta inmheánaigh; comhordú a chinntiú idir na hiniúcháirí inmheánacha agus seachtracha; a chinntiú go ndéileáiltear go cuimsitheach agus go cuí leis na saincheistanna a bhfuil aird tarraingthe ag an iniúchóir seachtrach orthu; agus a chinntiú go bhfuil dóthain acmhainní ag an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh agus go bhfuil seasamh cuí aige laistigh den Bhord.
6. Iniúchtaí inmheánacha a choimisiúnú; agus machnamh a dhéanamh ar mhórtorthaí iniúchtaí inmheánacha agus freagra na foirne bainistíochta.
7. Topaicí eile a bhreithniú, mar atá sainmhínithe ag an mBord lena n-áirítear, ach nach bhfuil teoranta do:
 - Nósanna imeachta agus doiciméid rialaithe inmheánaigh
 - Iniúchadh seachtrach
 - Athbhreithniú ar rialú buiséid
 - Cód cleachtais agus eitice
 - Tionscnaimh sábhála costais
 - Luach ar airgead
 - Bainistíocht/tuairisciú feidhmíochta
 - Bainistíocht riosca
 - Athbhreithniú ar a éifeachtacht féin (gach trí bliana, ar a laghad)

8. Ba cheart aon mhíreanna iniúchta inmheánaigh/iniúchta a bhaineann le réimsí freagrachta an Bhoird a chur in iúl don Bhord a luaithe a aithnítear iad.
9. D'fhéadfadh an Coiste an méid seo a leanas a bhreithniú:
 - Éifeachtacht agus leordhóthanacht polasaithe frithchalaoise, frithéillithe agus nochta cosanta, agus an tuiscint atá ag comhaltaí foirne orthu
 - Cibé an bhfuil nó nach bhfuil rialú airgeadais na heagraíochta, lena n-áirítear a struchtúr tarmligin, ag cur ar chumas na heagraíochta a cuspóirí a chomhlíonadh ar bhealach a chinntíonn go bhfuil luach ar airgead á fháil
 - Cibé an bhfuil nó nach bhfuil na nósanna imeachta le haghaidh breithmheas infheistíochta oiriúnach dá gcuspóir agus an bhfuil dea-chleachtas glactha á chomhlíonadh acu, lena n-áirítear prionsabail agus ceanglais ábhartha an Chóid Chaiteachais Phoiblí.

Ráitis Airgeadais

**Don Bhliain Dar Críoch an
31 Nollaig 2018**

Clár na nÁbhar

1. Eolas Ginearálta	109
2. Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí an Bhoird – 2018	111
2.1 Rialachas	111
2.2 Struchtúr an Bhoird	112
2.3 Sceideal Tinrimh, Táillí agus Costais	114
2.4 Athruithe ar Phríomhphearsanra in 2018	114
2.5 Nochtuithe arna gCeangal ag an gCód Cleachtais	114
3. An tArd-Reachtair Cuntas & Ciste	116
Tuairim maidir leis na Ráitis Airgeadais	116
4. Ráiteas ar Rialú Inmheánach	118
4.1 Raon Feidhme Freagrachta	118
4.2 Aidhm an Chórais Rialaithe Inmheánaigh	118
4.3 Acmhainn Déileáil le Riosca	118
4.4 Creat Riosca agus Rialaithe	118
4.5 Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach	119
4.6 Soláthar	120
4.7 Athbhreithniú ar Éifeachtacht	120
4.8 Ceistanna a bhaineann le Rialú Inmheánach	120
5. Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Coinnithe	121
6. Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	123
7. Ráiteas ar an Staid Airgeadais	124
8. Ráiteas ar Shreafaí Airgid	126
9. Polasaithe Cuntasaíochta	128
10. Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	128

1. Eolas Ginearálta

Seoladh

3044 Céide an Locha,
Campas Gnó Iarthar na Cathrach,
Baile Átha Cliath 24, D24 Y265.

Banc

Banc na hÉireann,
Faiche an Choláiste,
Baile Átha Cliath 2, D02 VR66.

Iniúcháir

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste,
3A Sráid an Mhéara Uachtarach,
Duga Spencer,
Baile Átha Cliath 1 D01 PF72.

Aturnaetha

George Maloney & Co,
Solicitors,
6 Sráid Fhearnáin,
Cabhán,
Co. an Chabháin, H12 V658.

Arthur Cox,
Ardán Phort an Iarla,
Baile Átha Cliath 2, D02 T380.

Liam Keane & Partners, Solicitors,
The Old Toll House,
Dún Seachlainn,
Co. na Mí, A85 DR68.

Aturnaetha ar lean

Patrick J Durcan & Co,
Solicitors,
Sráid Shéamais,
Cathair na Mart,
Co. Mhaigh Eo, F28 KC52.

Kelly & Ryan Solicitors,
Sráid Taoiling,
Sligeach F91 YH66.

MacHale Solicitors,
Sráid an Phiarsaigh,
Béal an Átha,
Co. Mhaigh Eo F26 K7C7.

D.G. O'Donovan & Co,
5ú hUrlár, Riverpoint,
Sráid Mhala Íochtarach,
Luimneach V94WC6A.

Boland & Quirke,
72 An Meal Theas,
Corcaigh T12 VX9A.

John M Forde & Son,
2, Ardán Montpellier,
Bóthar na Mara,
Gaillimh H91 A6P3.

Tracey Solicitors,
34 Sráid Westmoreland,
Baile Átha Cliath 2 D02 YW59.

VP McMullin & Son Solicitors,
Sráid Dhún na nGall,
Bealach Féich,
Co. Dhún na nGall F93 DE63.

Mason Hayes & Curran,
Teach an Phoirt Theas,
Sráid na Bearú,
Baile Átha Cliath 4 D04 TR29.

James Reilly & Sons,
4, Plás Brighton,
Cluain Meala,
Co. Thiobraid Árann E91 X9V2.

Coakley Moriarty,
Aturnaetha,
An Bóthar Nua,
Neidín,
Co. Chiarraí V93 N880.

2. Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí an Bhoird - 2018

Bunaíodh Bord Iascach Intíre Éireann (IIE) faoi **Alt 6** d'Acht um Iascach Intíre Éireann 2010. Tá feidhmeanna an Bhoird leagtha amach i **Mír 7** den Acht seo. Tá an Bord cuntasach don Aire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, agus tá sé freagrach as dea-rialachas agus a chinntiú go bhfuil príomhfheidhmeanna na gníomhaireachta mar atá leagtha amach faoi **Mhír 7** á bhfeidhmiú. Cuireann an Bord an tasc seo i gcrích trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a shonrú agus cinntí straitéiseacha a dhéanamh maidir le gach príomhcheist gnó. Is é an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (POF) agus an fhoireann bhainistíochta shinsearach atá freagrach as bainistíocht, rialú agus treo laethúil Iascach Intíre Éireann. Ní mór don POF agus don fhoireann bhainistíochta shinsearach an treo straitéiseach ginearálta atá sonraithe ag an mBord a leanúint, agus a chinntiú go bhfuil tuiscint shoiléir ag gach comhalta Boird ar na príomhghníomhaíochtaí agus cinntí atá le cur i gcrích i ndáil leis an eintiteas, lena n-áirítear aon rioscaí suntasacha a d'fhéadfadh a bheith i gceist. Feidhmíonn an POF mar phointe teagmhála díreach idir an Bord agus foireann bhainistíochta Iascach Intíre Éireann.

I measc na nithe buana a bhreithníonn an Bord tá;

- Dearbhú leasa
- Straitéis an Bhoird a shonrú, le comhaontú ón Aire
- Tuarascálacha ó choistí
- Tuarascálacha airgeadais/ cuntais bhainistíochta
- Tuarascálacha feidhmíochta, agus
- Nithe forchoimeáda

Ceanglaíonn **Alt 46** d'Acht um Iascach Intíre Éireann 2010 ar Bhord Iascach Intíre Éireann, na cuntais go léir is cuí agus is gnách ar an airgead go léir atá faighte agus caite aige a choimeád, i cibé foirm a cheadóidh an tAire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Nuair a bhíonn na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, ceanglaítear ar Bhord Iascach Intíre Éireann;

2.1 Rialachas

Tá obair agus freagrachtaí an Bhoird leagtha amach i Rialachas IIE *Polasaí 07 – 'Ráiteas Fhreagrachtaí an Bhoird'*. Tá cur síos déanta ar nithe a bhfuil cinneadh le déanamh ag an mBord orthu le fáil i bPolasaí Rialachais 02 IIE – *'Sceideal na gCinntí atá le déanamh ag Bord Stiúrthóir IIE'*.

- Polasaithe cuntasáíochta cuí a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach,
- Breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus stuama a dhéanamh,
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh mura bhfuil sé oiriúnach glacadh leis go leanfaidh sé ag feidhmiú, agus
- A shonrú cibé acu ar leanadh nó nár leanadh le caighdeáin chuntasáíochta cuí, faoi réir aon imeachtaí ábhartha arna nochtadh agus arna míniú sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as taifid chuntasáíochta oiriúnacha a choimeád a nochtann, go réasúnta cruinn ag tráth ar bith, a staid airgeadais agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais **Alt 46** d'Acht um Iascach Intíre Éireann 2010. Tá an Bord freagrach as cothabháil agus sláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais ar shuíomh gréasáin Iascach Intíre Éireann.

Tá an Bord freagrach as an bplean agus buiséad bliantúil a fhaomhadh, rud a rinneadh ag an gcruinniú Boird a reáchtáladh in Eanáir 2018. Rinneadh meastóireacht ar fheidhmíocht Iascach Intíre Éireann trí thagairt a dhéanamh don phlean gnó bliantúil a rinneadh ag gach cruinniú den Bhord agus rinneadh athbhreithniú ar an mbuiséad gach ráithe in 2018. Chomh maith leis sin, tá an Bord freagrach as a shócmhainní a chosaint agus bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Measann an Bord go dtugann ráitis airgeadais Iascach Intíre Éireann léargas fíorcheart ar fheidhmíocht airgeadais agus ar staid airgeadais Iascach Intíre Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2018..

2.2 Struchtúr an Bhoird

Páirteach sa Bhord tá Cathaoirleach agus naonúr gnáthchomhaltaí, ar comhaltaí neamhfheidhmiúcháin iad seachtar díobh, ionadaí foirne agus POF Iascach Intíre Éireann. Ceaptar an Cathaoirleach, comhaltaí neamhfheidhmiúcháin an Bhoird agus an t-ionadaí foirne ar feadh tréimhse cúig bliana. Bíonn cruinniú ag an mBord sé huaire, ar a laghad, sa bhliain. Leagtar amach sa tábla thíos na mionsonraí ceapacháin do chomhaltaí i rith 2018.

Liosta na gcomhaltaí boird

Post	Ainm	Dáta an Cheapacháin	Ainmniúchán
Cathaoirleach	Fintan Gorman*	10/09/2018	Aireachta
Gnáthchomhalta	Martin McEnroe	26/02/2014	Comhchoiste Oireachtais
Gnáthchomhalta	Niall Greene	01/07/2014	Aireachta
Gnáthchomhalta	Frances Lucy	24/03/2015	Comhchoiste Oireachtais
Ainmní Foirne	Sean Coady	17/11/2015	Foireann
Gnáthchomhalta	Patrick Gibbons	13/01/2016	Comhchoiste Oireachtais
Gnáthchomhalta	Bernadette Orbinski Burke	01/07/2016	Aireachta
Gnáthchomhalta	Fidelma McGuirk**	04/10/2016	Aireachta
Feidhmiúchán	Ciaran Byrne	01/07/2010	POF

* Athcheapadh Fintan Gorman mar Chathaoirleach ar an mBord ar an 10 Meán Fómhair le haghaidh tréimhse cúig bliana

* Chuir Fidelma McGuirk in iúl go raibh sí ag éirí as an mBord ar an 31 Eanáir 2018

Tá ceithre choiste bunaithe ag an mBord, mar seo a leanas;

An Coiste Iniúchta agus Riosca:

ar a bhfuil triúr comhaltaí Boird. Is é an ról atá ag an gCoiste Iniúchta agus Riosca (CIR) tacú leis an mBord lena fhreagrachtaí as nithe a bhaineann le riosca, rialú agus rialachas, agus dearbhú gaolmhar. Tá an CIR neamhspleách ó bhainistíocht airgeadais na heagraíochta. Cinntíonn an CIR, go háirithe, go ndéantar monatóireacht ghníomhach agus neamhspleách ar na córais rialaithe inmheánacha, lena n-áirítear na gníomhaíochtaí iniúchta. Tuairiscíonn an CIR don Bhord i ndiaidh gach cruinnithe, agus go foirmiúil i scríbhinn gach bliain.

Seo a leanas comhaltaí an Choiste Iniúchta agus Riosca; an tOllamh Frances Lucy (Cathaoirleach), Patrick Gibbons agus Bernadette Orbinski Burke. Reáchtáladh sé chruinniú de CIR in 2018; tugadh cuireadh don POF agus don Cheannasaí Airgeadais freastal ar gach ceann de na cruinnithe seo.

An Coiste Cosanta:

ar a bhfuil triúr comhaltaí Boird.

Seo a leanas comhaltaí an choiste seo; Sean Coady (Cathaoirleach), Martin McEnroe agus Patrick Gibbons. Reáchtáladh dhá chruinniú in 2018.

Coiste na mBradán:

ar a bhfuil ceathrar comhaltaí Boird. Seo a leanas comhaltaí an choiste seo; Niall Greene (Cathaoirleach), Sean Coady agus Martin McEnroe. Reáchtáladh cúig chruinniú in 2018.

Grúpa Oibre na bhFeirmeacha Éisc:

tá beirt chomhaltaí Boird páirteach sa Ghrúpa Oibre seo, ceathrar ionadaithe ó pháirtithe leasmhara na slatiascaireachta agus beirt chomhaltaí d'fhoireann bhainistíochta shinsearach IIE.

Seo a leanas na comhaltaí Boird atá ainmnithe ar an gCoiste seo; Fintan Gorman (Cathaoirleach) agus an tOllamh Frances Lucy. Reáchtáladh trí chruinniú in 2018.

2.3 Sceideal Tinrimh, Táillí agus Costais

Tá sceideal tinrimh maidir le cruinnithe Boird agus coiste le haghaidh 2018 leagtha amach in **Nóta 7** de na Ráitis Airgeadais le haghaidh 2018. Áirítear ina measc seo na táillí agus na costais atá faighte ag gach comhalta: Ní bhfuair comhalta Boird amháin, an tOllamh Frances Lucy, táille Boird faoin bprionsabal Aon-Tuarastal an Duine (ATD).

2.4 Athruithe ar Phríomhphearsanra in 2018

Bhí dhá fholúntas ar an mBord ar an 31 Nollaig 2018.

2.5 Nochtuithe arna gCeangal de réir an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá an Bord freagrach as a chinntiú go bhfuil ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú ("an Cód"), mar a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016, á gcomhlíonadh ag IIE. Ceanglaítear na nochtuithe seo a leanas de réir an Chóid.

Sochair Ghearrthéarmacha Foirne

Íocadh 38 sochar gearrthéarmach foirne a raibh costas sa bhreis ar €60,000 luaite leo.

Féach ar **Nóta 6** de na Ráitis Airgeadais.

Costais Chomhairleachta

Áirítear i gcostais chomhairleachta an costas a bhaineann le comhairle sheachtrach a chur ar fáil don fhoireann bhainistíochta agus ní áirítear iontu feidhmeanna seachfhoinsithe 'gnó mar is gnách'.

Féach ar **Nóta 5a** de na Ráitis Airgeadais.

Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Tá an caiteachas taistil agus cothaithe á chatagóiriú mar seo a leanas:

Luach Saothair agus Costais Phá Eile

	2018	2017
	€	€
Taisteal & cothú - Náisiúnta *	948,959	956,843
Taisteal & cothú – Idirnáisiúnta	63,161	66,964
	1,012,120	1,023,806

*lena n-áirítear taisteal agus cothú luach € 33,417 íoctha go díreach le comhaltaí Boid in 2018. Bhí an figiúr seo cothrom le €28,544 in 2017. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí le haghaidh taisteal agus cothú idirnáisiúnta do thurais comhaltaí Boid.

Costais agus Socruithe Dlí

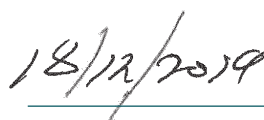
Baineann Táillí Dlí le cásanna ionchúisimh faoin reachtaíocht iascaigh agus comhairle dlí corparáideach.

Íocadh €7,000 le haghaidh costais dlí contrapháirtí. In 2018 bhí na costais dlí iomlána le haghaidh cásanna ionchúisimh cothrom le €150,472.

Thar ceann Bhord IIE

An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

Dáta

Caiteachas Fáilteachais

	2018	2017
	€	€
Fáilteachas foirne	3,436	3,274
Fáilteachas cliant	-	-
	3,436	3,274

Ráiteas Comhlíontachta

Ghlac an Bord leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú agus tá nósanna imeachta bunaithe chun comhlíontacht leis an gCód a chinntiú. Bhí an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú le haghaidh 2018 á chomhlíonadh ina iomláine ag Iascach Intíre Éireann.

Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste Comptroller and Auditor General

Report for presentation to the Houses of the Oireachtas

Inland Fisheries Ireland

Opinion on the financial statements

I have audited the financial statements of Inland Fisheries Ireland for the year ended 31 December 2018 as required under the provisions of section 46 of the Inland Fisheries Act 2010. The financial statements comprise

- the statement of income and expenditure and retained revenue reserves
- the statement of comprehensive income
- the statement of financial position
- the statement of cash flows and
- the related notes, including a summary of significant accounting policies.

In my opinion, the financial statements give a true and fair view of the assets, liabilities and financial position of Inland Fisheries Ireland at 31 December 2018 and of its income and expenditure for 2018 in accordance with Financial Reporting Standard (FRS) 102 — *The Financial Reporting Standard applicable in the UK and the Republic of Ireland*.

Basis of opinion

I conducted my audit of the financial statements in accordance with the International Standards on Auditing (ISAs) as promulgated by the International Organisation of Supreme Audit Institutions. My responsibilities under those standards are described in the appendix to this report. I am independent of Inland Fisheries Ireland and have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with the standards.

I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Report on information other than the financial statements, and on other matters

Inland Fisheries Ireland has presented certain other information together with the financial statements. This comprises the annual report, the governance statement and Board members' report and the statement on internal control. My responsibilities to report in relation to such information, and on certain other matters upon which I report by exception, are described in the appendix to this report.

I have nothing to report in that regard.

Andrew Harkness
For and on behalf of the
Comptroller and Auditor General
19 December 2019

Appendix to the report

Responsibilities of Board members

As detailed in the governance statement and Board members' report, the Board members are responsible for

- the preparation of financial statements in the form prescribed under section 10 of the Inland Fisheries Act 2010
- ensuring that the financial statements give a true and fair view in accordance with FRS102
- ensuring the regularity of transactions
- assessing whether the use of the going concern basis of accounting is appropriate, and
- such internal control as they determine is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Responsibilities of the Comptroller and Auditor General

I am required under section 10 of the Inland Fisheries Act 2010 to audit the financial statements of Inland Fisheries Ireland and to report thereon to the Houses of the Oireachtas.

My objective in carrying out the audit is to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement due to fraud or error. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with the ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with the ISAs, I exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. In doing so,

- I identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- I obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the internal controls.
- I evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures.
- I conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, on whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on Inland Fisheries Ireland's ability to continue as a

going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my report. However, future events or conditions may cause Inland Fisheries Ireland to cease to continue as a going concern.

- I evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

I communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

Information other than the financial statements

My opinion on the financial statements does not cover the other information presented with those statements, and I do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with my audit of the financial statements, I am required under the ISAs to read the other information presented and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or with knowledge obtained during the audit, or if it otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact.

Reporting on other matters

My audit is conducted by reference to the special considerations which attach to State bodies in relation to their management and operation. I report if I identify material matters relating to the manner in which public business has been conducted.

I seek to obtain evidence about the regularity of financial transactions in the course of audit. I report if I identify any material instance where public money has not been applied for the purposes intended or where transactions did not conform to the authorities governing them.

I also report by exception if, in my opinion,

- I have not received all the information and explanations I required for my audit, or
- the accounting records were not sufficient to permit the financial statements to be readily and properly audited, or
- the financial statements are not in agreement with the accounting records.

4. Ráiteas ar Rialú Inmheánach

4.1 Raon Feidhme Freagrachta

har ceann IIE, admhaím an fhreagracht atá ar an mBord a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach de rialú inmheánach á chothabháil agus á fheidhmiú. Áirítear sa fhreagracht seo ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú.

4.2 Aidhm an Chórais Rialaithe Inmheánach

Is é an aidhm atá leis an gcóras rialaithe inmheánach riosca a bhainistiú ag leibhéal measartha seachas deireadh a chur le riosca ar fad. Dá réir sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta seachas dearbhú absalóideach a sholáthar go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart, agus go bhfuil earráidí nó mírialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath ar bhealach tráthúil.

Tá an córas rialaithe inmheánach, a sholáthraíonn treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA), bunaithe in IIE don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2018 agus suas go dtí dáta faofa na ráiteas airgeadais.

4.3 Acmhainn Déileáil le Riosca

Tá Coiste Iniúchta & Riosca (CIR) bunaithe ag IIE ar a bhfuil ceathrar comhaltaí Boird [agus tá folúntas amháin ann tráth scríofa na tuarascála], agus cuimsítear i dtacar scileanna na gcomhaltaí; saineolas rialachais, dlí, airgeadais agus iniúchta. Bhuaill CIR le chéile 6 bhabhta in 2018. Tá a fheidhm iniúchta inmheánaigh seachfhoinsithe ag IIE, agus reáchtálann an tIniúcháir Inmheánach clár oibre atá comhaontaithe le CIR agus faofa ag an mBord.

Tá Polasaí Bainistíochta Riosca forbartha ag CIR a leagtar amach ann na próisis bainistíochta riosca atá i bhfeidhm agus mionsonraí maidir le ról agus freagrachtaí na gcomhaltaí foirne i ndáil le riosca, agus tá Ráiteas Inghlacthachta Riosca bunaithe ag IIE freisin. Tá an polasaí eisithe do na comhaltaí foirne sinsearach ar fad agus a gcomhaltaí foirne a bhfuiltear ag súil a bheidh ag obair laistigh den pholasaí seo, lena chinntiú go dtarraingítear aird ar rioscaí agus ar laigí rialaithe atá ag teacht chun cinn agus go ndéileáiltear leo mar is cuí, agus chun freagracht a ghlacadh as rioscaí agus as rialuithe laistigh dá réimse oibre féin.

4.4 Creat Riosca agus Rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha chun feidhme ag Iascach Intíre Éireann a shainaithníonn agus a thuairiscíonn príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistíochta atá á ndéanamh chun déileáil leis na rioscaí sin, agus chomh fada agus is féidir, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm ina sainaitheann na príomhrioscaí atá os comhair Iascach Intíre Éireann agus tá na rioscaí seo sainaitheanta, measúnaithe agus rangaithe de réir a suntasaí is atá siad. Déanann an CIR an clár a athbhreithniú agus a nuashonrú gach ráithe. Úsáidtear toradh na measúnuithe seo chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go bhfuil rioscaí á mbainistiú ag leibhéal cuí.

Tá mionsonraí le fáil sa chlár rioscaí faoi na rialuithe agus na gníomhartha a theasaíonn chun riosca a mhaolú agus tá freagracht i ndáil le feidhmiú rialuithe sannta do chomhaltaí foirne ar leith, Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas bunaithe ann;

- Tá nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróiseas gnó doiciméadaithe
- Tá freagrachtaí airgeadais sannta ag leibhéal bainistíochta
- Tá córas buiséadaithe cuí i bhfeidhm le buiséad bliantúil a bhfuil an lucht bainistíochta sinsearach i mbun athbhreithniú a dhéanamh air
- Tá córais bunaithe a bhfuil sé mar aidhm leo sláine na gcóras teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide a chinntiú
- Tá córais bunaithe chun na sócmhainní a chosaint, agus
- Tá nósanna imeachta rialaithe i bhfeidhm i ndáil le maoiniú deontais d'iarratasóirí curtha chun feidhme, agus cinntíonn siad seo faomhadh leordhóthanach deontas agus monatóireacht agus athbhreithniú ar dheontaithe lena chinntiú go bhfuil maoiniú deontais curtha i bhfeidhm don chuspóir beartaithe.

4.5 Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmiúla bunaithe chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe, agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a dhéanamh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord. Deimhním go bhfuil na córais mhonatóireachta leanúnacha seo a leanas bunaithe;

- Tá príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara sainaitheanta agus tá próisis curtha i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe seo agus aon cheann aitheanta a thuairisciú,
- Tá socruithe tuairiscithe bunaithe ag gach leibhéal ina bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta, agus
- Tá athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag an bhfoireann bhainistíochta shinsearach ar fheidhmíocht thréimhsiúil agus bhliantúil agus ar thuarascálacha airgeadais a thugann léargas ar fheidhmíocht i gcomparáid le buiséid/réamhaisnéisí.

4.6 Soláthar

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta bunaithe ag IIE chun comhlíontacht a chinntiú leis na rialacha agus treoirlínte soláthair reatha, agus i rith 2018, gur chomhlíon Iascach Intíre Éireann leis na nósanna imeachta seo ach is eisceacht é Seirbhísí Innealtóireachta ó Promara luach € 32,356, agus Cultacha Tirime ó Scuba Flagship luach € 20,038. Tá na céimeanna riachtanacha curtha i gcrích ag IIE lena chinntiú gur déileáladh leis an gcaiteachas soláthair neamhchomhlíontach i rith 2018, in 2019 agus gur cuireadh gach rud ina cheart.

4.7 Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta bunaithe ag Iascach Intíre Éireann chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta agus rialaithe riosca. Tá an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú atá á ndéanamh ag Iascach Intíre Éireann ar an gcóras maidir le rialú inmheánach airgeadais bunaithe ar an obair atá á déanamh ag na hiniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, an Coiste Iniúchta agus Riosca a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an fhoireann bhainistíochta shinsearach laistigh de IIE atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Deimhním go bhfuil athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha le haghaidh 2018 curtha i gcrích ag an mBord.

4.8 Ceisteanna a bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor tarraingíodh aird ar aon laigí eile sa rialú inmheánach in 2018 a éilíonn go nochtfar iad sna ráitis airgeadais. gur cuireadh gach rud ina cheart.

Thar ceann Bhord IIE

An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

Dáta

Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe don 12 mhí 31 Nollaig 2018

		Nótaí	2018		2017	
			€	€	€	€
Ioncam						
Maoiniú Stáit agus AE						
Deontais Oireachtais	2		29,699,199		25,491,135	
Lúide ranníocaíochtaí na Scéime Pinsin Aonair Íoctha	14a		(95,681)			
Glanmhaoiniú iarchurtha do phinsin	14c		3,176,660	32,780,178	3,217,624	28,708,759
Ioncam Eile		An Roinn Coimirce Sóisialaí		151,000		203,305
Eile	3			3,102,827		2,887,657
Ioncam Iomlán Eile				3,253,827		3,090,962
Ioncam Iomlán				36,034,005		31,799,721
Caiteachas						
Riarachán	4			5,856,141		5,322,496
Oibríochtaí	5			27,560,637		26,476,929
				33,416,778		31,799,425
Barrachas / (Easnamh) don Bhliain roimh Leithreasuithe				2,617,227		296
Aistriú ó / (go dtí) Cuntas Caipitil	12			(1,369,910)		(7,466)
Barrachas / (Easnamh) don Bhliain i ndiaidh Leithreasuithe				1,247,317		(7,170)

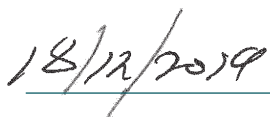
Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe don 12 mhí 31 Nollaig 2018 (Ar lean)

Iarmhéid Tugtha Anonn ar an 01 Eanáir	6,875,734	6,882,904
Iarmhéid Tugtha Anonn ar an 31 Nollaig	8,123,051	6,875,734

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus Nótaí 1 go 17.
Thar Ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

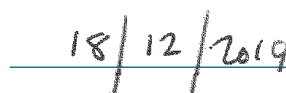
An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

An 18 Nollaig 2019

An tUasal Sean Coady

An 18 Nollaig 2019

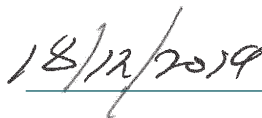
Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach don 12 Mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017
	€	€
Barrachas / (Easnamh) don Bhliain roimh Leithreasuithe	2,617,227	296
Gnóthachain ó thaithí ar oibleagáidí sochair scoir	2,005,000	(917,000)
Athruithe ar fhoshuíomhanna atá mar bhonn le luach láithreach na n-oibleagáidí sochair scoir	(949,000)	(2,088,000)
Gnóthachain/(caillteanas) achtúireach iomlán sa bhliain 14b	1,056,000	(3,005,000)
Coigeartú ar mhaoiniú sochair scoir iarchurtha	(1,056,000)	3,005,000
Ioncam Cuimsitheach eile don bhliain	2,617,227	296

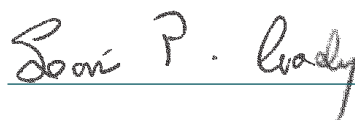
Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 17.
Thar Ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

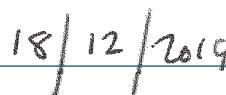
An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

An 18 Nollaig 2019

An tUasal Sean Coady

An 18 Nollaig 2019

Ráiteas ar Staid an Airgeadais amhail ar an 31 Nollaig 2018

	Nótaí	2018	2017
		€	€
Sócmhainní Seasta			
Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	9	19,892,996	18,523,086
Sócmhainní Reatha			
Fardal		383,591	339,943
Airgead tirim agus coibhéisí airgid	16	16,312,857	13,026,739
Infháltais	10	438,550	1,332,516
		17,134,998	14,699,198
Dlíteanais reatha (méideanna dlite laistigh de bhliain amháin)			
Míreanna Iníoctha	11	9,011,947	7,823,464
		9,011,947	7,823,464
GLANSÓCMHAINNÍ/(DLITEANAIS) REATHA		8,123,051	6,875,734
SÓCMHAINNÍ IOMLÁNA LÚIDE DLITEANAIS REATHA ROIMH PHINSIN		28,016,047	25,398,820
Sócmhainn maoinithe sochair scoir iarchurtha	14c	121,734,963	119,614,303
Oibleagáidí sochair scoir	14b	(121,734,963)	(119,614,303)
SÓCMHAINNÍ IOMLÁNA LÚIDE DLITEANAIS REATHA		28,016,047	25,398,820
GLANSÓCMHAINNÍ/(DLITEANAIS)		28,016,047	25,398,820
Cúlchistí – ag déanamh ionadaíochta ar Ghlansócmhainní Aistrithe chuig Iascach Intíre Éireann			
Cuntas caipitil	12	19,892,996	18,523,086
Barrachas ar an gCuntas loncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí loncaim coinnithe		8,123,051	6,875,734
		28,016,047	25,398,820

Ráiteas ar Staid an Airgeadais amhail ar an 31 Nollaig 2018 (Ar lean)

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 17.
Thar Ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

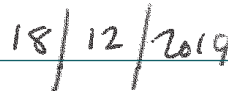
An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

An 18 Nollaig 2019

An tUasal Sean Coady

An 18 Nollaig 2019

Ráiteas ar Shreafaí Airgid don 12 Mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017
	€	€
Glansreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		
Barrachas loncaim thar Caiteachas	2,617,227	296
Dímheas agus Bearnúchán Sócmhainní Seasta	1,669,400	1,477,395
(Méadú)/Laghdú ar Infháltais	893,966	(601,394)
Méadú/(Laghdú) ar Mhíreanna Iníoctha	1,188,483	1,495,349
(Brabús) / Caillteanas ar dhíolachán sócmhainní seasta	(86,297)	(234,069)
Ús glan	19,054	14,894
(Méadú)/Laghdú ar Fhardal	(43,648)	(100,185)
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin	6,258,185	2,052,286
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta		
Íocaíochtaí chun Réadmhaoín, Gléasra & Trealamh a fháil	(3,040,630)	(1,496,297)
Fáltais ó dhiúscairtí Réadmhaoine, Gléasra & Trealaímh	87,617	245,506
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta	(2,953,013)	(1,250,791)
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe		
Ús glan	(19,054)	(14,894)
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) Airgid ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe	(19,054)	(14,894)
Glanmhéadú (laghdú)/ in airgid tirim agus coibhéisí airgid thirim	3,286,118	786,601

Ráiteas ar Shreafaí Airgid don 12 Mhí go dtí an 31 Nollaig 2018 (Ar lean)

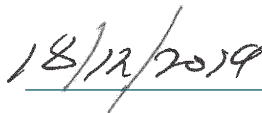
	2018	2017
	€	€
Réiteach glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) Airgid chuig gluaiseacht i nglanchistí		
Méadú / (Laghdú) ar airgead tirim	3,286,118	786,601
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag tús na bliana	13,026,739	12,240,138
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag deireadh na bliana	16,312,857	13,026,739

Is cuid de na ráitis airgeadais seo an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus nótaí 1 go 17.

Thar Ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

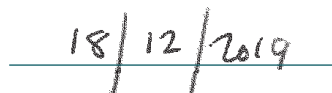
An tUasal Fintan Gorman - Cathaoirleach

An 18 Nollaig 2019

An tUasal Seán Coady

An 18 Nollaig 2019

10. Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2018

1. Polasaithe Cuntasaíochta

Tá an bonn cuntasaíochta agus polasaithe cuntasaíochta suntasacha arna nglacadh ag Iascach Intíre Éireann leagtha amach thíos. Tá siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach i rith na bliana agus i rith na bliana roimhe.

a) Eolas Ginearálta

Bunaíodh Iascach Intíre Éireann faoi Acht Iascaigh 2010, agus tá a phríomhoifig suite ag 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Baile Átha Cliath 24, D24 Y265.

Is iad príomhchuspóirí Iascach Intíre Éireann acmhainn iascaigh intíre na hÉireann a chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú.

Is Eintiteas Leasa Phoiblí (ELP) é Iascach Intíre Éireann.

b) Ráiteas Comhlíontachta

Tá ráitis airgeadais Iascach Intíre Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig ullmhaithe de réir FRS 102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn eisithe ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais (CTA), mar atá fógartha ag Cuntasóirí Cairte na hÉireann.

c) An Bonn Ullmhúcháin

Tá na ráitis airgeadais ullmhaithe de réir choinbhinsiún an chostais stairiúil, ach amháin i gcás sócmhainní agus dliteanas áirithe a thomhaistear ag luach cóir mar a mhínítear sna polasaithe cuntasaíochta thíos. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm atá faofa ag an Aire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil le comhthoiliú an Aire Chaitheachais Phoiblí agus Athchóirithe faoi Acht um Iascach Intíre 2010. Tá na polasaithe cuntasaíochta seo a leanas curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach nuair a bhítear ag déileáil le hábhar a mheastar atá ábhartha i ndáil le ráitis airgeadais Iascach Intíre Éireann.

d) Ioncam

Deontais Oireachtais

Déantar cuntas ar ioncam ó Dheontais Oireachtais ar bhonn fáiltas airgid.

Déantar cuntas ar ioncam ón Roinn Cultúir, Oidhreacht, agus Gaeltachta faoina scéim Áineasa Tuaithe ar bhonn fabhrúithe.

Déantar cuntas ar ioncam ón Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil i ndáil leis an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta agus an Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann ar bhonn fabhrúithe.

Déantar cuntas ar gach ioncam eile a fhaightear ar bhonn fabhruithe.

Aisíoc deontas íoctha

Bíonn deontais íoctha in-aisíoctha in imthosca áirithe, cosúil le leachtú/díscaoileadh na cuideachta fála, nó mura gcomhlíontar coinníollacha an deontais. Aithnítear aisíocaíochtaí deontais nuair is cosúil go mbeidh an t-airgead á fháil ag Iascach Intíre Éireann agus nuair is féidir an tsuim a mheas go cruinn; dá réir sin, déantar cuntas orthu ar bhonn fabhruithe.

Ioncam úis

Aithnítear ioncam úis ar bhonn fabhruithe trí úsáid a bhaint as modh an ghlanráta úis.

Ioncam Eile

Aithnítear ioncam eile ar bhonn fabhruithe seachas an ciste Caomhantais, fíneálacha & forghéilleadh, díol foilseachán agus táillí iarrataí Saorála Faisnéise a thuairiscítear ar bhonn airgead faighte.

e) Cuntas Caipitil

Léirítear sa Chuntas Caipitil méid ioncaim gan amúchadh a úsáideadh chun sócmhainní seasta a cheannach.

e) Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh

Sonraítear réadmhaoin, gléasra agus trealamh ag costas lúide dímheas carntha, coigeartaithe le haghaidh aon soláthar bearnúcháin. Déantar foráil le haghaidh dímheasa ar gach réadmhaoin, gléasra agus trealamh, seachas talamh agus saothar ealaíne ruilse, ag rátaí a mheastar a dhíscríobhann costas luach iarmharach measta gach sócmhainne ar bhonn líne dhíreach thar a saol úsáideach measta, mar seo a leanas:

(i) Foirgnimh agus Gorlanna	2%
(ii) Mótarfheithiclí	20%
(iii) Trealamh Allamuigh	25%
(iv) Trealamh Saotharlainne	33⅓%
(v) Báid	10%
(vi) Leantóirí	10%
(vii) Innill	20%
(viii) Troscán agus Trealamh Oifige	20%
(ix) Ríomhairí	33⅓%

Is éard atá i gceist le luach iarmharach an méid measta a bheadh á fháil faoi láthair dá ndéanfaí sócmhainn a dhiúscairt, i ndiaidh chostais mheasta na diúscairthe a asbhaint, dá mbeadh an tsócmhainn ag aois agus sa riocht a mbeifí ag súil leis ag deireadh a saolré úsáideach.

Má tá fianaise oibiachtúil ann maidir le bearnúchán luach sócmhainne, aithnítear caillteanas bearnúcháin sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus i gCúlchistí Ioncaim Coinnithe don bhliain.

f) Fardal

Cuimsítear san fhardal earraí atá le hathdhíol, agus aithnítear iad sna ráitis airgeadais ag an gCostas agus Glanluach Inréadaithe (GLI) is ísle. Ríomhtar costas ar bhonn is túisce isteach is túisce amach (TITA) agus áirítear ann gach costas ceannaigh. Is ionann an GLI agus an praghas díola (iarbhir nó measta) lúide na costais riachtanacha chríochnaithe ar fad. Ríomhtar stoc san fheirm éisc ag ráta báis ghafa de 60%.

g) Infháltais

Aithnítear infháltais ag luach cóir, lúide foráil le haghaidh fiacha amhrasacha. Is foráil shonrach í an fhoráil le haghaidh fiacha amhrasacha, agus bunaítear í nuair atá fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh lascach Intíre Éireann in ann na méideanna ar fad atá dlite dó a bhailiú. Aithnítear gach gluaiseacht san fhoráil le haghaidh fiacha amhrasacha sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus sna Cúlchistí Ioncaim Coinnithe.

h) Léasanna Oibriúcháin

Aithnítear caiteachas cíosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe thar shaolré an léasa. Aithnítear caiteachas de réir méid cothrom thar thréimhse an léasa, seachas sa chás gur ann d'arduithe cíosa atá nasctha leis an ráta boilscithe ionchais, agus sa chás sin aithnítear na harduithe seo nuair a thabhaítear iad. Aithnítear aon dreasachtaí léasa thar shaolré an léasa.

i) Sochair Fostaithe

Sochair Ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha cosúil le pá saoire mar chostas sa bhliain, agus áirítear sochair atá fabhráithe ag deireadh na bliana i bhfigiúr na Míreanna Iníoctha sa Ráiteas ar Staid Airgeadais.

Sochair Scoir

Roimhe seo bhunaigh lascach Intíre Éireann a scéim pinsin féin le sochar sainithe, a bhí á maoiniú go bliantúil ar bhonn íoctar mar a úsáidtear ó airgead curtha ar fáil ag an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, agus ó ranníocaíochtaí asbhainte ó thuarastail foirne atá á gcoimeád.

Chomh maith leis sin, tá Scéim Pinsin Aonair Seirbhíse Poiblí (“Scéim Aonair”) á reáchtáil ag lascach Intíre Éireann, ar scéim le sochar sainithe í do státseirbhísigh inphinsin ceaptha ar nó i ndiaidh an 1 Eanáir 2013. Íoctar ranníocaíochtaí chomhaltáí na Scéime Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA).

Is éard atá i gceist le costais phinsin na sochair phinsin atá tuillte ag fostaithe, agus taispeántar iad mar ghlan-ranníocaíochtaí pinsin foirne. Aithnítear méid atá ag comhfhreagairt leis an muirear pinsin mar ioncam a mhéid is atá sé in-aisghabhála, agus fritháirithe ag deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a chomhlíonadh.

Léirítear gnóthachain agus caillteanais achtúireacha ar dhliteanais na scéime sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach, agus aithnítear coigeartú comhfhreagrach sa mhéid in-aisghabhála ón Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil.

Léirítear sna ráitis airgeadais, ag luach cóir, na sócmhainní agus dliteanais a eascraíonn ó oibleagáidí pinsin agus aon mhaoiniú gaolmhar lascach Intíre Éireann, agus aithnítear ann na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasáíochta ina dtuillteann fostaithe iad. Déantar dliteanais scéim sochair scoir a thomhas ar bhonn achtúireach trí úsáid a bhaint as modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa.

j) Breithiúnais agus Meastacháin Chriticiúla Cuntasaíochta

Ceanglaíonn ullmhú na ráiteas airgeadais ar an bhfoireann bhainistíochta breithiúnais, meastacháin agus foshuíomhanna a dhéanamh a bhfuil tionchar acu ar na méideanna tuairiscithe le haghaidh sócmhainní agus dlíteanas amhail ar dháta an chláir chomhardaithe agus na méideanna tuairiscithe le haghaidh ioncam agus costas i rith na bliana. Ciallaíonn nádúr an mheastacháin, áfach, nach mbeadh na torthaí iarbhire cosúil leis na meastacháin sin.

Ba ag na breithiúnais seo a leanas a bhí an éifeacht is suntasaí ar na méideanna aitheanta sna ráitis airgeadais.

Bearnú Réadmhaoine, Gléasra agus Trealamh

Déantar athbhreithniú ar shócmhainní atá faoi réir amúchta le haghaidh bearnúcháin bunaithe ar cibé imeachtaí nó athruithe ar imthosca a thugann le fios go mb'fhéidir nach mbeadh an luach tugtha anonn in-aisghabhála. Aithnítear cailteanas bearnúcháin don mhéid a bhfuil méid tugtha anonn na sócmhainne ag sárú a mhéid in-aisghabhála. Is é an méid in-aisghabhála an méid is airde de luach cóir sócmhainne lúide an costas díolacháin agus an luach úsáide. Chun críche bearnúcháin a mheas, grúpáiltear sócmhainní ag na leibhéil is ísle ag a bhfuil sreafaí airgid atá inaitheanta leo féin (aonaid ginte airgid). Déanfar athbhreithniú ar shócmhainní neamh-airgeadais ag féachaint d'aisiompú féideartha an bhearnúcháin ag gach dáta tuairiscithe.

j) Breithiúnais agus Meastacháin Chriticiúla Cuntasaíochta (ar lean)

Dímheas agus Luachanna Iarmharacha

Tá athbhreithniú déanta ag na Stiúrthóirí ar shaolré sócmhainní agus luachanna iarmharacha gaolmhara gach aicme sócmhainní seasta agus go háirithe, saolré geilleagrach úsáideach agus luachanna iarmharacha daingneán agus feisteas, agus cinneadh go bhfuil saolré sócmhainní agus luachanna iarmharacha oiriúnach.

Forálacha

Déanann Iascach Intíre Éireann forálacha le haghaidh oibleagáidí dlíthiúla agus cuiditheacha, arb eol dó atá gan íoc ag dáta deiridh na tréimhse. Go ginearálta, déantar na forálacha seo bunaithe ar fhaisnéis stairiúil nó ar fhaisnéis thábhachtach eile, coigeartaithe le haghaidh treochtaí a tugadh faoi deara le déanaí más cuí.

Is meastacháin iad, áfach, de chostais airgeadais teagmhas nach dtarlódh le haghaidh roinnt blianta b'fhéidir. Mar thoradh air seo agus an leibhéal éiginnteachta a bhaineann leis na torthaí deiridh, d'fhéadfadh go mbeadh difríocht shuntasach idir an toradh iarbhir agus an toradh a mheastar.

Oibleagáid Sochair Scoir

Déantar na foshuíomhanna atá mar bhonn leis na luachálacha achtúireacha lena n-aithnítear na méideanna sna ráitis airgeadais a chinneadh (lena n-áirítear rátaí lascaine, rátaí méadaithe ar leibhéil chúitimh amach anseo, rátaí báis agus rátaí treochta costas cúraim sláinte) a nuashonrú gach bliain bunaithe ar choinníollacha geilleagracha reatha, agus ar aon athruithe ábhartha ar théarmaí agus ar choinníollacha na bpleananna pinsin agus iar-scoir.

D'fhéadfadh go mbeadh tionchar ag na nithe seo a leanas ar na foshuíomhanna:

- (i) an ráta lascaine, athruithe sa ráta sochair ar bhannaí corparáideacha ar ardchaighdeán
- (ii) leibhéil chúitimh amach anseo, coinníollacha mhargadh an tsaothair amach anseo

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

2 Deontais Oireachtais

Cuimsítear sna Deontais Oireachtais vótáilte chuig IIE ó Vóta 29 Cumarsáid, Gníomhú ar son na hAeráide agus Comhshaol, Fo-cheannteideal E3 Iascach Intíre mar a léirítear sna ráitis airgeadais na nithe seo a leanas:

	2018	2017
Iascach Intíre Éireann	€	€
Deontas Caiteachas Reatha	25,246,000	24,121,029
Deontas Caiteachas Reatha - SNFS	650,146	-
Deontas Caiteachas Caipitil	3,803,053	1,370,106
	29,699,199	25,491,135

	2018	2017
3 Ioncam Eile	€	€
Obair chonartha	700,573	552,020
Ioncam Feirm Éisc	303,359	300,055
Ioncam Ceadanna	558,791	546,768
Ioncam Ceadúnais		
Slat	451,502	
Iascaireacht Tráchtála	37,878	
Déileálaithe Chuid X	36,467	
Iascaigh Stáit	68,785	594,632
Maoiniú do Chaomhnú an Bhradáin	202,516	187,550
Fíneálacha & Forghéilleadh (a)	63,283	67,336

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

3 Ioncam Eile (Ar lean)		
Rátaí lascaigh	229,832	235,186
An Roinn Coimirce Sóisialaí - Fostaíocht Pobail	151,000	203,305
Brabús (Caillteanas) ar Dhíolachán Sócmhainní Seasta	86,297	234,069
An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta - An Ciste Áineasa Tuaithe	345,131	98,450
Ilghnéitheach	18,413	40,458
	3,253,827	3,090,962

(a) I rith 2018, íocadh méideanna a bhí cothrom le €11,667 ó Vóta na Roinne Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil faoi Alt 315(3) d'Acht lascaigh (Comhdhlúthú) 1959. Áirítear iad seo i bhFíneálacha agus Forghéilleadh (2017: € 10,335)..

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

Nótaí			
		2018	2017
4 Riarachán		€	€
Costais foirne agus táillí Chomhaltaí an Bhoird	6	4,085,854	3,507,738
Costais oifige	8e	302,495	417,282
Ús bainc		20,126	15,373
Fógraíocht & eolas poiblí		79,995	29,704
Poiblíocht & fógraíocht		178,850	151,276
Táillí gairmiúla		229,810	108,267
Táille iniúchta		30,000	26,000
Costais boird		33,978	29,413
Táillí Dí		51,734	5,369
Árachas		42,891	29,145
Dímheas	9	448,633	579,828
Caiteachas Ríomhaireachta	8d	156,690	261,659
Ilghnéitheach	8b	107,286	138,274
Soláthar in aghaidh drochfhiach	8b	87,799	23,168
		5,856,141	5,322,496

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

Nótaí		2018	2017
		€	€
5 Oibríochtaí			
Costais foirne	6	20,603,140	20,528,511
Costais oifige	8e	613,122	650,774
Sábháilteacht		375,861	171,169
Oiliúint		216,941	134,050
Táillí Dí		179,483	249,399
Táillí gairmiúla		615,534	521,765
Deisiú & cothabháil	8e	87,207	36,198
Soláthairtí allamuigh		243,782	260,981
Oibreacha Forbartha	8c	467,373	352,531
Soláthairtí Forbartha	8c	652,345	689,005
Rith & cothabháil feithiclí & bád	8a	1,281,735	1,189,530
Costais saotharlainne		57,397	51,843
Ceannaigh éisc & bia éisc		140,968	200,945
Árachas		239,645	186,471
Dímheas	9	1,220,767	897,567
Trochlú	8b	125,000	-
Ilghnéitheach	8b	262,004	203,713
Caiteachas Ríomhaireachta	8d	123,856	97,327
Coimisiún ceadúnais agus ceada		54,477	55,150
		27,560,637	26,476,929
Caiteachas iomlán		33,416,778	31,799,425

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

5a

	2018	2017
	€	€
Costais Chomhairleachta - Mionsonraí		
Feabhsú Gnó		
Comhairleoir Bogearraí Cuntasaíochta	588	559
Rialachas Corparáideach	200	7,650
Comhairleoir RGCS	11,808	6,135
Forbairt Feirm Éisc	16,974	-
Iniúchadh Priontála	9,225	-
Forbairt SharePoint	1,256	-
Seirbhísí Flít	66,684	11,414
Iniúcháirí Inmheánacha	-	5,390
Comhairleoir Athbhreithnithe Eagraíochtúil	6,250	50,400
Suíomh Gréasáin / Fógraíocht / Bogearraí	-	3,285
	112,985	84,833
Airgeadas		
Seirbhísí Achtúireacha	4,613	4,613
Comhairleacht Chánach	5,689	-
Iniúcháirí Inmheánacha	30,723	11,105
Seirbhísí Párolla	33,404	-
	74,429	15,718

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

5a

	2018	2017
	€	€
Costais Chomhairleachta – Mionsonraí (Ar lean)		
AD/Pinsean		
Comhairleoir Pinsin	2,866	2,721
Comhairleoir Earcaíochta	55,078	5,074
Comhairleacht AD	26,077	-
Lámhleabhar na nOifigeach lascaigh	18,681	-
Iniúchadh Priontála	102,702	7,795
Dlí		
Táillí Dlí	230,867	254,565
	230,867	254,565
Eile		
Forbairt Aipeanna	-	1,476
Seandálaíocht	2,251	-
Ailtire	-	18,450
Closamharc	-	1,840
Innealtóir Comhairleach	31,269	55,589
Bronntanais Chorporáideacha	-	2,310
Comhairleoir lascaigh an Chraoslaigh	-	4,424
Suirbhé na nEascann	71,660	92,800
Comhairligh Fuinnimh	-	4,299

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

5a

	2018	2017
	€	€
Costais Chomhairleachta – Mionsonraí (Ar lean)		
Eile (Ar lean)		
Comhairleoir Comhshaoil	34,373	11,221
Comhairleoir Salmainidí Fionnuisce	65,710	65,000
Táillí Dí	-	1,845
Seirbhísí Leighis	20,714	23,427
Plean Náisiúnta Áineasa Lasmuigh	-	2,800
Ráiteas Tionchair Natura	984	6,212
Maoiniú Taighde	20,145	15,467
Sampláil Scála	-	9,840
Seirbhísí Tumadóireachta Scúba	1,046	14,034
Seirbhísí Tréidliachta	14,553	16,076
Caipiteal	-	2,550
Réadmhaoín/Pleanáil	9,613	1,817
Suíomh Gréasáin / Fógraíocht / Riarachán Poiblí	1,360	1,819
Comhairleoirí Abhann	14,678	29,401
Rianú Míolta	104,738	-
Bunachar Sonraí	12,177	-
	405,271	382,697
Caipiteal Eile		
Iniúchadh BRI	23,647	31,376
Ailtire	-	28,958
	23,647	60,334

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

5a

	2018	2017
	€	€
Costais Chomhairleachta – Mionsonraí (Ar lean)		
Caidreamh Poiblí / Margaíocht		
Freagairt Glaonna	5,904	5,904
Na Meáin	9,604	3,242
Monatóireacht ar an Nuacht	4,593	7,769
Comhairleacht Caidrimh Phoiblí	7,440	13,760
Comhairleoir Míolta Farraige		1,661
Suirbhé Socheacnamaíoch	30,000	70,000
Seirbhís Aistriúcháin	10,024	6,211
Suíomh Gréasáin / Fógraíocht	13,606	1,304
Seirbhísí Margaíochta	47,171	-
	128,342	109,851
Iomlán	1,078,243	915,793

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

6 Luach Saothair agus Costais Phá Eile		2018	2017
		€	€
6a	Tuarastail & pánnas *	18,064,168	17,487,542
	Táillí Chomhaltaí an Bhoird 7	51,852	63,335
	Taisteal & cothú - Náisiúnta	915,542	928,298
	Taisteal & cothú - Idirnáisiúnta	63,161	66,964
	Costais phinsin 14a	5,594,271	5,490,110
		24,688,994	24,036,249
Áirítear na nithe seo a leanas sna tuarastail agus pánnas:			
- méideanna cothrom le €1.244m íoctha le 256 comhalta foirne (2017: €1.273m íoctha le 252 comhalta foirne) i ndáil le híocaíochtaí uaireanta míshóisialta - Níor íocadh aon sochair foirceanta in 2018			
		2018	2017
Líon na bhfostaithe		Líon	Líon
	Bainistiúil & cléireachais	65	60
	Taighde / teicniúil	243	249
	Eile	1	1
	Foireann iomlán	309	310

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

6b Raon sochar gearrthéarmach tuarastail fostaithe

Ó	Go dtí	2018	2017
€60,000	€69,999	22	26
€70,000	€79,999	1	5
€80,000	€89,999	10	6
€90,000	€99,999	-	4
€100,000	€109,999	4	-
€110,000	€119,999	-	-
€120,000	€129,999	-	-
€130,000	€139,999	-	1
€140,000	€149,999	1	-

Tabhair faoi deara: chun críocha an nocht seo, áirítear i sochair ghearrthéarmacha fostaí a bhaineann le seirbhísí curtha ar fáil i rith na tréimhse tuairiscithe íocaíochtaí tuarastail, ragobair, liúntais agus íocaíochtaí eile déanta thar ceann an fhostaí, ach ní áirítear ÁSPC fostóra iontu

6c Sochair Chomhshuimithe Fostaithe

	2018	2017
	€	€
Tuarastal foirne agus sochair ghearrthéarmacha Comhaltaí Foirne Buana	14,846,437	14,709,798
Tuarastal foirne agus sochair ghearrthéarmacha Comhaltaí Foirne ar Conradh	856,873	625,770
Sochair foirceanta	-	-
Costais sochair scoir	5,594,271	5,490,110
Ranníocaíocht fostóra do leas sóisialta	1,581,087	1,565,658
	22,878,668	22,391,336

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

6d Sochair Ghearrthéarmacha Foirne	2018	2017
	€	€
Bunphá	14,211,872	14,012,372
Ragobair	14,994	16,708
Liúntais	1,292,387	1,306,488
	15,519,253	15,335,568

*Tuarastail agus páanna

Sochar comhchineáil

Lorg IIE comhairle ó na Coimisinéirí loncaim faoi chóireáil BIK in imthosca a bhain go sonrach le hoibríochtaí allamuigh i mí na Nollag 2018. I ndiaidh roinnt plé agus cruinnithe ar an láthair, chinn na Coimisinéirí loncaim, chomh fada is a bhain le glaonna amach IIE, nach raibh an phríomhréasúnaíocht a bhaineann le feithiclí a bheith á dtabhairt abhaile ag comhaltaí foirne, sceidealta, uainchláraithe agus indeimhnithe de réir na reachtaíochta, go bhfuil dliteanas BIK i gceist. Níor ghlac na Coimisinéirí loncaim le roinnt cúiseanna a bhí le feithiclí a bheith á dtabhairt abhaile ag foireann IIE (oifigigh de chuid an stáit), lena n-áirítear luach feabhsaithe ar airgead don cháiníocóir agus éifeachtacht fheabhsaithe. I ndiaidh comhairle dlí a fháil, chomhaontaigh IIE go raibh dliteanas de €192,151 i gceist le haghaidh 2018 mar aon le hús de €14,110 iomlán €206,261. Bunaíodh dliteanas de €71,397, ús san áireamh (€3,998), le haghaidh 2019, suas go dtí an 31.10.19. Anois tá feithiclí á bpáirceáil ag bunáit nó ag ionad ainmnithe agus tá céimeanna curtha i gcrích ag IIE lena chinntiú go bhfuil rialacha na gCoimisinéirí loncaim á gcomhlíonadh acu uaidh seo amach. Tá dhá réimse fós le faomhadh ag na Coimisinéirí loncaim, ach tá an dliteanas iomlán poitéinsiúil curtha san áireamh sa chomhaontú, áfach.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

6e Príomhphearsanra Bainistíochta

Áirítear i measc na bpríomhphearsanra bainistíochta in Iascach Intíre Éireann comhaltaí den Bhord, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, an Ceannasaí Airgeadais & Lóistíochta, an Ceannasaí Oibríochtaí, Ceannasaí na Forbartha Gnó, an Ceannasaí Taighde & TFC agus an Ceannasaí Acmhainní Daonna. Tá eolas maidir le luach iomlán na sochar fostaí do phríomhphearsanra bainistíochta sonraithe thíos:

	2018	2017
	€	€
Tuarastal	680,590	681,341
Liúntais	-	-
Sochair Foirceanta	-	-
Árachas Sláinte	-	-
	680,590	681,341

Ní áirítear anseo luach na sochar scoir tuillte i rith na tréimhse. Is comhaltaí iad na príomhphearsanra bainistíochta, ach amháin na Comhaltaí Boird, de scéim pinsin Iascach Intíre Éireann, agus ní théann a dteidlíochtaí sa chomhthéacs sin thar téarmaí shamhail scéim pinsin na seirbhíse poiblí.

6f Luach Saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin

Áiríodh an méid seo a leanas i luach saothair an

	2018	2017
	€	€
Buntuarastal	141,184	138,155
ÁSPC Fostóra	14,055	13,634
Iomlán	155,239	151,789

Is comhalta de scéim pinsin Iascach Intíre Éireann é an POF agus ní théann a theidlíochtaí thar an teidlíocht chaighdeánach i scéim aoisliúntais sochair shainithe shamhail na hearnála poiblí. Níl luach na sochar scoir tuillte i rith na tréimhse san áireamh anseo. Fuair an POF forchúiteamh taistil agus cothabhála luach €9,191 in 2018 (2017: €11,196). Ní dhearnadh aon íocaíochtaí leis an Dr. Ciaran Byrne, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, faoi scéimeanna sochar pá-choibhneasa i rith na tréimhse.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

7 Íocadh na méideanna seo a leanas le comhaltaí Boird don 12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2018

	Bord	An Coiste Iniúchta & Riosca	An Coiste Cosanta	Coiste na mBradán	Grúpa Oibre na bhFeirmeacha Éisc	Fóram Náisiúnta Iascach Intíre (FNII)	Míleáiste & Cothabháil	Táillí & Luach Saothair
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
Líon na gCruinnithe								
Fintan Gorman (Cathaoirleach) E	9				3		10,616	11,970
An tOllamh Frances Lucy A,E	9	6			1		3,723	-
Martin McEnroe B,C,D	9		2	5		2	4,603	7,695
Niall Greene D	8			4			816	7,695
Sean Coady B,C,D,F	8		2	5		2	5,633	8,449
Patrick Gibbons A,C	8	6	2				360	7,695
Bernadette Orbinski Burke A	9	5					1,117	7,695
Fidelma McGuirk D,G	0						6,549	653
							33,417	51,852

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

Íocadh na méideanna seo a leanas le comhaltaí Boird don 12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2017

Bord	Míleáiste & Cothabháil	Táillí & Luach Saothair	Cruinnithe ar Freastalaíodh orthu
	2017	2017	2017
Fintan Gorman (Cathaoirleach) A,E	8,947	11,970	16
An tOllamh Frances Lucy A,E	4,051	-	19
Peter John Nally A	478	4,732	2
Martin McEnroe C,D	6,870	7,695	26
Niall Greene D	710	7,695	20
Sean Coady C,D,F	5,323	8,158	25
Patrick Gibbons A,I,C	843	7,695	21
Bernadette Orbinski Burke A,J	1,322	7,695	16
Fidelma McGuirk D,G	-	7,695	19
	28,544	63,335	

Reáchtáladh 27 cruinniú ar fad in 2018 (2017: 32 cruinniú)

Ní bhfuair an tOllamh Frances Lucy táille Boird faoin bprionsabal Aon-Tuarastal an Duine (ATD)

Tá roinnt comhaltaí páirteach i bhFo-choistí Boird freisin:

- A** An Fochoiste Iniúchta & Riosca
- B** An Fóram Náisiúnta Iascach Intíre (FNII)
- C** An Fochoiste Cosanta
- D** Fochoiste na mBradán
- E** Grúpa Oibre na bhFeirmeacha Éisc
- F** Is é Sean Coady an t-ionadaí foirne ar an mBord agus tá ÁSPC Fostóra san áireamh ina tháille thuas.
- G** Éirithe as an mBord ar an 31 Eanáir 2018

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017
	€	€
8a Rith & cothabháil feithiclí & bád		
Árachas Feithicle	120,851	109,214
Deisiú & cothabháil feithicle	324,806	281,174
Breosla feithicle	492,602	489,768
Árachas Báid	30,509	39,635
Deisiú & cothabháil báid	177,568	135,362
Breosla báid	32,980	33,113
Fruiliú Carranna Covert	6,591	8,891
Stóráil Bád & Feithiclí	1,727	6,841
Costais reatha eile	94,101	85,532
	1,281,735	1,189,530

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017
	€	€
8b Ilghnéitheach		
Irisí / tréimhseacháin	1,826	2,969
Costais Chruinnithe	26,130	18,577
Cúiréir	7,227	4,244
Caiteachas Saoráidí	73,812	82,119
Vacsáiní Éisc	4,808	1,780
Costais Ghorlainne	41,482	24,350
Soláthairtí baile	23,561	19,771
Glanadh	54,527	68,488
Slándáil	29,997	29,578
Deisiú & cothabháil trealaimh	65,573	64,432
Soláthar in aghaidh Drochfhiach	87,799	23,168
Díscríobh Drochfhiach	-	-
Trealamh faoi €500	36,911	21,103
Trochlú *	125,000	-
Ilearraí	3,436	4,576
	582,089	365,155

* In 2018 foirceannadh an léas ar thrádstóras Shoirid ag clásal scoir.
Coinníoll den léas ba ea trochlú.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017
	€	€
8c Caiteachas Forbartha		
Fochonradh / gléasra ar cíós	396,248	291,701
Soláthairtí forbartha	652,345	689,006
Oibreacha Athshlánaithe	47,742	60,829
Oibreacha Slatiascaireachta	23,383	-
	1,119,718	1,041,536
8d Caiteachas Ríomhaireachta		
Tomhaltáin ríomhaireachta	6,766	19,375
Bogearraí ríomhaireachta	66,654	127,477
Cothabháil & Ceadúnú Ríomhairí	207,126	212,134
	280,546	358,986
8e Costais oifige		
Priontáil & stáiseanóireacht	72,318	65,854
Postas & teileafón	90,842	101,718
Fóin phóca & Leathanbhanda & Crainn Aeróige & Cumarsáid Lasmuigh den Láthair	267,154	210,647
Cíos & rátaí	119,734	272,721
Teas & solas	278,109	283,310
Deisiú & cothabháil	174,667	170,004
	1,002,824	1,104,254

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

9 Réadmhaoin, Gléasra & Trealamh

	Talamh, foirgnimh, iascaigh & gorlanna	Mótar- fheithiclí	Báid & innill	Trealamh Allamuigh & saotharlainne lena n-áirítear Leantóirí	Troscán, trealamh oifige & ríomhairí	Iomlán
	€	€	€	€	€	€
Costas nó luacháil						
Amhail ar an 1 Ean 2018	20,887,617	5,807,544	3,180,103	5,521,834	2,698,109	38,095,207
Athaicmiú ar an 1 Ean 2018	-	-	(37,958)	37,958	-	(0)
Breiseanna don bhliain	57,602	-	2,450,623	405,435	126,970	3,040,630
Diúscairtí don bhliain	-	(599,323)	(28,945)	(83,105)	(43,120)	(754,493)
Diúscairtí don bhliain	20,945,219	5,208,221	5,563,823	5,882,122	2,781,959	40,381,344
Dímheas						
Ar an 1 Ean 2018	4,260,422	5,121,786	2,856,825	4,990,419	2,342,669	19,572,121
Athaicmiú ar an 1 Ean 2018	-	-	(3,267)	3,264	-	(3)
Breiseanna don bhliain	411,081	380,470	312,436	293,001	272,412	1,669,400
Diúscairtí don bhliain	-	(599,322)	(28,940)	(81,796)	(43,112)	(753,170)
Ar an 31 Nollaig 2018	4,671,503	4,902,934	3,137,054	5,204,888	2,571,969	20,488,348
Glanluach de réir na Leabhar						
Ar an 1 Eanáir	16,627,195	685,758	323,278	531,415	355,440	18,523,086
Glanghluaiseacht don bhliain	(353,479)	(380,471)	2,103,491	145,819	(145,450)	1,369,910
Ar an 31 Nollaig	16,273,716	305,287	2,426,769	677,234	209,990	19,892,996

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

9 Réadmhaoin, Gléasra & Trealamh (ar lean)

I ndáil leis an mBliain Roimhe

	Talamh, foirgnimh, iascaigh & gorlanna	Mótar- fheithiclí	Báid & innill	Trealamh Allamuigh & saotharlainne lena n-áirítear Leantóirí	Troscán, trealamh oifige & ríomhairí	Iomlán
	€	€	€	€	€	€
Costas nó luacháil						
Ar an 1 Ean 2017	20,158,507	6,025,561	4,727,883	5,208,632	2,758,879	38,879,462
Athaicmiú ar an 1 Ean 2017	-	-	2,050	142,543	(144,596)	(3)
Breiseanna don bhliain	729,633	-	135,584	466,716	164,364	1,496,297
Diúscairtí don bhliain	(523)	(218,017)	(1,685,414)	(296,057)	(80,538)	(2,280,549)
Ar an 31 Nollaig 17	20,887,617	5,807,544	3,180,103	5,521,834	2,698,109	38,095,207
Dímheas						
Ar an 1 Ean 2017	3,850,581	4,904,791	4,440,635	4,887,890	2,279,945	20,363,842
Athaicmiú ar an 1 Ean 2017	-	-	1,844	142,746	(144,593)	(3)
Muirear don bhliain	409,877	435,012	98,741	250,474	283,291	1,477,395
Diúscairtí don bhliain	(36)	(218,017)	(1,684,395)	(290,691)	(75,974)	(2,269,113)
Ar an 31 Nollaig 17	4,260,422	5,121,786	2,856,825	4,990,419	2,342,669	19,572,121

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

Glanluach de réir na Leabhar						
an 31 Nollaig 2016	16,307,926	1,120,770	287,248	320,742	478,934	18,515,620

Glanluach de réir na Leabhar						
31 December 2017	16,627,195	685,758	323,278	531,415	355,440	18,523,086

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

10 Anailís ar infháltais

	2018	2017
	€	€
Féichiúnaithe trádála etc.	783,622	561,188
Ioncam Fabhraithe	16,984	66,026
Soláthar in aghaidh drochfhiach	(439,996)	(352,197)
CBL ar réamhíocaíochtaí Léasanna Fadtéarmacha	-	154,613
Réamhíocaíochtaí eile	77,940	902,886
	438,550	1,332,516

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

11 Anailís ar mhíreanna iníoctha

	2018	2017
	€	€
Ioncam larchurtha		
Ioncam Conartha larchurtha	119,870	119,911
An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta - An Ciste Áineasa Tuaithe	171,885	517,016
An Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta	1,521,480	1,946,560
Scéim Cruatain na nEascann	1,200,000	-
Ioncam larchurtha iomlán	3,013,235	2,583,487
Cistí in iontaobhas		
Ciste do Chaomhnú an Bhradáin	3,374,955	3,155,750
Creidiúnaithe agus fabhruithe trádála	2,623,757	2,084,227
	9,011,947	7,823,464

Gintear Ciste do Chaomhnú an Bhradáin ó cheadúnais slatiascaireachta bradán agus ceadúnais iascaireachta tráchtála a dhíol. Déantar an t-ioncam a ghintear ón gCiste do Chaomhnú an Bhradáin a athinfheistiú chun tacú le hathshlánú ár stoc bradán agus gnáthóg agus cuirtear indéantacht tionscadail, infhaighteacht maoinithe agus breithniúcháin luach ar airgead san áireamh.

Tá an Ciste á bhainistiú ag Iascach Intíre Éireann agus déantar cuntas air mar Chreidiúnaí sa ráiteas ar staid airgeadais. Sa chás go dtabhaíonn Iascach Intíre Éireann caiteachas díreach ar thionscadail a bhaineann le gníomhaíochtaí Ciste, déantar é a aisíoc ón gCiste. Muirearaítear caiteachas díreach IIE chuig Ioncam agus Caiteachas agus chuig cúlchistí ioncaim coinnithe. Déanann Iascach Intíre Éireann cuntas ar aisíocaíocht ón gCiste mar Ioncam Eile (Nóta 3) ar bhonn fáltas airgid. Déantar cuntas ar gach idirbheart eile a bhaineann leis an gCiste, lena n-áirítear íocaíochtaí le tríú páirtithe, mar ghluaiseachtaí i bhfigiúr na gCreidiúnaithe.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

11 Anailís ar mhíreanna iníoctha (Ar lean)

Nochtar idirbhearta a bhaineann leis an gCiste do Chaomhnú an Bhradáin in 2018 thíos.

	2018	2017
	€	€
Iarmhéid Tosaigh	3,155,750	2,909,807
Fáltais	468,939	495,161
Ús tuillte	1,033	1,180
Caiteachas		
Insurance SCF Dliteanas Fostóra agus Poiblí	(7,599)	(14,176)
Le tríú páirtithe	(40,652)	(48,672)
Le IIE*	(202,516)	(187,550)
Iarmhéid Deiridh	3,374,955	3,155,750

* Cuntas déanta ag IIE air mar Ioncam Eile.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	Ioncam Conartha Iarchurtha	Ciste Áineasa Tuaithe	SNFS	Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann	Iomlán
	A	B	C	D	
Iarmhéid Tosaigh	119,911	517,016	1,946,560	-	2,583,487
Fáltais sa bhliain	45,002			1,200,000	1,245,002
Scaoilte chuig Ioncam agus Caiteachas	(45,043)	(345,131)	(425,080)	-	(815,254)
Iarmhéid Deiridh	119,870	171,885	1,521,480	1,200,000	3,013,235

- A Ioncam Ceadúnais, AMBER (Tionscadal AE) agus an Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialta i gcás ioncam conartha
- B Soláthraíonn an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta maoiniú ón gCiste Áineasa Tuaithe chun príomhthionscadail slatiascaireachta a fhorbairt i gceantair thuaithe
- C Soláthraíonn an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil maoiniú d'aon duine aonair, club slatiascaireachta etc. a bhfuil leas aige i bhforbairt agus i bhfeabhsú na slatiascaireachta in Éirinn agus/nó iascaigh faoin Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta (SNFS).
- D Tairgeann an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil íocaíocht chúitimh tríd an Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann d'iar-iascairí eascann a raibh ceadúnas/cead acu a bheith páirteach in iascaireacht tráchtála eascann in 2007.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

12 Cuntas caipitil

	2018	2017
	€	€
larmhéid ar an 1 Ean	18,523,086	18,515,620
Aistriú (chuig) / ó loncam agus Caiteachas agus cúlchistí ioncaim coinnithe		
Chun ceannacháin sócmhainní seasta a mhaoiniú	3,040,630	1,496,297
Méid Scaoilte ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	(1,323)	(11,436)
Amúchadh de réir dímheas sócmhainní	(1,669,397)	(1,477,395)
	1,369,910	7,466
larmhéid	19,892,996	18,523,086

13 Nochtuithe Páirtithe Gaolmhara

Glacann Iascach Intíre Éireann le nósanna imeachta de réir na dtreoirlínte atá eisithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe a chlúdaíonn leasa pearsanta na gcomhaltaí Boird. Sa ghnáthchúrsa gnó, féadfaidh Iascach Intíre Éireann deontais a fhaomhadh nó páirt a ghlacadh i gcomhaontuithe conarthacha le heintitis ina bhfuil comhaltaí Bhord Iascach Intíre Éireann fostaithe nó a bhfuil leas acu iontu ar shlí eile.

I gcásanna ina bhféadfadh coinbhleacht leasa a bheith i gceist, ní fhaigheann comhaltaí Boird doiciméid an Bhoird nó ní ghlacann siad páirt in ar shlí ar bith eile nó ní fhreastalaíonn siad ar phlé a bhaineann leis na hidirbhearta seo. Coimeádtar clár de gach cás dá leithéid agus tá sé ar fáil ar iarratas.

Ní raibh aon phlé tríú páirtí i gceist in 2018.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

14 Costais Sochair Scoir

	2018	2017
	€	€
a Anailís ar na costais iomlána sochair Scoir muirearaithe chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe		
Costais seirbhíse reatha	4,048,000	3,863,000
Ús ar dhliteanais scéim sochair scoir	2,162,000	2,164,000
Ranníocaíochtaí fostaí - Scéim Pinsin Neamhshingil	(520,048)	(536,890)
Ranníocaíochtaí fostaí - Scéim Pinsin Shingil	(95,681)	
	5,594,271	5,490,110
b Gluaiseacht i nGlanoibleagáidí sochair scoir i rith na bliana airgeadais		
Glan-oibleagáid sochair scoir ar an 1 Eanáir	(119,614,303)	(113,391,679)
Costas Seirbhíse Reatha	(4,048,000)	(3,863,000)
Costais Úis	(2,162,000)	(2,164,000)
Gnóthachain ó thaithí ar oibleagáidí sochair scoir	2,005,000	(917,000)
Athruithe ar fhoshuíomhanna atá mar bhonn le luach láithreach na n-oibleagáidí sochair scoir	(949,000)	(2,088,000)
Gnóthachain/(caillteanas) achtúireach iomlán sa bhliain	1,056,000	(3,005,000)
Pinsin íoctha i rith na tréimhse	3,033,340	2,809,376
Glan-oibleagáid sochair scoir ar an 31 Nollaig	(121,734,963)	(119,614,303)

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

14 Costais Sochair Scoir (Ar lean)

	2018	2017
	€	€
c Maoiniú larchurtha le haghaidh Pinsean		
Aithníonn Iascach Intíre Éireann na méideanna mar shócmhainn atá ag comhfhreagairt leis an dliteanas iarchurtha neamhchistithe le haghaidh sochar scoir bunaithe ar an tacar foshuíomhanna ar a ndéantar cur síos thuas agus roinnt imeachtaí a tharla roimhe seo. Áirítear i measc na n-imeachtaí seo an bonn reachtúil do bhunú na scéime pinsin, agus an polasaí agus an cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair i ndáil le pinsin seirbhíse poiblí a mhaoiniú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas meastachán bliantúil. Níl aon fhianaise ag Iascach Intíre Éireann nach leanfaidh an polasaí maoinithe seo lena leithéid sin de mhéideanna a chomhlíonadh de réir an chleachtais reatha.		
Seo a leanas an Glanmhaoiniú larchurtha le haghaidh sochar scoir aitheanta sa ráiteas loncaim agus Caiteachais agus cúlchistí coinnithe:		
	2018	2017
	€	€
Maoiniú In-aisghabhála i ndáil leis an mbliain reatha		
Costais sochair scoir	(6,210,000)	(6,027,000)
Deontas Stáit curtha i bhfeidhm chun sochair scoir a íoc	3,033,340	2,809,376
	(3,176,660)	(3,217,624)

Bhí an tsócmhainn mhaoinithe iarchurtha le haghaidh pinsean scoir ar an 31 Nollaig 2018 cothrom le €121,734,963 (an 31 Nollaig 2017: €119,614,303)

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

	2018	2017	2016	2015	2014
	€	€	€	€	€
d Stair na n-oibleagáidí sochair shainithe					
Oibleagáidí sochair shainithe	(121,734,963)	(119,614,303)	(113,391,679)	(99,923,467)	(110,676,806)
Gnóthachain / (caillteanais) ó thaithí ar dhliteanais scéim sochair scoir	2,005,000	(917,000)	1,114,000	6,499,000	(828,000)
Céatadán na nDlíteanas Scéime	2%	-1%	1%	6.5%	-1%

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

14. Costais Sochair Scoir (Ar lean)

e Bhí an méid iomlán aitheanta sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach cothrom le €1,056,000 (Gnóthachain/(caillteanais) ó thaithí €2,005,000 agus athruithe ar thiomhdí -€949,000)

f Cur Síos Ginearálta ar an Scéim

Is socrú pinsean tuarastal deiridh sochair shainithe é an scéim pinsin le sochair agus ranníocaíochtaí atá á sainiú trí thagairt a dhéanamh do rialacháin reatha “shamhail” scéim na hearnála poiblí. Soláthraíonn an scéim pinsean (ochtódú don bhliain seirbhíse), a aisce nó cnapshuim (trí ochtódú don bhliain seirbhíse) agus pinsin do chéilí agus leanaí. Is í an ghnáthaois scoir 65ú breithlá an chomhalta agus tá comhaltaí roimh 2004 i dteideal dul ar scor gan laghdú achtúireach ó aois 60. Go hiondúil ardaíonn pinsin atá á n-íoc (agus iarchur) de réir boilsciú ginearálta tuarastail na hearnála poiblí.

Sonraítear in Alt 50 d’Acht um Iascach Intíre - “Ar an lá bunaithe, tiocfaidh íocaíochtaí pinsin agus dlíteanais aoisliúntais eile an Phríomh-Bhoird agus gach ceann de na boird réigiúnacha i leith a n-iarfhostaithe chun bheith ina ndlíteanais de IIE”

Tá an luacháil a úsáideadh le haghaidh nochtuithe FRS102 bunaithe ar luacháil achtúireach iomlán an 31 Nollaig 2018 déanta ag achtúireach neamhspleách cáilithe a chuireann ceanglais FRS san áireamh chun measúnú a dhéanamh ar dhlíteanais scéime IIE ar an 31 Nollaig 2018.

Seo a leanas na príomh-fhoshuíomhanna achtúireacha:	31.12.18	31.12.17
Ráta méadaithe tuarastal	3.00%	2.75%
Ráta méadaithe pinsean atá á n-íoc	1.50%	1.75%
Ráta méaduithe pinsean - Scéim Aoisliúntais	2.00%	1.75%
Ráta na méaduithe pinsean - SPSPS	1.50%	1.75%
Ráta Lascaine	2.05%	1.80%
Ráta Boilscithe	1.50%	1.75%

Ceadaíonn an bonn báis ar glacadh leis feabhas ar ionchas saoil thar am, ionas go mbraithfidh ionchais saoil ag an tráth scoir ar an mbliain ina sroicheann an comhalta an aois scoir (aois 65.) Taispeántar sa tábla thíos an t-ionchas saoil do chomhaltaí a shlánaíonn 65 bliain d’aois in 2019, 2039.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2018

14. Costais Sochair Scoir (Ar lean)

Bliain ina slánaítear 65 bliain	2019	2039
lonchas saoil - fear	21.3	22.9
lonchas saoil - bean	23.8	25.3

15. Gealltanais Léasa

- a Baineann an gealltanais léasa iníoctha i ndiaidh cúig bliana le trádstóras ar Bhóthar Bhéal Átha Síomoin, Luimneach.

Ar an 31 Nollaig 2018 bhí na híosíocaíochtaí léasa todhchaíocha seo a leanas á ndéanamh ag Iascach Intíre Éireann faoi léasanna oibriúcháin neamhchealaithe le haghaidh gach ceann de na tréimhsí seo a leanas :

	€000'0s
Iníoctha laistigh de bhliain	36
Iníoctha laistigh de bhliain	146
Iníoctha laistigh de bhliain	36
	218

Aithníodh íocaíochtaí léasa oibriúcháin mar chostas a bhí cothrom le € 77,161 (2017: € 213,323)

- b **Gealltanais Chaipitil**

Íocadh Gealltanais Chaipitil de € 2,457,618 le haghaidh BRLanna agus Feithicilí ag tús 2019

16. Airgead tirim agus coibhéisí airgid

San áireamh in iarmhéideanna bairc deireadh bliana IIE de € 16.31 milliún tá méideanna de € 6.381 milliún arb ionann iad agus airgead faighte ach iarchurtha ag deireadh na bliana i ndáil leis an gCiste do Chaomhnú an Bhradáin, an Ciste Áineasa Tuaithe, TRAM, an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta agus an Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann. Tá an t-airgead seo teoranta le húsáid ar na tionscadail seo.

Tá na cistí seo a leanas i seilbh IIE agus dáilfear iad nuair a bheidh na tionscadail críochnaithe - Ciste do Chaomhnú an Bhradáin €3.37 milliún, an Straitéis Náisiúnta d'Fhorbairt na Slatiascaireachta € 1.52 milliún, an Ciste Áineasa Tuaithe € 172K agus an Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann €1.2 milliún.

17. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh Bord IIE na Ráitis airgeadais ar an 18 Nollaig 2019.

